

HADTÖRTÉNETI
KÖNYVTÁR
Ny. sz.: F105-1

1
9
4
0

LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV

 HISZEK EGY ISTENBEN •
HISZEK EGY NAZÁBAN •
HISZEK EGY ISTENI ÖRÖK JGALSÁGBAN •
HISZEK MAGYARORSZÁG FELTÁMADÁSÁBAN •
• AMEN •

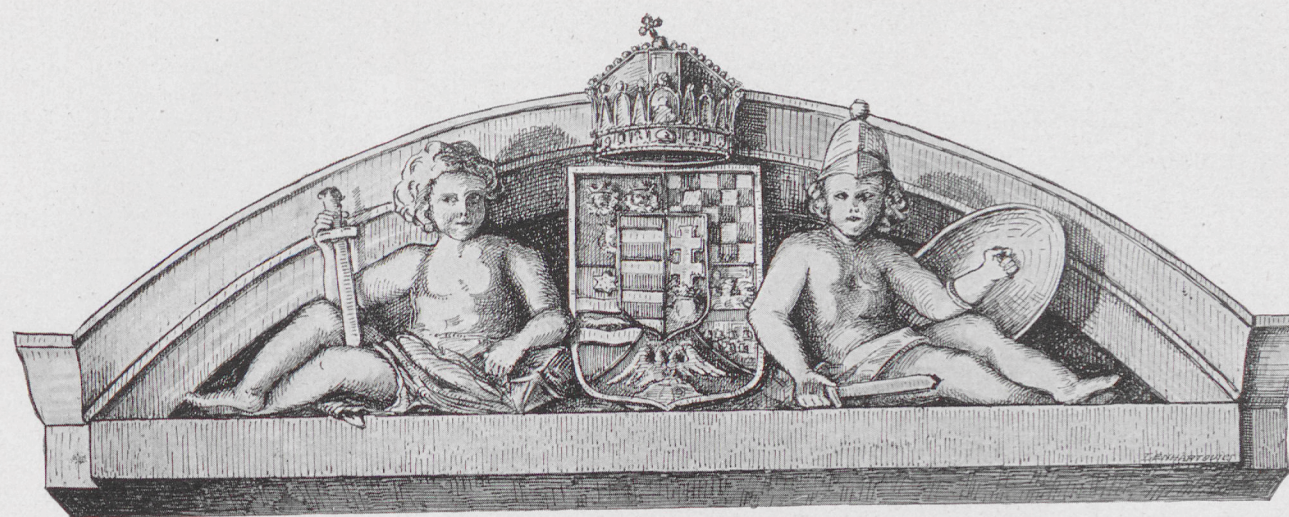
HADTÖRTÉNETI
KÖNYVTÁR
7105/1940-10

R

Vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv lovassági tábornok,
m. kir. titkos tanácsos, volt tisztképzés- és nevelésügyi szemlélfőnk

(Brunhuber Béla udvari és kamarai fényképész felvétele.)

LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV

A M. KIR. HONVÉD «LUDOVIKA» AKADÉMIA ZRINYI-KÖRÉNEK ÉVKÖNYVE

XVIII. ÉVFOLYAM

BUDAPEST, 1940 DECEMBER

„Az ember tiszte, hogy legyen
Békében, harcban ember!”

(Arany János.)

BÚCSÚZUNK

vitéz nemes kistoronyi DENK GUSZTÁV lovassági tábornok,
m. kir. titkos tanácsos, tisztképzés- és nevelésügyi szemlélfőnk.

Irta: vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC tábornok,
a „Ludovika” akadémia parancsnoka.

A fiatalság élniakarásától zsongó ősi Alma Mater derűs egét csak akkor borítja felhő,
ha — bár ideiglenesen is — búcsúzni kényszerül attól, akit szívébe zárt.

Vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv lovassági tábornokot, nevelésügyi szemlélfőnk, katonabecsülettel végzett 36 évi szolgálata után a Kormányzó Úr Ő Főméltósága saját kérelmére 1940. március hó 1-én nyugállományba helyezni kegyeskedett. Vele az ifjúság nevelésének bölcs irányítója, akadémiánk nagy pártfogója, a jövő katonanemzedék babérkoszorús példaképe vált ki a tényleges munkából, hogy helyet adjon az erős pilléreken felépülő, erőt sugárzó magyar élet következő munkásainak.

Nem hivatásunk méltatni szeretett szemlélfőnk pályatutását és érdemeit, de lelki szükségét érezzük annak, hogy megköszönjük mindazt, amit feltűnés nélkül, csendes munkásságával, pusztán önzetlen katonaszíve sugallatára tett értünk, akadémiánkért és azért a jövő tisztikarért, amely az ő nevelési elveivel megerősödve lépett ki a forrongó életbe.

A hála szavait küldjük a nemes egyszerűségért, mely lényéből áradt felénk, a 'bölcse-
ségért, mellyel irányított és vezetett, az atyai szeretetért, mellyel mindenkor átölelt bennünket.

Márványba kívánczó szavai: „Kevés szóval mondjunk sokat!” — jellemzik leginkább
vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv lovassági tábornokot mint katonát.

Nevelői bölcsességének messze távlatokat nyitó és mély nemzeti erőtlől duzzadó irányát
ugyancsak megjelölte számunkra, mondván: „A nemzeti eszme és a faji érzés a nevelés szol-
gálatába állítva olyan tényezők, amelyek nyomán hősi jellemeik és nagy tettekhez kész em-
berek fejlődnek”.

A talpig katona, a bölcs nevelő és férfi igazi életét azonban csak akkor világítottuk
meg a maga teljességében, ha felidézük a vallásosságról vallott, hozzánk intézett örökértékű
intelleit is: „Nincs más mentség, tudományos magyarázat, vagy egyéb menedék a huszadik
század modern embere számára, mint hogy vissza kell térnie az Istenhez, az isteni Gond-
viselés parancsaihoz, mert ezek: a tiszta erkölcs, az egyetemes és keresztény világnézet,
mindennél erősebb és a világ végéig fennmaradó örök források”.

Ha csak ezt a három mondatot kaptuk volna vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv
lovassági tábornoktól, akkor is olyan szellemi és erkölcsi örökséget hagyott volna reánk, melynek
megőrzése és lehető fejlesztése legszentebb kötelességünk és büszke tisztünk.

Lehet, hogy a tényleges szolgálattól való kiválása a közvetlen kapcsolatot megszakította
közöttünk, de a hála és ragaszkodás acélszála annál is inkább hozzánk kötik, mert rajtunk
kívül az egész honvédség, de a magyar nemzet is további alkotómunkát vár tőle. A búcsú
percében azt kívánja a hálás „Ludovika” akadémia minden tagja, hogy a magyarok Istenének
áldott keze irányítsa és kísérje még hosszú éveken át vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv
lovassági tábornokot a gyümölcserlelő ősz derűs sugárözönében.

A nemzeti hadsereg bevonulása Budapestre 1919 november 16-án.
Maugsch Gyula szobrászművész domborműve a főépület 1. emeletén.

„A lélek él: találkozzunk!”
(Arany János)

HALOTTAINK.

DEMÉNY GÉZA ny. áll. altábornagy.

† 1940. április 9-én. A kerepesi út melletti temetőben
helyezték örök nyugalomra április 11-én. Mint vk. ezre-
des 1920-tól 1921-ig tanította az akadémián a harcász-
tot és a hadseregszervezést. A nagy felkészültségű vezér-
kari tiszt és a kivételes nevelői érzéssel megáldott tanár
példaképe volt.

Nemes rozváci ROZVÁCZY LAJOS m. kir. hadnagy.

† 1940. április 15-én. Szolgálateljesítés közben gép-
kocsibaleset következtében, ifjú életének 25. évében érte
el szomorú végzete. Április 18-án temették el a Farkas-
réti temetőben bajtársainak, az 1. honvéd gépkocsizó
dandár felderítő zászlóalj tisztikarának nagy részvéte
mellett. A „Ludovika” akadémiát 1936-ban végezte.

BÁNFALVY FERENC vk. százados.

† 1940. április 29-én. Szolgálateljesítés közben
zuhant le repülőgépről a mátyásföldi repülőtéren. A rá-
koskeresztúri katonai temetőben helyezték örök nyuga-
lomra május 1-én. A nagytudású, fiatal vezérkari tiszt a
„Ludovika” akadémiát 1926-ban végezte.

HAMAR ANDRÁS főhadnagy.

Váratlan szerencsétlenség következtében halt meg a
főhadnaggyá történt előléptetését követő napon, 1940.
május 2-án, életének 27. évében. A tornaljai róm. kat.
temetőben helyezték örök nyugalomra.

A „Ludovika” akadémiát 1936-ban végezte. A Le-
ventekör hadtudományi osztályának örökös tagja volt.

Vitéz SZIRÁNYI GUIDÓ m. kir. hadnagy.

† 1940. július 6-án. Szolgálateljesítés közben kapott
napszúrásból eredő szívbénulás okozta tragikusan várat-
lan halálát. A rákoskeresztúri katonai temetőben temet-
ték el július 10-én nagy reményekre jogosító, mély hittel
telített, fiatal bajtársunkat. A „Ludovika” akadémiát
1938-ban végezte.

A nagy kaszás ezidén sem kímélt meg bennünket.
Az Alma Mater 4 volt nagyműveltségű tanárát és 5 volt
lelkés fiát ragadta el tőlünk kegyetlen végzettségével.
Elgondolkozva, lehajtott fejjel, némán állunk meg néhány
percere a napi munka fojtó lázában, hogy lerójjuk a fájd-
alom s a kegyelet adóját azokkal szemben, akik a leg-
szentebb hivatást választották és hűséges kitartással áll-
tak a vártán, míg meg nem hallották az örökkévalóság
hívójelét.

Vitéz nemes ADÁM ENDRE ny. áll. ezredes.

† 1940. január 18-án. Debrecenben temették el ja-
nuár 21-én. 1918-tól 1922-ig szolgált a „Ludovika” aka-
démian mint századparancsnok, a gyakorlati szabályzat,
a fegyvertan és lőutasítás, a hivatás- és álláskötelmek,
valamint a tót nyelv hivatott tanára.

SONNECKER SÁNDOR ny. áll. ezredes.

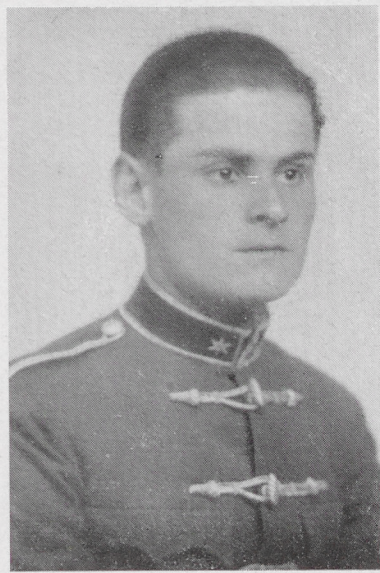
† 1940 február 29-én. Március hó 2-án temették el
Budapesten a Farkasréti temetőben. Kiváló felkészültségű,
közszeretben álló tanára volt az akadémiának. 1910-től
1926-ig tanította a német, angol és francia nyelvet, de
nyugállományba helyezése után is még sokáig kivette a
részét a tisztképzés önzetlen és nemes munkájából.

HOLLÓ LÁSZLÓ akadémikus.

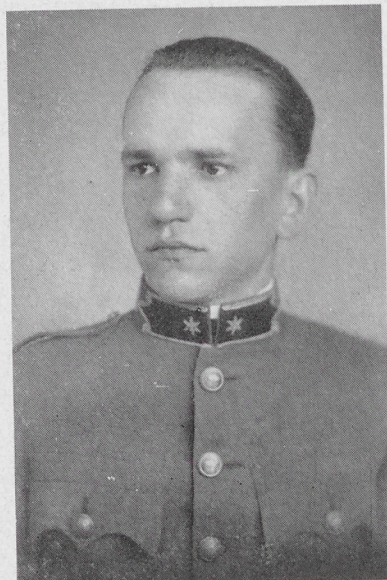
† 1940. március 18-án. Pár hónappal felavatása
előtt ragadta el a kegyetlen végzet szerettei köréből.
Hosszú szenvedés osztályosa volt, míg 23 éves korában
megváltotta szenvedéseitől a halál. Március 20-án temet-
ték Győrött a győrszigeti temető kápolnájából csendes,
halkszavú, mélyérzű, fiatal bajtársunkat.

Vitéz nemes futásfalvi PÁL IMRE ny. áll. ezredes.

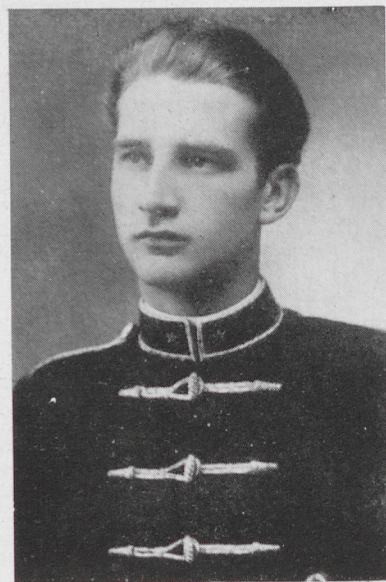
† 1940. április 8-án. A rákoskeresztúri katonai teme-
tőben temették el április 10-én. 1930-tól 1932-ig műkö-
dött az akadémián mint a testnevelés kivételes felkészült-
ségű tanára.

Nemesrosvácz Rozváczy Lajos főgy.

Hamar András főgy.

Vitéz Szirányi Guidó főgy.

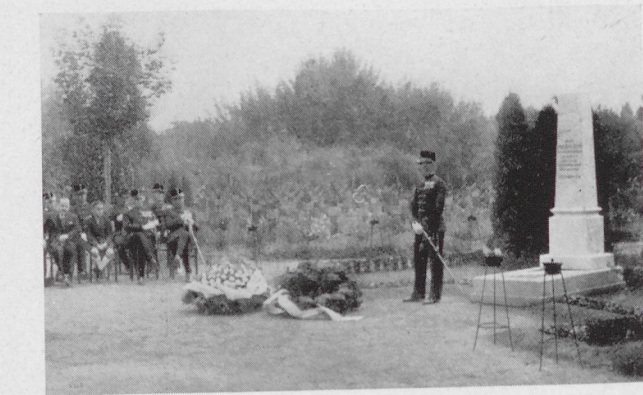
SÍREMLÉKAVATÁS A HŐSÖK TEMETŐJÉBEN.

Csebi Pogány Jenő akadémikusnak, az 1919 június 24-i ludovikás ellenforradalom hősi halottjának porladó csontjait Budapest Székesfőváros Hősök Temetőjének Felügyelősege az akadémia kérésére 1940 június 15-én kihantoltatta és a X. ker. Új Köztemetőben a Hősök Temetője 6. számú sírhelytábla köröndjébe helyezte át. Az exhumálás szertartásán az akadémiát tisztú és akadémikusú küldöttség képviselte.

A „Ludovika“ akadémia további kezdeményezésére Budapest Székesfőváros támogatásával hamarosan elkészült a hős ludovikás új síremléke is. A gyönyörű rusz-kicai fehérmárványból készült, babérrággal díszített emlék ünnepélyes felavatása a rokonság, a „Ludovika“ akadé-

Csebi Pogány Jenő a.s. exhumálása,
1940 július 15.

Csebi Pogány Jenő a.s. új síremlékének felavatása,
1940 augusztus 15.

mia nagy tisztú és akadémikusú küldöttsége, valamint a székesfőváros közönségének kegyeletos részvételével augusztus 15-én történt meg. Az akadémia és a székesfőváros koszorúját küldöttség helyezte el az új síremléken. Az akadémia koszorújának szalagját a hősöknek kijáró mélyseges tisztelet és hála szavai ékesítették.

A sírköavató beszédet nemes Papp-Kökényesdy László százados, a „Ludovika“ akadémia tanára mondotta. Nagyhatású beszédében a hősi kultusz jelentőségét hangoztatta, majd személyes élményeit elevenítette fel az ellenforradalom szomorú és mégis felemelő eseményeinek tanulságaival. Az ifjú ludovikások a beszéd elhangzása után meghatva tisztelegtek a számukra örökértékű életelvet és útírányt jelentő sírkö előtt.

Koronynai Ottó: Mátyás király Bécs előtt.
Eredetije a Szépművészeti Múzeum letétjeként a nagyváradi püspöki palotában.

MÁTYÁS, A KATONAKIRÁLY. SZÜLETÉSÉNEK 500. ÉVFORDULÓJÁRA.

Irta: Dr. Mathia Károly, a „Ludovika“ akadémia tanára.

A történelem évezredekben és évszázadokban méri az időt, s az ember, a történelem teremő ura, egyben meghunyászkodó rabszolgája elgondolkozva áll meg a rohanó életforgatagban, amikor az ilyen nagyjelentőségű évfordulón egy emberöltő történetét vizsgálhatja.

Alig 50 év az az emberöltő, amelyet legnagyobb katonakirályunk végigélt, de ez az emberöltő immár tízszer annyi idő, egy félévezred óta: a magyar hadtörténelem messze világító fáklója.

Kora — mint általában az igazi történelmi nagyságokat — nem értette meg Mátyást. Csak az abszolút hatalomra és a mindenkifelettvaló igazságra törekvő uralkodót látta benne, aki költséges hadjárataihoz kénytelen az állandó adóemelés eszközéhez folyamodni. „Erdély és Moldva felütik magokat — írja Zrínyi Miklós a Mátyás király életéről való emlékdésekben — a király szerencsésének ellen mernek rúgni... Erdély adónak nagyságát veszi okul, de rosszul. Szükséges királynak az adó, főképen az olyan királynak, mint Mátyás volt!“ A XVII. század legnagyobb magyarja tehát már sokkal tisztábban látja Mátyás törekvéseit. Két évszázad távlatában határozott körvonalakban bontakoznak ki előtte ennek a sokszínű uralkodó-, hadvezér- és emberegyéniségnek főjellemei. A XX. század magyarja már azt is tudja, hogy Mátyás egyénisége uralkodói értékei mellett csodálatos keveréke a középkor kései lovagjának és a messzenézó szemmel szédítő távlatokat látó stratégának. Tanulhat tőle a legnagyobb ka-

tonai képességekkel rendelkező hadvezér, de a legkisebb egység fölött parancsnokló előjáró is. Mert isten-áldotta művésze volt a haderő megszervezésének és okszerű felhasználásának, de ugyanakkor eszményi megszemélyesítője volt az előrelátó, erélyes, emberismerettel megáldott bölcs és igazságos előjárónak is.

A legtragikusabb megnevezés a török elleni politikáját kísérte nyomon. Még Zrínyi is töprengve kérdezi magát: „Ki lesz tehát, aki általláthatja annak okait, hogy sem ez a dicsőségre termett király, tudván, hogy méltóbb hadakozása lehetne a török-pogány ellen, sőt inkább szükséges, mégis hátrahagyván azt, sőt elszennyvedvén a nagy károkat... mégis inkább mene a német császárra.“ Legújabb történelmi irodalmunk ezzel a problémával foglalkozva únosúntalan célozgat arra, hogy kár volt Mátyásnak a nyugati hadműveleteket erőltetnie és a német-római császári korona után vágyakoznia, mert mindez halogató megoldásokra készítette a török veszedelemmel szemben. Egyik-másik megállapítás odáig megy a találgatásokban, hogy talán a mohácsi katasztrófától is megmenekült volna az ország, ha Mátyás nyugat helyett dél felé tekint. Az kétségtelen, hogy minél nagyobb horderejű valamely elgondolás, annál kisebb tábor érti meg titkos rugóit, belső indítékait, távolabbi céljait. Kevesen tudják megérteni azt is, hogy Mátyás nagy életművének kiteljesedését a történelmi erőknél is nagyobb hatalom: az idő akadályozta meg. Mint született hadvezér, jól tudta, hogy a törökkel szemben előbb-utóbb sorrakerülő sorsdöntő

Mátyás király kőszegi szobra.
Vitéz Székely Károly szobrászművész alkotása.

küzdelem sikere érdekében először a hátát kell minden rendelkezésre álló módon biztosítani. Hadsereggel, területtel, koronával, uralkodói és hadvezéri tekintéllyel kell fölkészülnie a nagy harcra. Nem ő tehetett róla, hogy a nagyvonalú elgondolás második részének megvalósításához nem maradt ideje. A nagyarányú történelmi színjáték befejező felvonása meg sem kezdődhetett. Rádobta a sors az örök magyar tragédia függönyét!

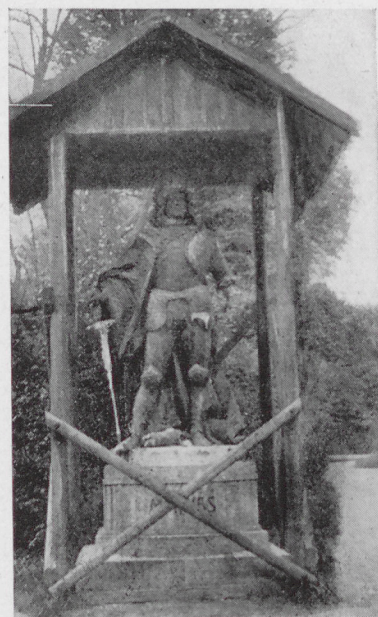
Pedig mily lenyűgözően szép és csillogó pompában fogant a kezdet! „Fölélesztettük a dicső és nagybátású hajdant!” — írja maga Mátyás Galeotti Marzióhoz intézett egyik levelében. Mi más ez, ha nem a nemzeti önbizalom és a történelmi tudat fölkelése nagy idők előestéjén!

Mily megnyugtató és fölemelő a folytatás: a haderő teljesen korszerű megszervezése. *Baduario Sebastiano* velencei követ 1479-ből való jelentése Mátyás hadseregének akkori fogalmak szerint óriási megnövekedéséről számol be. De ezenkívül is minden a török elleni fölkészülés távolabbi céljait szolgálja! A jelentés szerint Mátyás hadereje 163.000 főből állott. A szárazföldi haderő létszáma kerekén 148.000 fő volt (ebből kb. 16.000 fő alkotta a cseh, morva és sziléziai zsoldosokból álló „fekete sereg”-et). Az egész haderő legértékesebb elemét kétségenkívül a 46.000 főnyi magyar és székely csapatok alkották. Különösen a magyar nehéz lovasság és a székely könnyű lovasság, a székely íjászok csapata volt értékes tartozéka ennek a kiválóan megszervezett seregnek. A gyalogság összeállítása cseh mintára történt ugyan, de fegyverzetük török hatást áruel. Itt is megnyilatkozik a török elleni készülődés távolabbi terve éppúgy, mint a 364 hajóból (köztük 16 negyvennégyvezős gályából) álló dunai hajóhad megszervezésében, amelyre ugyancsak a török elleni harcok során volt és még inkább lett volna

nagy szükség. Kár, hogy a tüzérség szerepét nem értékelte annyira, mint az már akkor is megérdemelte volna. Háborúinak súlypontja a várharcokon volt, mégis többre tartotta a régi rendszerű hajtógépeket, mint a korszerűbb és olasz mintára készült „löveg”-eket.

Egészenbenve megállapíthatjuk, hogy Mátyás szinte állandó katonai készenlétben élt. 29 hadiévét számlálhatunk össze 33 évig tartó uralkodása alatt. Nyilvánvalónak látszik, hogy mindez csak első felvonásnak készült a nagy történelmi színjátékhoz: örök időkre megalapozni egy nagyraihivatott nemzet európai helyzetét és történelmi súlyát. Egyszermindenkorra levenni a vállairól azt a keresztet, amelyet történelmi végzete és a „művelt nyugat” érzéketlensége rakott rá. Lehetővé tenni számára a zavartalan művelődés eszközeinek megszerzését és kivívni számára az öt megillető helyet a nemzetek rangsorában. Mennyire másképp alakult volna az egész európai történelem, ha a kegyetlen idő nem zárja el a további tervek megvalósulásának lehetőségétől. A négy felvidéki hadjárat, a Frigyes császár elleni három hadjárat, a csehekkel és a lengvelekkel viselt két hadjárat és a törökkel való végleges leszámolás előkészítésére szolgáló öt nagyobb és két kisebb török háború egész lefolyása mind az előbb elmondottakat látszik igazolni.

Nincs terünk rá és nem is célunk e háborúkat részletesen ismertetni. „Hadi tudományát és militaris disciplináját aki tudni akarja ennek a királynak, olvassa meg Bonfiniust” — mondjuk mi is Zrínyivel. — „A királyokban semminemű mesterség nem oly szükséges, mint bene imperare, jól parancsolni Másik punctumot itt azt considerálok, hogy soha Mátyás király oly dolgokat végbe nem vitt volna, ha ő rendtartást magában nem csinált volna és disciplinát; az nélkül a had nem had, hanem confusio!”

A „Ludovika” akadémia parkjában a Károlyi-forradalom csőcseléke által 1918. őszén ledöntött Mátyás-szobor.

Mátyás király kőszegi szobra. Fadrusz János világhírű alkotása.

Egyet ezzel kapcsolatban magunk is megállapíthatunk: Mátyás föltétlen bizonyossággal tudta, hogy a történelem szekere mindig harci szekér volt a múltban és az lesz a jövőben is. Ezzel vívta ki a maga számára elsősorban a „katonakirály” tiszteletet parancsoló díszítő jelzőjét. De tudta azt is, hogy az uralkodó tiszte a haderő megszervezésén és vezetésén kívül „jeles kapitányok”, minden tekintetben megfelelő hadvezérek kiválasztása és nevelése. Nemcsak diplomatáinak, hanem hadvezéreinek kiválasztásában is egyedül a rátermettség és a hűség föltételeit kereste azokban, akiket magas polcra emelt.

Mint katona az ókori Róma hadvezéreit tekintette példaképeinek, katonai íróit pedig mestereinek. „Ha a mi korunknak — mondta egyszer — csak szádrészben volnának olyan katonái, amelyeneket az óvilág mutat fel és ha ennek hadi képzettségéhez a mienk hasonlítható volna, bizonyára nem nyert volna a török birodalom oly roppant kiterjedést”. Ugyanakkor megállapítja: „Senki sem lehet annyira esztelen, hogy magát, álljon bármilyen bajnok hírében, Hannibal vagy Nagy Sándor, Scipio vagy Julius Caesar fölé helyezni, sőt azokhoz még csak hasonlítni is merészelje.”

Történetíróink és hadtörténészeink szeretik más hadvezérekkel, *Napoleonnal, Bethlen Gáborral, Zrínyi Miklóssal* összehasonlítani Mátyás királyt. Véleményünk szerint szükségtelen és fölösleges ez az összehasonlítás, mint ahogy Mátyás fentidézett kijelentésében maga is megállapítja. A lángész önmaga szab magának törvényt és nem tűr összehasonlítást. Más az, amikor *Napoleon* naplójában 300 esztendő távlatán át példaképpül említi Mátyás királyt vagy amikor *Zrínyi Miklós* és *Bethlen Gábor* behatóan tanulmányozzák és követésre méltónak találják elgondolásait. Ez az egyik lángész joga a másikkal kapcsolatban. A történetírásnak az a hivatása, hogy önmagában ítélje meg nagyjainknak a nemzet életével és fejlődésével kapcsolatos szerepét. A történetírás megállapítása ezen a ponton csak az lehet, hogy a magyar teremtőszellem folytonosan változó, minden korban más-más alakot öltött megnyilatkozása történelmi nagyjaink között is kevés egyéniségben telje-

Mátyás király szülőháza Kőszegben.

sedett ki a maga korának annyira tökéletes tükröként, mint Mátyás király uralkodói, katonai és emberi alakjában.

Félezredév mult el immár születése óta, de a reménykedő magyar jelennek minden osztályos öntudattól csillogó szemmel tekint a mindegyre tisztuló ködben gomolygó jövődőbe, valahányszor nagy királyának a nevét hallja.

Király, aki ízig-vérig katonajellem volt. A katonameger keresi olyan mohó életakarással a szellemi megújulás forrásait, hogy erőt nyerjen a harchoz, a halál gondolatának elviseléséhez. Ez hajtotta Mátyást is a maga kora művelődésbeli divatjának, a *renaissance* eszmékör célkitűzéseinek szolgálatára. Ez a nagy történelmi megújulás éppen ennek a nagy katonajellemnek az egyéniségén keresztül lett nálunk a nemzeti élet újjászületésének forrása. Mátyás írói és költői: *Galeotti, Bonfini, Janus Pannonius* latin nyelvű munkáikkal a nemzeti történettudomány, szónoklat és költészet fejlődésének útját egyengették, mint ahogy Mátyás korának nemzeti öntudata is a római klasszikus történetírók szabadságméltóságából és történelmi tudatából táplálkozott.

Kétségtelen, hogy maga Mátyás — elsősorban katonamegeriség lévén — nem tartotta egyetlen életforma-lehetőségnek a maga számára a humanizmus teljes kiélését. A *katona és az ember* örök harcának kiegyenlítését látta ez eszmekörben megvalósulni és ide menekült a folytonos harcok közben; itt, a humanizmus oltáránál, a könyvek birodalmában pihente ki katonaeletének fáradalmait. A könyvek, a művelt emberfők közelsége lelki szükséglet volt számára, amelynek üdítő hatását egész életén át sóvárogta. De az is bizonyos, hogy éppen e tényezők egyéniségformáló hatására lett azzá, amivé a történelem sodrában lennie kellett: a nemzeti állam s a nemzeti királyság sorshordozó eszményének megalapozójává. Királlyá választásának győzelmes sikere politikai vonalon a *káros idegen* befolyástól mentette meg az országot, a magyar humanizmus diadala pedig — amely ugyancsak az ő nagyszerű elgondolásai révén lett élő valósággá — művelődési

vonalon a hasonlóképpen idegen, de áldásos befolyás zsilipjeit nyitotta meg a nemzet számára.

Jogosan vagyunk büszkéek ötszáz év múlva is Mátyás királyra: az igazságszerető uralkodóra, a messzetekintő diplomatára, a páratlan lendületű hadvezérre, költőre és tudósok szemefényére: hiszen az ő személyén keresztül tanulta meg az egész renaissance-Európa tisztelni a magyar szellem, összes szomszédaink pedig a magyar kard hódító erejét. A magyar történelem sohasem felejt el neki, hogy ő volt a magyar birodalom eszményének legrajongóbb álmodója, a magyar imperializmus utolsó nagy építőművésze. Mint uralkodó, mint hadvezér, mint ember egyaránt a legkiválóbbak közül való az egész akkori Európában.

Születésének félezredéves fordulóján ismét előtérbe került a Hunyadiak származásának kérdése. Annyi ma már bizonyos, hogy a család oláh eredetének hangoztatása nem volt egyéb felelőtlen mesénél. Zrínyi szerint: „Bonfinius rómaiaktul s régi, tündöklő Corvinusoktul hozza ki a genealógiát, el is hittem, hogy úgy vagyon; a magyar írók pedig nem egyeznek vele ebben, hanem hogy Zsigmond királytul való volna... Hunyadi Jánosnak fia Hunyadi Mátyás volt, s nem elég-e az? Mutasson ilyen apát s ilyen fiát nekem egy historicus, aki ezer esztendőre fonja is némely királynak genealógiáját!” Mi együtt valljuk Zrínyivel: nagyon is elegendő mindez s ezzel a származás kérdését elintéztünk is vesszük. Ha bizonyos vonatkozásokban homály is fedi származásának kérdését, ha sírját vérzivataros történelmünk folyamán szét is szórták a barbár török hordák: ami születése és halála között volt, drága magyar élete a miénk visszavonhatatlanul! Azt nem veheti el tőlünk semmiféle történelemhamisítás, semmiféle nyílt vagy burkolt erőszak! Ez a nemzedék egy szívvel, egy lélekkel várja Hunyadi Mátyás korának palin-genezését: nemzeti műveltségének és katonai erejének újjáéledését, külpolitikai súlyának emelkedését, és jövőjének, teljes feltámadásának biztos tudatában bizakodó reménykedéssel zengi a nagy katonakirályról fennmaradt emlékdalt:

„Nagy ékessége tisztességünknek,
Nagy bátorsága mi félelmünknek!”

Bánó Zoltán aks. domborműve
a Mátyás király-tanteremben.

Alakja legyőzhetetlen óriássá nőtt a történelem ködfátyolán keresztül kései követőinek szemében. Legnagyobb katonai sikerének színhelyén, Bécsben bekövetkezett halála óta biztos léptekkel megy az örökkévalóság útján felfelé.

A fejét már a legendák ezüstös felhői fogják körül. A végtelen idő, amely megakadályozta nagy életművének megvalósítását, elborítaná mindent beburkoló homályával, ha a történelem a félezredéves fordulón vakító fénykévét nem vetne a mindegyre emelkedő alakra, hogy el ne tűnjön örökéletű eszmévé finomultan az étheri magasságokban, hűségese magyarjainak szeme előtt.

Ne féltünk most már az időtől sem! Eltűnni nem fog a szemünk előtt soha többé, csak mindig magasabbra kerül, mindig távolabb lesz tőlünk, tehát mindig tisztábban áll előttünk mindaz, ami vele és általa történt!

Akadémikusok! Ne feledjétek soha, hogy az igazságos király, aki a kemény katona és a művelt ember tüneményesen szerencsés értékösszefonódása volt, mindig veletek lesz a sorsdöntő órákban, mikor „lezúg a harc a végeken” és történelmi hivatásokhoz méltó módon kell érvényesítenetek a magyarság teljes katonai és kulturális fölényét a bitorlók-kal szemben.

Mátyás királynak is, szülővárosának, kincses Kolozsvárnak is, de Mátyás egész Magyarországnak is magyarnak kell maradnia az idők végezetéig.

Higgyétek! Lássátok! Halljátok! Érezzétek!

Boldog félelemmel hallgassátok megváltást hirdető szavait!

Félezredév távolából, a magyar mult vérrel és könnyel épített szentélyéből szól hozzátok.

Nem szobor többé, nem ember, nem király, nem történelem! Sokkal több mindezeknél: mult és jövő, élet és halál, végzet és megdicsőülés, törvény és evangélium!

Nézzetek fölfelé és bízva bízzatok!

Mathias Rex megnyitotta a maga és sokat szenvedett nemzete számára az örökkévalóság kapuját. Megérkezett a végtelenbe....

A „LUDOVIKA” AKADÉMIA A KOLOZSVÁRI BEVONULÁSON

Irta: Dr. Mathia Károly, a „Ludovika” akadémia tanára.

A forró nyárvégi éjtszaka csodavárón sejtelmes esődjében lassan, szinte észrevétlenül megmozdult a magyar égbolt. Megelevenedtek a Hadak útjának csilagmirádjai, kitarult a Királyhágó szent kapuja és Csaba királyfi elindult ősi népének felszabadítására, hogy beválta évszázadok legendájának roppant ígéretét. Pillanatok alatt végigszáguldott a nagy hír az ősi földön, amelyet huszonegy siralmas esztendőn keresztül idegen horda bitorolt és pusztított.

Lássad és írjad, történelem!

Öszefonódtott-e valaha ennyire sárgult lapjaidon csoda és valóság?

Ime: a két évvel ezelőtt elindult igazság a történelem ellenállhatatlan erőinek sodrában új állomásához érkezett.

Most lett igazán valósággá a „két ország ölekezése”, nagy költőnk 92 év távol ködében érlelődő gondolata:

„És az idő eljött, bár nem hamar,
De nem is későn még, midőn
A szent imádság meghallgatva lőn,
Midőn eggyé lett mind a két magyar!...”

*

Dobogó szívvel leste, várta a sorsdöntő eseményekről szóló híradásokat az Alma Mater minden hú fia: vajjon megismétlődik-e 1938. november 11-e, vajjon ismét részesei lehetnek-e a bevonulás hatalmas élményének? Annyi bizonyos, hogy ennyire reménykedő örömmel nem vártak még soha szabadságról való behívót, mint a mi akadémikusaink 1940. szeptemberében!

Végre kézhezkapták a szerencsés kiválasztottak a nehezen várt parancsot s szeptember 10-én már boldog

izgalommal hallgatták az ismerős falak között a 26. számú Akadémiai parancs szavait:

„A honvédelmi miniszter úr Ó nagyméltósága rendelkezése folytán a „Ludovika” akadémia két szakasszal részvesz a folyó hó 15-i kolozsvári bevonulásban.

Mint két évvel ezelőtt a kassai bevonulás idején, most is abban a hitben tettem meg a bevonulással kapcsolatban előterjesztésemet, hogy a ludovikás szellemben most sem fogok csalatkozni.

Technikai és egyéb gátló okok miatt ezúttal nem az egész akadémia, hanem csak egy gyalog félszázad vehet részt a diszbevonulásban. A választás reátok esett.

Bízom bennetek, hogy nagy katonakirályunk szülővárosában minden tekintetben méltó módon fogjátok képviselni a „Ludovika” akadémia katonás szellemét kifogástalan fellépéstelekkel, de el is várom ezt azoktól, akik abban a kivételes kitérítésben részesülnek, hogy résztvehetnek ezen a nagyjelentőségű, történelmi ünnepségen.

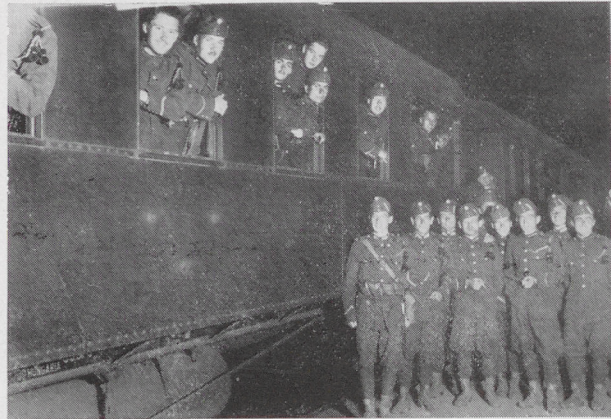
Bizonyára érzitek és tudjátok mint kiválasztott akadémikusok, hogy a történelmi percekben minden résztvevő szeme rajtatok lesz.

Ebben a tudatban végezze mindenki a bevonulással kapcsolatos minden kötelességét!”

Ment is minden a legkatonásabb rendben, a legnagyobb odaadással. Másnap már meg is alakult a 3 akadémia 1 puskásszázadban. A „Ludovika” akadémia 3 tiszttel és 116 aks. 2 szakaszban, szakaszonként 3 golyósóróval, a „Bolyai János” honvéd műszaki akadémia 1 tiszttel és 42 aks. 1 szakaszban, végül a „Horthy Miklós” honvéd repülőakadémiától 1 tiszttel és 42 aks. ugyancsak 1 szakaszban alkotta az aks. századot. Az egész elvonuló századot a „Ludovika” akadémia egyik tisztje: Bardóczy József százados vezeti.

Képek a kolozsvári díszbevonulásról:

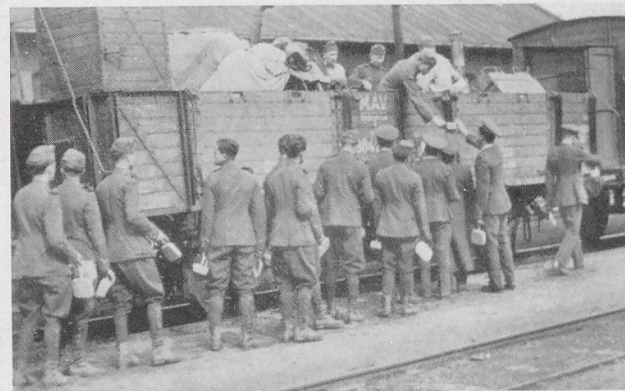
I.

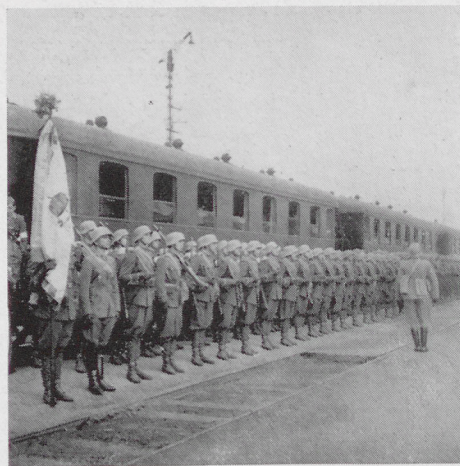
Indulás a nyugati p. u.-ról.

A kolozsvári pályaudvar előtt.

Ebédkiosztás a kolozsvári pályaudvaron.

Sorakozó a megérkezés után a kolozsvári pályaudvaron.

Útban a díszmenet alakulóbélyére.

*Megérkezés a szálláshelyre.
(Kolozsvár, Wilson-u. 3.)*

Képek a kolozsvári díszbevonulásról:

II.

Közeleg az aks. díszszázad.

Az akadémia parancsnoka a díszmelvénnyen.

Mátyás király szülőháza előtt.

Hazaérkezés után az akadémia belső udvarán.

1940. szeptember 13. Az akadémia belső udvarán van a sorakozó. Innen indul 20 óra 15 perckor a század a nyugati pályaudvarra. A lovak, a mozgókonyha és a fogatolt jármű berakása után 22 óra 25 perckor indul a vonat a sok kipirult arcú, boldog akadémikussal — Kolozsvár felé.

*

1940. szeptember 14. Hajnalban, 5 óra 34 perckor érkezett a vonat *Biharkezesre*, a regi trianoni határra. Különösen hatottak a határállomás kihalt épületei a kora reggeli dermesztő csöndben. Rövid felóra mult el csupán és már áthaladva a szegényhatáron, *Biharpüspök*in áll meg vonatunk. Ameddig a szem ellát, drótkadályok, harcokosi-árkok tömege mindenfelé! Távolabb a román erődvonali körvonala bontakoznak ki a párás ködben. Pár perc még és *Nagyváradon* vagyunk. Megdobban a szívünk a lobogódiszbe öltözött pályaudvaron a felszabadulás boldog örömetől. Szent László városába érkezünk! Oda, ahol több mint 20 évig tilos volt magyarul érezni is. Most itt vagyunk a magyar honvédség tiszteletet parancsoló egyenruhájában. Ujjongó öröm tart fogva, amikor megpillantom a gyönyörű város drága magyar nevét az állomásépületen s a zsbongó emberáradatban a magyar csendő és a magyar rendőr egyenruháját. Szemben az állomásépülettel az ősi székesegyház tornyai is lobogódiszben üdvözölnek bennünket.

Valahol messze, a vonat elején könnyes örömmel küszködő hang kezd énekelni a Himnusz. Csakhamar tele lesz az egész pályaudvar a fenséges hangokkal. Mind-egyre árad, száll tovább az őszi reggel ködpárás csillogásában etherien finom remegéssel, kimondhatatlanul boldog hozsannázással a történelem felmentő ítélete: „*Megbűnhötte már e nép a multat s jövődőt!*“

Vége az első nagy élménynek, indulunk tovább. A táj mindinkább a hegyvidék jellegét ölti magára, a vonat mellett futó *Körös* is mind keskenyebb szalag lesz és már a hegyi patakok fehéren habzó vizére kezd emlékeztetni, mikor megérkezünk Erdély kapujához, a *Királyhágóra*. Lassan töltszakad a ködfüggöny és mikor *Csúcsára* érünk, már teljes pompájában kibontakozik előttünk a bájos hegykoszorú. Az állomás mellett fenyőfákkal beültetett, meredek hegyoldal. A hegyoldalon *Ády Endre* feleségének, *Boncza Bertának* egykori kúriája. Nem messze az egyszerű háztól hivalkodó kastély körvonala látszanak. *Goga Oktáviáné* lett az összeomlás után az irodalomtörténeti nevezetességű birtok. Itt is temették el a híres román politikust. A kastély most özvegyének tulajdonában van. Elgondolkozom az idők változásán s alig veszem észre, máris *Bánffyburján*on vagyunk. Pompázó népviseletben feszít a remek kalotaszegi község népe az állomáson. Valami megkapóan ünnepléses, magabizó nyugalom ömlik el rajtuk, amiért méltóságteljes mozdulatokba rejtik a mindent átfogó öröm fojtogató érzéseit. *Magyarnádason* megismétlődik az előbbi kép.

Közeledünk Kolozsvár felé...

12 óra 20 perckor gördül be vonatunk a pompázó díszbe öltözött pályaudvarra. Itt vagyunk hát valóban kincses *Kolozsvárt*, szép Erdélyországunk fővárosában! Hála legyen érte a magyarok Istenének! — muzsikál mint ünnepi harangzó mindnyájunkban a lélek.

Kirakás után ebéd, majd zenezóval vonul a század előkészített szállására a régi Honvéd-utcából nyíló *Wilson-utca*-ba, ahol a románok által elhagyott két új bérházban szállásolta el az akadémikusokat *Kerekes Béla* őrnagy, a „*Ludovika*“ akadémia szálláselőkészítő tisztje. Berendezkedés után rövid séta, tájékozódás a városban, majd 21 órakor takarodó.

1940. szeptember 15. Borús, esős reggelre ébredt az ujjongó izgalommal telített város. Még 8 órakor is ólmos esőfelhők futottak végig a látóhatáron. A zászló- és virágerdőbe borult Mátyás király-téren aggódó arcok kémlelik az eget. Már befutottak a m. kir. kormány, a felsőház, a képviselőház és a m. kir. honvédség tagjait hozó különvonatok, de a környékbéli falvakból, sőt *Marosvásárhelyről* és a *Székelyföldről* is özönlik az ünneplő városba az emberáradat. Az állomásépülettel nem messze, a *Horthy Miklós-út* elején óriási diadalkapu. A magyar zászlók mellett a két hatalmas baráti nemzet lobogói, országgyarapító Kormányzónk képe mellett nagy barátainknak, a Führernek és a Ducenak lombfűzérrel díszített képmásai láthatók a házak falán.

Mintha a Gondviselés egyetlen, parancsoló intése rezdült volna át az ég kárpitján, 9 órakor váratlanul kitisztul az ég. Frissen támadt nyugati szél űzi, hajtja a felhőket. Az állhatatosan várakozó tömegben morajló megkönnyebbülés fut végig: — Szeret minket az Isten mégis!

Féltízre egészen megtelnek a Mátyás király-téren felállított díszemlények. Felejthetetlenül festői kép a színes, sujtásos díszmagyarokból, a honvédség egyenruháiból s a hölgyek csipke- és bársonyremekeiből összetevődő, hullámzó szintobzódás. A Szent Mihály-templom 80 méteres, ég felé törő gót tornyának árnyéka borul a díszemlényen szorongó, büszkén mosolygó magyarokra.

Pontosan 10 óra 30 perckor óriási éljenzés dördül bele a templomi áhitatba: megérkezett a boldog Magyarország legelső embere, hogy végighallgassa a megváltott Erdély törhetetlen hűségének bizonyágtételét. Felhangzik a Himnusz az emlényekkel szemben elhelyezett, több énekkarból egyesített, óriási kórus ajkán. A következő pillanatban már át is vette a megrázó dallamot a végtelennek tetsző sokaság. A mennybolt közben teljesen kiderült. Verőfényes napsugár öleli körül Kormányzónk délceleg alakját.

Megkezdődik az ünnepség. Miniszterelnökünk üdvözlő szavait is többször szakította félbe a túlláradó lelkesedés, de elemi erővel tört fel Kolozsvár népének lelke legmélyéből a 21 éven át visszafojtott nemzeti öntudat *dr. gróf Bethlen Györgynek*, az Erdélyben maradt magyarság vezérének beszéde alatt:

„Igen sokat szenvedtünk,
Egész Erdély kell nekünk!“

— zúg végig a városon mindent elsöprő erővel a felszakadt nemzeti fájdalom és a helyébe toluló mondhatatlan boldogság. Az erdélyi magyar nőknek, az egyházak képviselőinek, a tűzharcosoknak, az ifjúságnak, a földműveseknek, iparosoknak és a munkásságnak, a fájdalmak és megaláztatások fojtó tüzeiben teljesen összeforrt egész *Erdélynek* üdvözlését tolmácsolták ezután a szónokok.

Legfelsőbb Hadurunk válaszában Erdély visszatért országrészeit köszöntötte. A történelem ítélete s a jövő ígérete rezgett a hangjában:

„A jelen öröme összefolyik lelkemben a mult bánatával — mondotta — és feltámad benne a kérdés: hogyan is szakadhatott ránk, magyarokra ez a mérhetetlen szenvedés? ... Minket sorsunk állított ide Kelet és Nyugat határmegyéjére, hazánk századokon át a romboló világtörténelem országútján állandó harcok színtere volt és mialatt Európa más, boldog népei békés munkában gyarapodhattak és erősödhettek, — a magyar örökös harcban vérzett, pusztult és fogyott.“

Együtt vallottuk a legelső magyar emberrel, hogy ezen a gyönyörű napon itt volt gondolatban minden magyar. Tizenhárom millió magyar szív egy ritmusra dobant és azokra a testvérekre gondolt, akik *egyelőre* még nem kerülhettek vissza az ezeréves haza kebelébe.

A lenyűgözően szép ünnepség második fejezete a honvédség csapatainak díszmenete volt. Nem túlozunk egy cseppet sem, ha azt állítjuk, hogy ilyet nem látott ez az ország a boldog béke éveiben sem. A Szózat elhangzása után nemsokára feltűnt az *Unió-utca* felől *vi-téz Jány Gusztáv* altábornagy, a 2. honvéd hadsereg parancsnoka az egyik gyalogdandárparancsnok tábornokkal és törzsével, mögöttük a csajkázerek zenekara. Felhangzott a népszerű Erdélyi induló és káprázatosan szép díszmenetben vonultak el a Főméltóságú Úr előtt először a megszálló alakulatok, gyalogezredek, huszárosztályok, tábortüzerosztályok, utász- és hídasszázalójak, a vasútépítő ezred egyik zászlóalja, a páncélszárműves csapatok könnyű és közepes harcokcsikkal, valamint páncélgépkocsikkal, majd rövid szünet után a „*Ludovika*“, „*Bolyai*“ és „*Horthy*“ akadémiaiból alakított pompás díszszázad következett. Már a tér sarkán feltűnik a „*Ludovika*“ akadémia ősi zászlaja. Óriási lelkesedés ömlik szét a tömegben a nagyszerűen menetelő, délceleg fiúk láttán. Fergetes taps fogadja a jövődől honvéd tisztikart, amint a kormányzói díszemlény elé érnek és végigkíséri őket egészen addig, amíg el nem tűnnek a tér sarkán.

Az akadémikus század elvonulása után a Székelyföldről a nyár folyamán átszökött és már átképzett alakulatok következnek, utánuk a légi erők alakulatai, köztük az ejtőernyős vadász-zászlóaljak, mögöttük a gépkocsizó vegyharc-zászlóaljak, majd a gépvontatású tüzérsztály és a gépvontatású nehéz tüzérsztály dübörög el az emlények előtt. Pár pillanatig tartó döbönt csend fogadja a 21 cm-es közepes tarackos ütegeket és a 30,5 cm-es nehéz mozsár ütegeket, hogy azután ellenállhatatlan erővel törjön ki a mindent elárasztó lelkesedés. Már a légvédelmi ágyús és gépágyús ütegek is elvonultak és még mindig tombol a hatalmas tömeg a lelkesedéstől. A váratlan meglepetés önfelédtt ujjongása ül az arcokon. Zúgó éljenzés és taps vihar árad Közép-Európa kétséggenkívvül legkorszerűbben felszerelt hadserege felé. Boldogan fellélekező tekintetek símogatják végig a tovatűnő járműveket. Nem csoda, hiszen a románok mindenféle hazugsággal igyekeztek lekicsinyelni a magyar hadsereget erdélyi véreink előtt. Most megkapták a méltó feleletet hazug mesterkedéseikre!

A felejthetetlen díszmenet után még órákig hullámzik a lelkes tömeg a Mátyás király-téren. Mi is sétára indulunk ebéd előtt, hogy élvezzük felszabadult véreink szétáradó örömet. Amint a Mihály-templom főkapujához érünk, rég nem látott, kedves ismerőst pillantunk meg. *Székelykeresztúri Molnár Sándor* századost, az ismert katonaköltőt veszik körül könnyes örömmel a *Körösőről* begyalogolt falujabéliek. Amint meglátnak bennünket, reszkető kézzel símogatni kezdik zubbonyukat és sírva-nevetve kiáltják:

— *Édes jó magyar tiszt urak! Hát mégés csak sekeredett a dolog! Hála annak a mennybéli jó Estennek!* — s omlanak a könnyeik feltarthatatlanul.

Magasságos Isten! Hát lehetséges ez? Hát ilyen magyar ünnep is van? Elegendő 21 év szenvedése és enynyire össze tud forni egy nép ledöntve évszázados társadalmi, formai és lelki korlátokat? — Hiszen akkor nincs még minden veszve! Hiszen akkor valóban „megvirrad még valaha!“

Nem merek mindjárt továbbmenni, mert nem látok a könnyeimtől.

Csak annyit hallok még, amint utánamkiáltanak: — *Köszönjük a megváltást!* — Elpirulva gondolkozom a meg nem érdemelt hálálkodáson... Bizony semmi a mi magyarságunk az övékhez képest! Felszínes, sekélyes, nyálkás, az ő mély, velőig ható, acélosan izzó magyar lelkük mellett. Nemcsak a földre, — erre a népre is szükségünk volt, igen nagy szükségünk volt, hogy megtisztuljunk, fölemelkedjünk és elindulhassunk a második évezred felé!

*

Ebéd után hosszabb sétára indulok egypár akadémikussal. Volt községi növendékeimmel — akárcsak két évvel ezelőtt Kassán — ismét a községi intézet első Mátyás-napján tett fogadalomról beszélgetünk. Kassa után immár valóravált a fogadalom második része is. Három év sem mult el azóta és itt meneteltünk Kolozsvárt, Mátyás király városában.

Alig vesszük észre és már a házsongárdi temető felső bejárata mellett vagyunk. Meghatva lépünk be a kapun a katonatemetőbe. Megdőböneve pillantjuk meg a feldőlt, szétszórt sírokat. A románok állítólag át akarták alakítani a hősök temetőjét valami „nagyszabású“ terv alapján. „Rendező“ munkájukban — hál'Istennek — megakadályozta őket a történelem.

Elgondolkozva megyünk tovább a lefelé vezetű úton. A magyarság egyik szent helyén járunk! Azon a földön, amelyben *Apáczai Csere János*, *Szenczi Molnár Albert*, *Aranyosrákosi Székely Sándor*, *Kriza János*, *Brassai Sámuel*, *Böloni Farkas Sándor*, *Barcsay Domokos* alusszák örök álmukat.

Lassan alkonyodni kezd, mire megtaláljuk az erdélyi tájak nagy szerelmésének, az első magyar történeti regényírónak, *báró Jósika Miklósnak* és hűségese hitvesének, *báró Podmaniczky Juliának* a családi sírkápolnához vezető út mentén elhelyezett nyugvóhelyét. Idegen földben nyugodott sokáig az elnyomatás korában elhunyt nagy erdélyi bujdosó, de a nemzet kegyelete az idők változtatásával hazahozatta porladó csontjait és itt temette el a házsongárdi temető hús ölében hitvesével együtt.

Meghatva olvassuk a szeptemberi alkony rőt fényében a sírkő végzetesen időszerű sorait:

„Két szívnek porlad itten drága hamva,
Két szívnek álma íme teljesül:
Szabad hazában boldogan nyughatva
E drága földdel poruk elvegyül.“

A nagy nap alkonyán ujjongó hozsannázás helyett itt, az ezersztendős történelmünk egyik sorsdöntő titkát magábanrejtő sír előtt mondtunk lélekben csendes *Te Deum*-ot a magasságokban trónoló Mindenhatónak.

*

A temető alsó kapuján visszatérve a városba a piarista rendház, majd az egyetlen főépülete előtt megyünk el. A Színház-utca sarkán az első magyar kőszínházat keresem, amely a pesti Nemzeti Színházat évtizedekkel megelőzve, Erdélyi rendjeinek az 1795-i országgyűlésen kimondott határozatára épült. A magyar művelődés ősi hajlékának helyén modern kollégiumot találok. A románok nem törődve az épület óriási művelődéstörténeti jelentőségével, lebontották a magyar kultúra végvárát, hogy helyet adjanak a saját elgondolásuk alapján létesült építménynek.

Fájó szívvel megyünk tovább Mátyás király szülőháza felé. Megilletődve állunk meg a több, mint félezeréves épület előtt és büszke örömmel gondolunk születé-

sének 500. évfordulóján nagy katonakirályunkra. Az épületben mindössze néhány emléktárgyat őriznek Mátyás korából. Ezeket is megnézzük és megyünk vissza a térre. Még mindig óriási tömeg hullámszik mindenfelé, víg ének- és zeneszó zeng az egész városban, hiszen a mai napon ismét unió ment végbe Erdély fővárosában. A magyar lelkek elválaszthatatlan és oszthatatlan, mert örök időkre szóló uniója.

Néhányszor végigmegyünk mi is a lelkes tömeg sorain, azután szállásunk felé tartunk. Nemsokára fel kell készülnünk az indulásra.

*

1940 szeptember 16. Az éj derekán, 1 óra 25 perckor indult vissza vonatunk. A felejthetetlen élmény édes terhével megrakva érkezünk 18 óra 30 perckor a nyugati pályaudvarra, ahonnan gyalogmenetben vonult be a század az akadémiára. 19 óra 30 perckor felhangzott az imához kürtjel a belső udvaron és végetért életünk második legszebb élménye. A díszszázadba beosztott akadémikusok hazautaztak hátralévő szabadságuk letöltésére és csak október 1-én hallgatták végig a kolozsvári bevonulással kapcsolatban kiérdemelt dícséretet magában foglaló 28. számú Akadémikusi parancsot:

„A Kormányzó Úr Ő Főméltósága a kolozsvári ünnepséggel kapcsolatban a csapatok magatartása és fellépése felett teljes megelégedését fejezte ki.

A Honvédelmi Miniszter Úr Ő nagyméltósága, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke Ő nagyméltósága a f. hó 15-i kolozsvári ünnepségen elvonult csapatok fellépése, magatartása, felszerelésének állapota, valamint az ünnepség megszervezése felett elismerését fejezte ki.

Akadémikusok! Legfelsőbb Hadurunk megelégedése, valamint legmagasabb eljáróink elismerése nektek is szól. Azoknak közületek, akik a Honvédelmi Miniszter Úr Ő nagyméltósága rendelete folytán résztvehettetek a három tisztképző akadémiából összeállított díszszázadban.

Magam is végignéztem a felejthetetlen napon kipiált arcotokat, kemény díszmeneteket, amellyel Legfelsőbb Hadurunk előtt elvonultatok.

Az ünnepségen résztvett minden tisztnek, akadémikusnak, altisztnek és legénységnek a szolgálat nevében dícséretemet és köszönetemet fejezem ki.

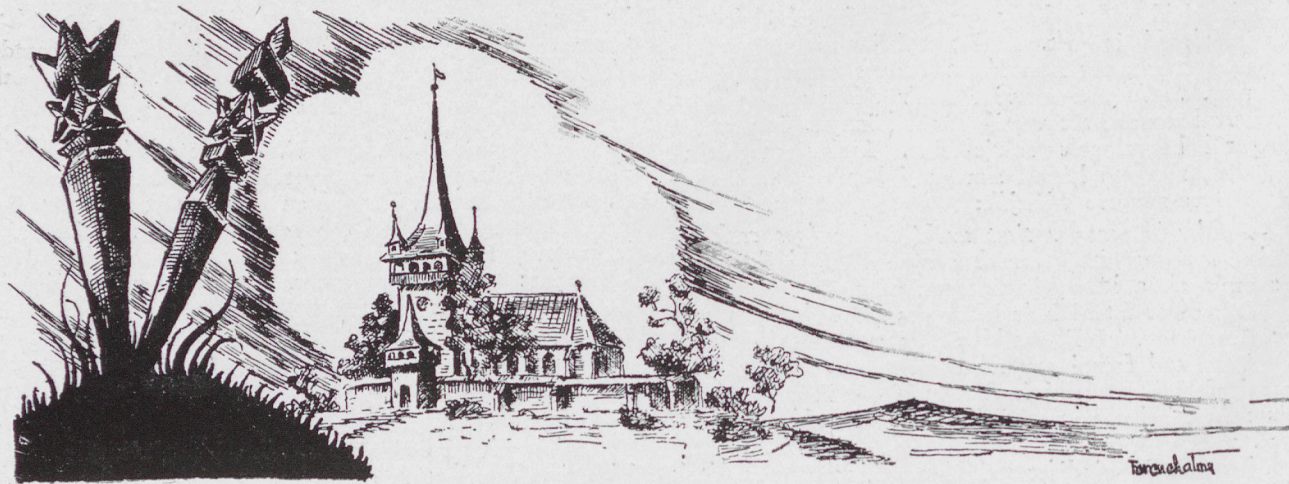
Biztos vagyok abban, hogy ennek a hazánk történelmében újabb fejezetet jelentő ünnepségnek a hatására még acélosabb akarattal, még kitartóbb munkával fogtok dolgozni a rátok váró és ezeréves hazánk teljes visszaállításán munkálkodó célok érdekében.“

*

Eddig volt. A krónikás ismét leteszi a tollat és azzal a forró óhajtással tesz pontot beszámolójára, vajha nemsokára megírhatná ennek a tündöklően szép történetnek a harmadik fejezetét is.

Lehet, hogy hamarosan fordít egyet Klió a történelem lapjain és elérkezünk — hamarabb, mint hinnők — a következő, talán nemcsak aranybetűs, hanem vérrel írott fejezethez is.

De tudjuk és ősi szent hitünkkel hisszük: akkor is velünk lesz a minden magyarok Istene!

Vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC tábornok,
a „Ludovika” akadémia parancsnoka.

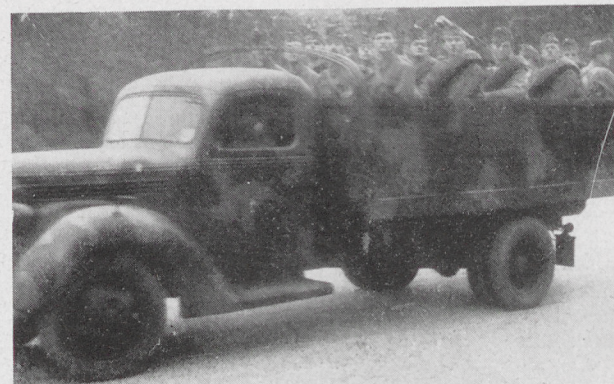
BÉNYEY ZOLTÁN százados, a Zrínyi-kör örökös tagjának olajfestménye.

Jelenetek az aks. gyorscsoport nyári gyakorlatairól:

1940. július.

Jelenetek az aks. zászlóalj nyári gyakorlatairól: 1940. július.

LEVENTEKÖR – ZRÍNYI-KÖR. LUDOVIKÁS LEVENTE – LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV.

A 18. születése napját ünneplő Leventekör ünnepi ajándékképpen új köntöst kapott Elnevezését az 1940/41. tanév elején megváltoztatta. Az akadémikusok katonai és nemzeti alapon álló szellemi továbbképzését szolgáló intézmény ugyanis az utóbbi években mind több és több félreértésnek lett okozójává.

A „*sevente*” kifejezést ma már nemcsak a polgári, de a katonai közvélemény is a katonai előképzés céljait szolgáló levante-intézménnyel hozza kapcsolatba és így ez a szó ma már semmiképpen sem fejezi ki a katonai főiskolai színvonalon működő önképzőkör jellegét.

Érezte ezt a kör vezetősége már 1936 október 13-án is, amikor megállapítva, hogy a „*sevente*” szó nem jelöli meg világosan a kör lényegét és céljait, javasolta a kör nevének megváltoztatását.

Ismert tény, hogy ez az elnevezés a kör megalakulásakor kihirdetett pályázat eredményeképp jött létre. Akkor valóban keresve sem lehetett volna jobb kifejezést találni ennél a frissen hangzó, ősrégi magyar szónál. Azóta azonban a világ változott meg a szó körül és a nagyobb érdekerületre fonódó kifejezés egészen más fogalmi meghatározásként ment át a köztudatba. A helyzet a levante-intézménynek az első javaslat óta elmúlt 4 év alatt történt nagyarányú fejlődése révén a mi szempontunkból még bonyolultabb lett: a szó a katonai köztudatban ma már teljes mértékben a levante-intézmény fogalmának megjelölésére szorítkozik.

Nekünk, a kisebb létszámú és elszigeteltebb együttesnek kellett tehát engednünk. Ezért mondtunk le a kör eredeti elnevezéséről. Így lett a *Leventekör* elnevezésből a „*Ludovika*”

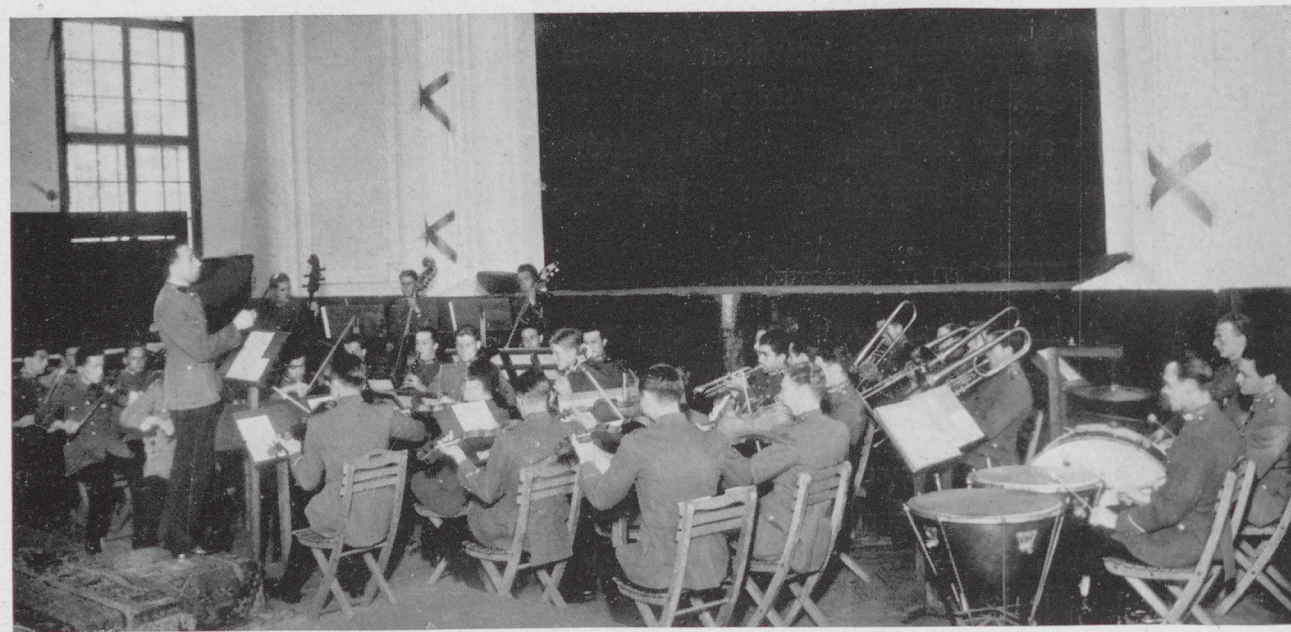
akadémia Zrínyi-köre, a kör évenként kiadásra kerülő évkönyvének elnevezéséből pedig az eddigi *Ludovikás Levente* helyett: *Ludovikás Évkönyv*.

Csak a köntös új tehát, a célkitűzés a régi: a magyar katonaeszmény önzetlen szolgálata a tudomány, irodalom és művészet területén.

A *Zrínyi-Kör* elnevezést részben a *Vitézi Rend Zrínyi-Csoportjával* fennálló eszmei kapcsolatunk külső kifejezésének érdekében, részben pedig azért választottuk, mert véleményünk szerint történelmi nagyjaink közül egy sem vívta ki annyira a maga számára a kard és a toll közös jelképi használatához való jogot, mint *gróf Zrínyi Miklós*, a XVII. század katonai és irodalmi szempontból egyaránt legnagyobb magyarja.

Új nevet írtunk tehát zászlónkra, de a régi hittel, tüsszel és elszánt munkavágygal emeljük magasra, hogy azok is lássák, akik eddig nem állottak sorainkba. Lássák és kövessék az eszmét, amelyet fennen lobogva hirdet. Az a kis csapat pedig, amely eddig is híven kitartott az eszme mellett, hittel hiszem — hamarosan becsületet fog szerezni az új névnek is és addig nem enged a munka örök ritmusából, mindent magával ragadó erejéből, míg nagy Zrínyink önzetlen és a nemzet élete végéig időszzerű eszméi az egész magyar katonai közvéleményben diadalra nem jutottak.

Dr. Mathia Károly.

Az ahs-i szimfonikus zenekar a Leventekör évzáró díszgyűlésén 1940. május 24.

Az ahs. díszszázad a kolozsvári bevonuláson. 1940 szept. 15.

A HELYES AKADÉMIKUSI SZELLEM KIALAKÍTÁSA

Irta: Ráskay Pál akadémikus

Az emberi élet lököerői olyan ellentétek, melyek egész életünket végigkísérik. Erény és bűn, öröm és szomorúság, gyönyör és kín, alkotás és pihenés azok a pólusok, melyek között mint hatalmas feszültségű ív áramlik az élet. Ha megszűnnének ezek az ellentétek, megszűnnék a feszültség, megállna az áramlás, kihalna az élet. De ezek a rugók, mint tragikus megnyilvánulások, egyaránt ott lüktetnek az élet beérkezettjeinek és elbukottjainak lelke mélyén. A kavargó örvények fölé azonban kiegyensúlyozó hatalom von hidat, olyan erővel, hogy az az életáramlásnak irányt, szabályszerű mozgást ad. Ez a kiegyensúlyozó hatalom a szellem, mely minden cselekedetünket és minden megmozdulásunkat hatalmas erővel irányítja. Az a szellem, mely nemcsak egyének életét, hanem népek, korok, történelmek, sőt egész világrendszerek kialakulását és fennmaradását parancsoló módon befolyásolja.

Beszélünk szorosabb értelemben alakulatok, intézmények, városok és még sok más minden szelleméről. De ismerünk tágabb értelemben faji-, kor- és nemzeti szellemet is. A mai, mindinkább nacionalista irányba eltolódó világban legnagyobb fontossága talán az utóbbinak: a nemzeti szellemnek van. S mivel ma a nemzet léte és fejlődése elsősorban honvédsége, ez pedig tisztikara szellemétől függ, logikusan következik az a tény, hogy helyesnek kell lennie a nemzeti eszmét szolgáló tisztképző akadémia szellemének is.

A jó akadémikusi szellem kiépítésében két összetevő játszik szerepet. Először maga az *egyén*, másodsorban pedig a *közösség*, amelyben az egyén él. Az első feladat: mindenkinek úgy kell formálnia a maga egyéniségét, hogy aktív részese lehessen a jó közszellem kiépítésének. Közszellem azonban

nincs közösség nélkül. A kialakult és cselekvőképes egyéneket a közös cél érdekében egy közösségbe kell összefogni. A közösségnek viszont feladata, hogy egyéneinek értékeit a felszínen tartsa és képességeit kiaknázza a közszellem céljaira. Tehát mind a kettő: egyén és közösség egymásra vannak utalva. Jó közszellem nincs jó közösség nélkül, de jó közösség sincs értékes egyének nélkül!

Vegyük először az *egyén* szerepét a közszellem kiépítésében.

1. Az akadémikus már döntő tényező önmaga kialakításában. A Mindenható szabad akaratot adott az embernek. Fel kell tehát használnia ezt a jogot a saját legjobb képességei és tudása szerint. Ez a tudás elsősorban az *erkölcsi önművelésen* kell, hogy felépüljön. Az akadémián elsősorban a nagyvárosi élet bomlasztó és romlotterkölsű „szelleméről” kell beszélnünk, mert ez gátolja legfőképpen az emelkedtebb erkölcs kialakulását az egyén életében. Hány fiatal sors dőlt ki már a sorból, ha nem is mindig *testben*, hanem — ami még rosszabb — *lélekben*, egy meggondolatlan lépés miatt! Hány ambíció hullott már a mélységbe egy kiélt, átdorbézolt, bárokban töltött ifjúság után! Vajjon az a sok névtelen, de jelentős helyet betöltő ember élete nem e miatt foszlott-e széjjel virágzása idején? Vajjon az a sok fiatalon ellobbant génusz számot tudna-e adni, ha megkérdeznők: tiszta volt-e ifjúságuk? S vajjon nem e miatt vet-e véget önkezeléssel életének az a fiatal akadémikus, akinek lényéből nemrégén még a fiatalág vidámsága gyöngyözött? Ennek a lélekromboló folyamatnak a megállításáért szükséges, hogy az akadémikus előtt mindig ott lebegjen a tisztaság parancsolata. Ha ezt a kérdést abból a szemszögből vizsgáljuk, hogy az akadémikus a tisztá utánpótlás alanya és így nemcsak önmagának tartozik felelős-

séggel, megértjük, miért van szükség erkölcsi fölényre nemzeti, mégpedig magyar nemzeti szempontból.

2. A jó szellem kiépítéséhez az akadémikusnak az erkölcsi alapokon kívül *szellemi felkészültséggel* is rendelkeznie kell. Meg szeretném itt világítani: mi jellemzi ezt a szellemi fölényt ebben az értelemben. Egy szóval kifejezve az az erős *fegyelem*, mely a munkást alárendeli a műnek, vagyis olyan szellemi kultúra, mely nemcsak a műnek épít, hanem a jövő nagy művét is szolgálja. A szellemi kultúra tehát a nemzeti cél szolgálatában álljon. A szellem, melynek céljai nincsenek, alkothat nagyot pillanatnyilag, de nem építhet olyat, amit nemzedékek adhatnak egymásnak kézről-kézre féltett kincs gyanánt. Ennek a kultúrának olyanná kell válnia, mint a méhek tudatalatti munkája, mely utódaik számára adja tovább a középkori építményekhez hasonló alkotásokat, míg a torony meg nem koronázza az épületet. Ismerék akadémikust, aki nagyszerű képességekkel rendelkezik, s tehetségével a jó szándék is párosul, de munkája semmiféle célok szolgálatában nem áll. Életenergiája s képességei szétforgácsolódnak, alkotásai tiszavirág-életűek. Pillanatalkotások helyett örökéletű nemzeti célok megvalósítására kell felkészülnünk. A szellemi kultúrát ezen keresztül kell magunkbaszívni.

Az eddigiekből látható, mi szükséges a szellemi felkészültséghez, de nem az a legfontosabb, *ami* szükséges, hanem az, *ahogyan* megszerezhető ez a kultúrfölelénnyel. Részletesen kitérnünk erre nem lehet, de annyit röviden megjegyezhetünk: az akadémikus kerülje a nagyváros bomlott és idegen faj légkörétől megmetelyezett zúghelyeit, de igenis használja ki ugyanakkor annak a tiszta, minden ízében magyar kultúrának az előnyeit, melyeket egyedül csak a nagyváros képes nyújtani. Színház, opera, könyvtárak, előadások nyitott kapukkal várnak az ország szellemi centrumában. Manapság pedig az ifjúság részére már oly nagyarányú kedvezményeket biztosítanak, hogy a kérdés anyagi szempontból sem okozhat gondot. Ha okozna is, az eredmény, mely előbb vagy utóbb, de megmutatkozik, nem ér fél semmiféle egyéb ellenértékkel. Az akadémikus ugyanis nemcsak szellemileg jól képzett emberré válik, hanem tiszta élvezethez is jut. Olyan élvezethez, mely az élet sáros, durva és csupán az ösztönös gyönyöröket szolgáló mélységeiből az értelem tisztultabb régióin át fejlődve igaz értékeket egyesít magában a jó szellem kialakításához. Az ilyen embernek minden megnyilvánulása, tekintete és főleg beszéde egészen más, mint azoké, akik elállatiasodott, úgynevezett „felvilágosodott intelligenciájukkal”, azaz durva káromkodással vetítik belső világukat alárendeltjeik elé. Irtózatossá az a mód, ahogy ezek a szerencsétlenek abban a hiszemben, hogy tekintélyüket emelik, rendszeresen pusztítják és gyilkolják saját lelküket. A megölt lélek után bomlásnak indul az egész organizmus. Pusztulásnak indul az egész környezet. Láttunk már világtörténelmi példát, ahol az egyéni eszközök durvasága, elállatiasodott szabadsága hangzatos jelszók cégére alatt a tömeg gonosz indulatait szabadítják a világra, meg-

rontva az embert és darabokra törve a nemzetet. Ennek a szellemnek távol kell állnia az akadémikus szellemtől. Ennek az élvezethajhászó aknamunkának meg kell szűnnie!

3. Az egyén részéről talán a legfontosabb tényező a szellem kialakításában az *eszmények szerepe* az akadémikus életében. Eszmény és ifjúság: e két fogalom szorosan összefügg egymással. Addig nem voltunk igazán ifjak, míg eszményeink nem voltak és addig ifjak maradunk, míg eszményeink lesznek. Az akadémikusok a magyar ifjúság legelső vonalát kell, hogy képezzék. Tehát kell, hogy olyan eszményeik legyenek, amelyeknek segítségével a lehetetlenséget kísérlük meg, hogy elérjük a lehetőt. Emberfeletti akarjanak lenni, hogy közben igazán emberré váljanak. A tisztí élethivatás pályáján ne a megélhetés lehetősége és a pénzszerzés vágya vezesse őket, hanem a magasabb küldetés megérzése. Az egész nemzet megrendítő lehetőségeket, fölséges meglepetéseket vár tőlünk. Egyedül az eszmények mutatnak rá arra, hogy milyen eszközökkel teljesíthetjük ezt a küldetést.

Az erkölcsi és szellemi fölényrel rendelkező egyén, aki ideáljai példáját követi, cselekvőképes részese lehet már annak a közösségnek, melynek szellemét ki kell építenie. Az egyén ettől a pillanattól kezdve mint önálló lény megszűnik és beleolvad a közösség ritmusába. A Föld, a Hold, a Mars s az összes égitestek mind önálló rendszerben élnek, de amint az egész világrendszert nézzük, beleolvadnak a Kozmosz minuciózus pontosságú lüktetésébe. Ha ez a nagy rendszer kihagyja csak egy pillanatra is, hiába forogná körül, a Föld 24 óra alatt önmagát, hiába lövelné szíjjel a Nap önnön fényét, amaz cél nélkül bolyongana a világűrben, emez pedig lassan elveszítené tündöklését, mint a megholt test élete melegét. Ha a közösség csak egy pillanatra is kihagy, ha csak egy fél másodpercre nem követné küldetését parancsoló mozgását: egyénei szét hullanának a semmiségbe, hiába érvényesítenék saját törekvésüket.

Tehát a *közösség* igen sok életenergiát tartalmaz, igen sok hasznos serkentő erőt, de ugyanakkor tartalmazhat lélekromboló, irtózatossá erejű örvényeket is, melyek magukkal rántanak a mélybe. Ezért az egyén mellett a környezetnek is vannak kötelességei. Miként állítsuk az egyént a köz szolgálatába, miként formáljuk a bennünk rejlő kaotikus erőket nemzetformáló, hatalmas gépezetté: ezt megmondani és megmutatni a közösség feladata.

Ha a közösség teljesíti ezt a feladatát, akkor az egyén és a köz érdekei tökéletes harmóniában olvadnak össze, mint ahogy egy görög templom, vagy egy gót katedrális formájában millió kis részecskének még máig is élő lángja fonódik egyé. A szellem ebből a harmóniából már magától születik és ebből az egymásratörekvésből kristályosodik ki célja is: a nemzeti összetartás gondolata. Ennek a gondolatnak itt az akadémian kell bennünk gyökeret vernie, hogy azt később a nemzet legszélesebb rétegeibe belénevelve általános érvényűvé, s mindenki előtt szinte kötelezővé, ezzel valósággal döntő fontosságú eszmévé tegyük.

A NEMZETI GONDOLAT ÉS A MODERN MAGYAR IRODALOM.

Írta: vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus.

Az első világháború „eget-földet rázó vihara” elült már és mindenütt romhalmazzá hagyott hátra. A nehéz betegségen átvészelt országokat még sokáig emésztette a láz utórohama. A nagy felfordulás fölszínre vetett minden szennyet. Kozmopolitizmus, internacionalizmus, istentelenség jelszavainak undok hángversenye üvöltött az ég felé és a vezetőszólamot mindenütt ugyanaz a kis csoport vitte. Láthatatlan, titokzatos kezek mozgatták a szálakat mindenütt, hogy előkészítsék a talajt a teljes összeomlás számára.

A nemzeti gondolat azonban, mely az elnyomás ideje alatt is elevenen élt, végre győzedelmeskedett. A forradalmak ideje hamarosan lejárt és helyet adott ismét a nemzeti ideáloknak.

Új idők új eszméje jött: a nacionalizmus.

A nagy eszmék azonban nem tudnak önmagukban népszerűkké válni. Szükségük van egy alacsonyabbfokú érzelemre, melynek segítségével a tömegek részére is érthetőkké válnak. Az 1920-as évek Magyarországon ez az érzelem, mely az új nacionalizmust előkészítette: az antiszemitizmus volt. Ennek hatása alatt vált ketté az irodalom jobb- és baloldali irányzata.

Ez az időszak az iránykeresés ideje. A jobboldali irodalom sokáig nem talál hangot. Ebben a pár évben tehát a baloldali irodalom lép a porondra, mint a századeleji polgári radikalizmus szellemének kifejlődése. A további évek során az egyensúlyi helyzet megváltozik: a baloldali irodalom hangja egyre halkul, hiszen mindig kisebb körhöz szól; a jobboldali viszont, mind jobban erősödik. Érdekes jelenség, hogy az új eszmék kitermelője többé már nem egészen a Csonkaország, a központja sem mindenben Budapest.

Az új, nemzeti szellem az elcsatolt országrészekben, pontosabban Erdélyben kezd kifejlődni. Az elnyomás, mely az új urak részéről érte az erdélyieket és az az elernyedés, melyet a csonka haza felé tekintve ott láttak, azt a felismerést váltotta ki belőlük, hogy önmagukon kívül senkiben sem bízhatnak, senkitől sem várhatnak segédelmet.

Ez a felismerés első indítóoka és rugója annak az erőfeszítésnek, melyet az erdélyiek szellemi életük függetlenítése és szabadsága érdekében tettek és tesznek. Az erdélyi szellemiség tudományos intézmények híján a kifejlődés lehetőségét az irodalomban, a lírá-

ban találta meg először. Mikor azonban íróik az *Erdélyi Szépművés Céhbe* tömörültek és így megértő kiadóhoz, tekintélyhez és ami a legfontosabb: világnézeti különbségeken felülálló, közös nemzeti eszmekörhöz jutottak, ettől az időtől kezdve az új erdélyi irodalmat legméltóbban képviselő műfaj: a regény lett.

Talán helyesebb volna így írnom: az új regény. Mert bár ezek a művek eszmék, kifejezőmód tekintetében újat nem adnak, a sorok között, a gondolatok szövvényeinek mélyéből a hazának, a „nemzetinek” olyan mélyebb, emberibb és magasabb felfogása csillan ki, amely mint szellemi irányzat, az egyetemes magyar nemzet életelveinek hivatott hordozója.

Talán csodálatosnak látszik mindez azok számára, akik modern irodalmunkat kívülről, felülről vizsgálják és abból az egyensúlyi eltolódásból, melyről az előbb szóltam, épp ezért nem látnak úgyszólván semmit. A fővárosban, szellemi életünknek természetes középpontjában ugyanis egészen más szellem uralkodik. Ez a szellem nyomta rá bélyegét egész irodalmunkra, ennek képviselői jelentették egyelőre a magyarságot a külföld előtt.

Regényirodalmunknak jó részét, színműirodalmunkat pedig teljes egészében ők tartották megszállva. Szorosan összeforrvá közönségükkel, mindig együtt dolgozva a hozzájuk hasonló szellemű sajtóval, ennek az irányzatnak a képviselői évek óta fenn tarták tartani a látszatot a kívülről szemlélő előtt: a magyar irodalom az, aminek ők mutatják!

Ennek a kettősségnek igen mély, messze az irodalom határain túlmenő okai vannak. A probléma gyökerei a politikai életbe mélyülnek. Oda, ahol ma két világnézeti irány vívja elkeseredett harcát. Nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon dúl a harc a nacionalizmus és a liberálizmus között. Ez a harc jelzi egyúttal a magyar irodalom problémáját is.

A világnézeti harc tehát nálunk is áll. És itt a nemzeti eszmének sokkal nehezebb ellenfele akad az ellentáborban, mint bármilyen más nemzetnél. A magyarság testén élősködő idegen, internacionalis elem, sokkal nagyobb jólétet élvez, mint a nemzet egyéb rétegei, nem is szólva a kisebbségi sorban lévőkről. Az anyagi megalapozottság következtében irodalmi

működésük lehetőségei sokkal nagyobbak voltak, eszméiket jobban tudták terjeszteni nemcsak a tiszta irodalom, hanem annak kiegészítői, a napi sajtó, folyóiratok és kritikai művek útján is.

Azt, hogy nemzeti irányú irodalmunk mégis él és az „egyensúlyi helyzet megváltozásáról“ beszélhetünk, a *nemzeti gondolatnak* köszönhetjük.

Irodalmunk nemzeti irányzatú része akkor, amikor anyagi eszközök híján, rabsorsban vergődve, elnyomva, minden anyagi szemponttól elvonatkoztatva teljes erejével a magyarságnak még érintetlen, nemzeti szellemű rétegeihez fordul, és nem feledkezik meg a nemzet törzsét alkotó, magasabb intelligenciájú középosztály szellemi irányításáról sem, — biztos alapokra épít.

Megérti az új időknek új eszméit, amikor gazdasági és politikai érdekeken felülemelkedve ráismer a népi tömegekben rejlő végtelen energiatartalékra, szeretettel és megértéssel ad hangot a magyarság időszerű problémáinak és kiépíti azt a magasabbrendű szellemi önelltást, amely nem szorul importeszmékre,

hanem saját magából merített erővel és hivatástudattal munkálkodik a nemzet jövőjének kiépítésén.

Nagy vonásokban átfutottunk a háború utáni évek irodalmán.

Az út, amelyen jártunk, nem volt mindenütt síma. Sötét éjszakában világító csillagként a *nemzeti gondolat* vezetett bennünket idáig. Most úgy érezzük: felértünk a tetőre.

Erdély egy részének és szellemi központjának visszatérése óriási lehetőségeket tárhat fel az irodalom mesgyéjén a nemzeti gondolat számára.

Széles látóhatár tárul szemünk elé, lábunk alatt szinte a végtelenbe fut az út.

Kezünk imára kulcsolódik.

Itt, mult és jövő határán új, kemény harcok kezdetén tiszta szívvel és erős lélekkel állunk meg egy pillanatra.

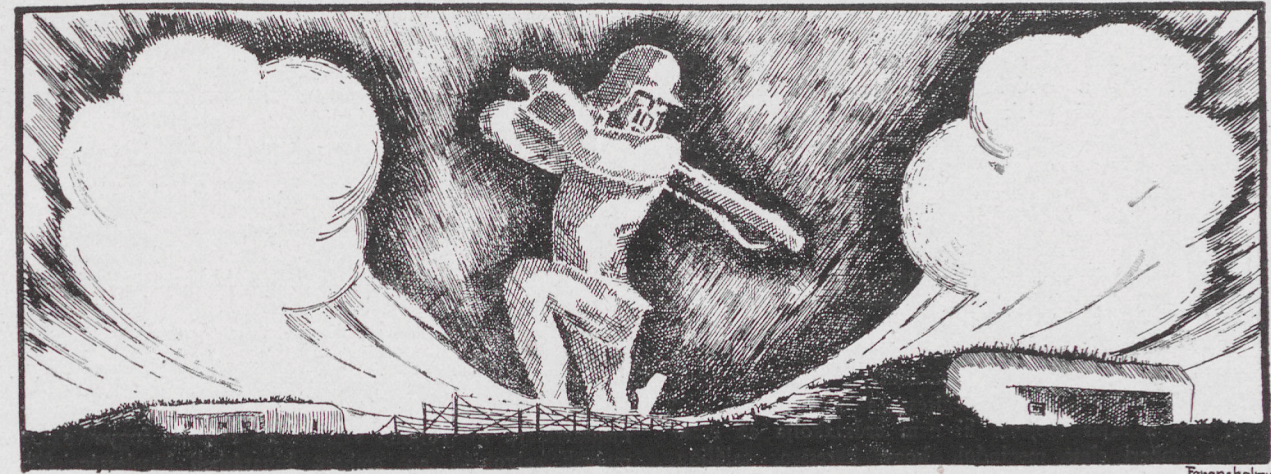
Bensőséges fohászt mondunk és már indulunk is tovább.

Az idő szekere dübörögve gördül velünk előre a szebb magyar jövő felé.

Csendélet.

Vitéz nemes nagylaki RÁTZ TIBOR akadémikus
színes fényképe.

A CSAPATTISZT NEMZETNEVELÉSI FELADATAI

Irta: Csathó Egon akadémikus.

A történelem nagy versenyében csak azok a nemzetek állják meg helyüket, amelyek alkalmazkodni tudnak az új követelményekhez. A nemzetnek fejlődésre képesnek kell lennie. Fejlődésre azonban csak egységes nemzet képes. A nemzetet akkor mondhatjuk egységesnek, ha a társadalmi rétegek összhangban vannak egymással és az egyes rétegek között nincs nagyobb mérvű szellemi különbség. A társadalomban vannak vezetők és vezetettek. Elképzelhetetlen, hogy a vezetők jól tudjanak vezetni, ha a vezetettek nem értik meg a vezetést. Ha nem ismerik fel a vezetők szándékait, nem tudják őket követni sem.

A nemzet számára tehát biztosítani kell a fejlődést, a nemzetet nevelni kell. Korszerű műveltség megszerzéséhez csak alapot adhat az iskola, ez egymagában nem elegendő. Amint az egyszer bevetett föld parlagon marad, ha nem művelik tovább, elvész az iskola által adott alap is, ha állandó nevelés nélkül marad a nemzet. A nemzetnevelést az államhatalomnak kell végeznie és irányítania. Így a nemzetnevelés nagy része kormányzati kérdés. Ma azonban, amikor az elmúlt idők mulasztásait is helyre kell hoznunk, a nemzet értelmiségének egy tagja sem zárkozhatik el a nevelés munkájában való részvétel elől. Ne feledkezzünk meg tehát kötelességünk pontos teljesítéséről, mert a legcsekélyebb mulasztás is a legsúlyosabb terheket rója az utánunk jövő nemzedékre.

A nemzetnevelés nincs időhöz, korhoz kötve: a bölcsőtől a sírig tart. Hiszen a célja: minél tökéletesebb egyedet teremteni a nemzet számára. Ennek a nagy munkának, — amely tulajdonképpen mindenkire kötelező nemzetvédelmi szolgálat, — oroszlánrésze a csapattiszter illeti. A katonaság az a műhely, ahol az ifjúság életének alakulására döntő hatású ismeretek, tapasztalatok, érzelmek és elhatározások érlelődnek. A társadalom minden rétege a katonaság keze alá kerül. Ime, megvan a lehetősége az egységes társadalom kialakításának, ha a csapattiszter mint nevelő ugyanazzal a szellemmel tölti el az alacsonyabb szellemi színvonalú néposztályt, mint az értelmiséget.

A nemzetnevelő munka célja: *a)* a nemzettagok általános emberi, és sajátos nemzeti műveltségben való részesítése, *b)* egyéni hivatásuk, feladataik kifogástalan teljesítésére való képesítés, *c)* a nemzet önzetlen szolgálatára való előkészítés.

Ezek azok a nagy feladatok, amelyek a csapattiszterre hárulnak. Részletfeladat rengeteg van s ha az ember nem akar elveszni a kérdések tömkelegében, bizonyos csoportosításokra kényszerül. Vizsgáljuk meg tehát a társadalmi nem-

zetnevelés főbb módjait, melyek egyúttal a részletkérdésekben vezérelvül is szolgálnak. A sorrend nem lehet értékelési, mert a feladatok egyaránt fontosak és eredményes nemzetnevelésnél egyiket sem hagyhatjuk ki. Feltétlenül szükséges:

1. Az értelmi nevelés.
2. Az erkölcsi nevelés.
3. A szociális nevelés.
4. A testnevelés.

Az *értelem nevelése* terén a lényeg a szellemi önállóság kiépítésében rejlik. Önálló gondolkozásra kell nevelni az egyént. Meg kell tanítani a helyes gondolatfűzésre. Helyes gondolkodás nélkül nincs értelem. Az értelem pedig az életküzdelem leghatalmasabb fegyvere. Az ember értelmével multa felül az állatot, az értelem játszott döntő szerepet a fajták fennmaradásánál és az értelem arat diadalt ma is a népek nagy versenyében. Szélsőséges világnézetek harcában, politikai küzdelmekben, a ponyvairodalom és zúgujságrás propagandafertőjében ember legyen a talpán, aki eligazodik. Csak az maradhat meg a helyes úton, akinek gondolkodása önálló, egyszerű, tiszta és világos. De nemcsak a béke életküzdelmeiben van szükségünk az értelemre, nagy jelentősége van háborúban is. Fejlett harceszközök, fejlett harcéljárás erős próbára teszik a csatár értelmét. Leleményesség, találékonyság a döntő minden helyzetben. Harcmódorunk a legmészebbmenő önállóságot követeli meg mindenkitől. De nehéz is lenne vállalkozó szellemről beszélni alacsony szellemi színvonal mellett. A csapattiszter elsősorban természetesen a harc kiképzést tartja szem előtt s a lehetőséghez mérten tér csak ki a mindennapi életben szükséges dolgokra.

A katonai szolgálatnak legfőbb alapja a fegyelem. Egyenlő-e vajjon a fegyelem a kérlelhetetlen szigorral? Egyenlő-e az állandó megfélemlítéssel vagy a félelemből fakadó, vak engedelmességgel? Semmi esetre sem. Durvasággal csak ideig-óráig tartó eredményt lehet elérni. Ilyen fegyelemre nincs semmi szükségünk, mert ez csak addig tart, míg a parancsnok személyes befolyása érvényesül. Harcban, mikor a halálfélelem, az életosztón kiragadja az embereket a parancsnok kezéből, felbomlik az álfegyelem. A nagy gépezet csak akkor működik, ha a legapróbb szeg is engedelmeskedik a nagyobb alkatrészek parancsainak. Ha a kis szeg ellenszegül, kiugrik a rendből, nehezen megy tovább a gépezet, de feltétlenül eltöri a szegyet.

Amint a fegyelem csak akkor ér valamit, ha öntudatosan, saját elhatározásunkból vagyunk fegyelmeztettek, az értelem nevelése is csak úgy lesz hatásos, ha magunk műveljük

magunkat. Az értelmi nevelés terén a csapattiszt legfontosabb feladata az önművelésre való nevelés. Az előbb már beszélünk arról, hogy mindenkit önállóságra kell nevelnünk. Aki mindig mástól veszi a gondolatokat, a terveket, sohasem áll meg a maga lábán. Figyeljük meg az iskolában, hivatalokban: vannak emberek, akik folyton másokat lesnek. Látják mások sikereit és utánozni szeretnék őket. De ami jó volt egyszer az egyiknek, nem lesz már jó másodszor a másiknak. Állandó sikertelenség hovatovább elégedetlenséghez, lázadáshoz vezet. Az ilyen emberre az élet kimondja a könyörtelen ítéletet: „*könyönyűnek találtattál!*”

A csapattiszt egyik elsőrendű feladata, hogy az értelmi nevelés kapcsán valósággal hiányérzetet keltsen alárendeltjeiben ezen a területen. A hiányérzet kíváncsiságot, a kíváncsiság vágyat hoz magával. Új ismeretanyag új hiányérzettel jár, új vágyak követelik a kielégítést s az értelemtől nem nyugszik, míg a saját erejével ki nem erőszakolja az eredményt. Az emberi elme megindul, hogy keressen, találjon, cselekedjék, alkosson. A tiszt egyengesse az Istentől kapott lendület útját, adjon új célokot, hogy kárba ne vesszen az erő, s a munkateljesítmény a lehető legnagyobb legyen.

A társadalmi nemzetnevelésnek egyik feladata a tehetségek felszólása, vezetőik képzése. Faluvezetők, egyesületi vezetők kiválogatása nehéz, de fontos feladat. A csapattiszt felelős azért is, hogy a magyarság számára a legkisebb érték se vesszen el. Szolgálati Szabályzatunk szerint mindenki köteles tehetségét, képességeit kiaknázni (I. R. 8. p.) s minden tudását a szolgálat érdekébe állítani. (I. R. 7. p.) A csapattiszt lássa meg a tehetséget, szemelje ki a vezetésre hivatottakat, ezeket támogassa, mert munkájuk a szolgálat és a köz javára érvényesül. Harcban, rohamra, a tüzérség és géppuskák vérzivatarában a rátermett rajparancsnokok viszik előre az alélt egységeket. A vezetők sohasem hiányozhatnak. Vezetés nélkül sehol sem lehet eredményt elérni. Itt is a csapattisztnak kell vigyázni, hogy a vezetés az arra hivatottak, rátermettek kezébe jusson. De nemcsak a fegyveres erő számára kell kiválasztanunk a tehetségesebbeket, hanem a társadalmi élet későbbi vezetőit is itt kell egészséges alappal ellátanunk. Erős nemzeti öntudatot, a magyar fajta fanatikus szeretetét itt kell beoltanunk a leendő vezetőkbe. Fel kell ébreszteniünk a harcias szellemet, a vállalkozó kedvet, a katonaság gondolkodást. Ha kellő alappal ellátott, erős vezető egyniségeket nagyobb számban bocsátunk ki a polgári életbe, hatalmas eredményeket érünk el a társadalmi nemzetnevelés terén. Ezek a vezetők apró szellemi központok lesznek a környezetiük számára. Így lassan át lehet gyúrni, alakítani a közfelfogást. Kialakulhat az egészséges magyar szellem, magyar nemzeti világnézet.

A sok társadalmi és katonai nevelési feladat mellett alkalmasszerűen a hétköznapi életben szükséges ismereteket is oktatnunk kell. A legénység ügyes-bajos dolgaival legtöbbször a hadnagy úrhoz fordul, mert ő képviseli számára a mindentudó ezermestert, aki mindent megnyugtatóan el tud intézni. Különleges kérelmeknek a hadnagy úr a „szaktanácsadója”. A hadnagy úrnak kell új törvényeket, rendeleteket magyaráznia, értelmesen előadnia a mozdony, géperező járművek működését, felvilágosítást adnia a repülőgépről, rádióról, s technikai vívmányairól, természettudományi kérdésekről. A honvédelem, történelem, földrajz, társadalomtudomány, gazdasági kérdések, egészségügy, stb. számtalan kérdésük kell egy-egy pillanatképpel rögzíteni a nevelendő nemzettag számára. Erre a célra rengeteg alkalom adódik a csapatnál. Az eredmény a csapattiszt ügyességével arányosan mutatkozik. (Rádió, könyvtár, táború, pihenők, kihelyezéseken a nevezetességek ismertetése, színelőadás, mozi, stb.)

Az értelemteljes nevelés mellett egyenrangú feladata a csapattisztnak az *erkölcsi nevelés*, a lélek művelődése, ami az érzelmi és kedélyvilág nemesítésében nyilvánul meg. Az ember lelkét, érzelmvilágát építi meg kell munkálnunk, mint az értelmét. A csapattiszt fontos feladata, hogy a magasabb-

rendű érzelmeket kifejtse és ápolja. Élethivatása betöltése érdekében feltétlen szüksége van mindenkinek az érzelmekre. Érzelmi motívumok nélkül az élet örökös kínlódás, nyűg és teher lenne. Az ember kedélyvilágát az érzelmek alakítják, a kedélyvilág pedig befolyásolja az egyén életét. Arra kell tehát törekednünk, hogy a nemesebb érzelmeket juttassuk uralomra.

„*A honvéd erkölcsössége mint kötelességérzetének, hűségének és megbízhatóságának támasza, a szolgálat szempontjából nagyjelentőségű.*” (Sz. Sz. I. R. 20. p.) Ime, a Szolgálati Szabályzat is megköveteli a honvédtől az erkölcsös életet, mert ezen az alapon épül a kötelességérzet, hűség, fegyelm, hazaszeretet, bajtársiaság, önzetlenség, igazságérzet, tisztelet, bizalom, jóakarát gyönyörű példája. „*A honvéd jelleme és életmódja feddhetetlen legyen.*” (Sz. Sz. I. R. 21. p.) A jellemnevelés legyen állandó és az erkölcsi törvények szigorú megtartására irányuljon. Viszont az erkölcsi gyakorlatokat, melyek „elvonják az embert hivatásbéli kötelességeitől”, ki kell küszöbölnünk. Diadalmaskodnunk kell a rosszakarat, önzés, dac, gög, bizalmatlanság, stb. felett. Sok rossz szokás ellen kell felvinnünk a küzdelmet. Ide tartozik a káromkodás, trágár beszéd is. A káromkodás durva lelkületre vall. Durvaságra semmi szükségünk nincs. Nagy tévedés lenne a durvaságot összetéveszteni a katonaság élet keménységével. Ahol a katonaság durvaságát hangoztatják, ott céltartó erkölcsrombolás folyik!

Szolgálati Szabályzatunk (2. §.) a vallásos érzelmek fejlesztését szintén a csapattiszt gondjaira bízta. Mert: „*tisztelni és ápolni kell azokat az elveket, amelyek az embert kötelességének szigorú felfogására ösztönzik, az élet viszonyosságai között támogatják, bátorságát erősítik, a veszélyben megnyugvást, a bajban pedig vigaszt nyújtanak.*” (Sz. Sz. I. R. 12. p.) Ovakodjunk a külsőségektől! Nem a gépies ima, hanem a szívből fakadó, rövid fohász száll fel az Alkotó trónusához. Kell a külsőség is, de a szív imádsága mögöl a lélek mély hite tűnjék elő. A hitéletre való nevelés kétség-telenül a legnehezebb feladatok közé tartozik. Egyetlen nevelési mód: a személyes példa. Ehhez azonban nem elég, hogy a zászlóalj tiszt vezesse a templomba. Milyen szép lenne, ha vasárnap a század tisztikara a legénységgel együtt menne a templomba! Az előkelőséget nem azzal kell kimutatnunk, hogy valaki a délelőttől átlustalkodja és a helyi szokás szerint megfelelő késéssel a déli misére sétál el. Különösen vidéken minden szem a tisztokra irányul. Hogyan beszél majd a hadnagy úr a legénységnek istenfélelemről, ha tudják róla, hogy minden hónapban csak egyszer megy templomba, amikor éppen kirendelik. A vallásos érzés ápolásához a hősi kultusz is hozzátartozik. Hősies önfeláldozásra, bátorságra, nélkülözések elviselésére kell a honvédtel nevelnünk. A példákat vegyük a magyar történelemből. A nagy magyar hősök emléke mindaddig él a nép kegyeletében, míg a nép magyarnak érzi magát. Ne feledjük, harc a nép annyit ér, amennyire tisztelni tudja őseit, mert ezzel önmagát becsüli meg.

A társadalmi nemzetnevelés fontos feladata a *szociális nevelés*. A nagy technikai, gazdasági, politikai, stb. fejlődés az egyes társadalmi osztályokat élesen elkülönítve, messze eltávolította egymástól. Egyes társadalmi osztályok hatalmas szellemi és anyagi fölényre tettek szert. Az alulmaradott osztályok ki vannak szolgáltatva az erősebbeknek. A közérkölc háttérbe szorulásával végtelen harc venné kezdetét, ha valami módon nem sikerülne az egyensúlyt létrehozni. A gyengébbek védelmére a legfelsőbb szövetségzés, az állam hivatott. Az államnak kell biztosítani az egyes osztályok közt a kiegyenlítő szerepet. Az ellentéteket feltétlenül ki kell küszöbölnünk a csapatnál is, hogy mindenki vállalva dolgozhassék. Mindenkit közös munkára kell nevelnünk. Kis erő csak kis munkát tud elvégezni, de ha a sok kis erőt összefogjuk, az eredő erő hatalmas feladatok megoldására képes. A magyar ember kedveli a kollektív feladatokat. Aratáskor

a részesgazda, bandagazda vezetésével csoportokba verődve jár munka után. Az összetartozásra és bajtársiasságra épül a kollektív munka, mely mindig többet tud felmutatni az egyéni akciólnál.

A szociális gondozás keretében tartozik a családvédelem is. A családvédelem kormányzati kérdés, de a szellemi családvédelem kialakításából ki kell vennie a részét minden nemzetnevelőnek. Míg a honvédtel teljes önállóságra neveljük, nem szabad a családjával a kapcsolatot elveszítenie. A család a társadalom alapegysége, elemi sejtje. A társadalom a családdal áll vagy bukik, a családi élet tisztaságára a honvédtel tudatosan rá kell vezetnünk. Ugyanakkor rá kell mutatnunk arra is, hogy az élete családja életében gyökerezik. Semmiféle más közösségben nem tud úgy elhelyezkedni, mint a családban. Adjunk tiszta képet neki a helyes családi életéről. Ebredjen fel benne a vágy, hogy később ő is családort alapíthasson és boldog életet élhessen. Józán felfogás a családi életben józan nemzedéket nevel és a nemzet új, megbízható erővel gyarapodik.

A társadalmi nemzetnevelés másik nagy feladata a *testnevelés*. Katonanémetetel kell nevelnünk. Az állam a fegyveres erejével üt. Minél jobb a fegyveres erő, annál nagyobbat lehet ütni. A fegyveres erő mindenre számot tart. Az emberanyag nem lehet puhány. „*A nélkülözést és a járadalmakat férfias kitartással kell a honvédeknek viselnie, tudván, hogy azok a harcok életében gyakran elkerülhetetlenek.*” (Sz. Sz. I. R. 10. p.) A katonai hivatás egészséges és erőteljes testet kíván. (9. p.) Rendszeres testneveléssel kell biztosítanunk a tömegek számára a testedzést, hogy szervezetét megerősíthesse, kellő erőre és testi ügyességre tehessen szert. Kimagasló egyéni sportteljesítmények jelentik a magyar sport világhírét, de honvédelmi szempontból ez magában nem elég. A hazának edzett tömegekre van szüksége. Átlageredmény-javulás kell. Az egyéni sporteredmények csak bemutatások legyenek az életerős nemzet fizikai teljesítőképeségéből.

A beteg ember kiesik a közös munkából. S a betegséget gyógyítani nagyon nehéz. Hatásos csak a megelőző egészségvédelem lesz. Az egészségvédelmi szolgálat országos megszervezése már folyamatban van (zöldkeresztes mozgalom). A leghatásosabb eszköz a helyes propaganda. Ebbe az egészségügyi propagandába kell belekapcsolódnia a csapattisztnak. Iskoláznia kell az egészséges életmód és a tisztaság alapelveit (szappan használata, fogmosás, fül tisztítása, külön fejetben a lábápolás, stb.). A népet meg kell barátkoztatni az orvosokkal. Fel kell hívnia a figyelmet a betegségekkel való magatartásra (azonnal jelenteni, őszintén elmondani mindent, nyugalom, stb.). Általában a csapattiszt legyen az egészségügy terén is valóságos ezermester.

Befejezésül vizsgáljuk meg röviden azokat a követelményeket, amelyek a nevelő munka előfeltételei:

Az első követelmény a *széleskörű tudás*. Alapos szakmaismeret elengedhetetlen. Hogyan tudná valaki azt oktatni, amihez nem ért? De szakmaismeret még nem elég! A csapattisztnak oly általános műveltséggel kell rendelkeznie, mely feltétlen biztosságot ad az élet bármely kérdésében. Beszajközött könyvek, szabályzatok mit sem érnek. Az értelemteljes főlányének szöveg nélkül is áradnia kell. Ilyen fölényre viszont csak állandó, gondolkodó munkával tehetünk szert.

A másik követelmény a nevelésre váró *nép alapos ismerete*. Amint az egyéni csak akkor tudom nevelni, ha tökéletesen ismerem, a nemzet neveléséhez is csak akkor foghatok, ha teljesen tisztában vagyok vele. Meg kell ismerünnünk a magyar lelket, jellemet, a végtelen térhez és időhöz szokott gondolkodást, néprajzi sajátságokat, faji tulajdonságokat (hibák és erények), a magyar nyelvet, művészetet, történelmet, földrajzot, jogot, a magyar társadalmi élet szervezetét, a társadalom rétegződését, a gazdasági helyzetet, stb. stb. És ha ezeket alapos elmélyülés útján teljesen magunkévá tettük, megkezdhetjük a nemzetnevelést.

Végül a harmadik, egyben a legsúlyosabb követelmény a *személyes példaadás*. Ha valaki vizet prédikál és bort iszik, senki sem fogja meghallgatni. Egyáltalában nem kell prédikálni: cselekedni kell! A csapattiszt legyen a harcok férfi, a tökéletes honvéd mintaképe. A csapattiszt az eszmény, akihez hasonló szeretne lenni minden magyar honvéd. A csapattiszt élete tehát csak mintaszerű lehet.

Fiatal, magyar csapattisztek! Érzitek-e magatokon rajongó katonáitok büszke tekintetét? Tudjátok-e, hogy egy harcok nemzet minden reménye ti vagytok? Érzitek-e a felelőséget nemzetek jövőjéért? Fel vagytok-e készülve a nagy munkára? Hiszem, hogy megálljátok helyeteket! Vezessétek népünket az „ezeréves magyar utakon”, új magyar életre, a régi, nagy hazában!

Isten áldása kísérelje szent munkátokat, hogy nemzetünk egybeforrva érhesse el az igazságot, szép, magyar jövődőt!

A „Ludovika” akadémia menetelői.

a) Az aks. zászlóalj menetelője:

1. *Horthy Miklós, sejt, haj, azt írta a levélbe'
Hogy a honvéd mindig menjen előre!
Mert a honvédbakának, sejt, nincs párja,
A hazának, sejt, haj, a legjobb katonája.*

2. *Gyalog megyek én, de mindenrová elérek,
Mindenfelé várnak magyar legények,
Megmutatjuk, ki a legény a gáton,
Magyar honvéd, sejt, haj, legelső a világon.*

b) Az aks. gyorscsoport menetelője:

1. *Horthy Miklós táborába két szál majoránna,
Egy szép barna magyar huszár, sejt, lovát karélyozza.*

2. *Ne karélyozz, magyar huszár, mert leesele róla,
Nincsen itt a te édesanyád, sejt, aki megsíratna.*

3. *Ne sirasson engem senki, jól ültem a lóra,
Sem lépésbe' de sem vágta'ba', sejt, le nem esem róla.*

4. *Mert a huszárt a nyeregbe Isten teremtette,
Mint a rozmarint a jó földbe, sejt, maga ültette.*

c) Az aks. tüzérszázaló menetelője:

1. *Keresik a, nem lelik a keresztelevelemet,
Sem a bíró, sem a jegyző nem találja a nevemet,
Majd megtalálja azt Horthy Miklós a várba',
Mikor engem besoroztat a tüzérek osztályába.*

2. *Horthy Miklós bánatába' kísétál a Dunapartra,
Ráborol a vaskorlátra: hová lett a szép hazája?
Visszaszerzi azt a magyar tűzér újra,
Tizenötös ágyúgolyó lesz a győzelemnek útja!*

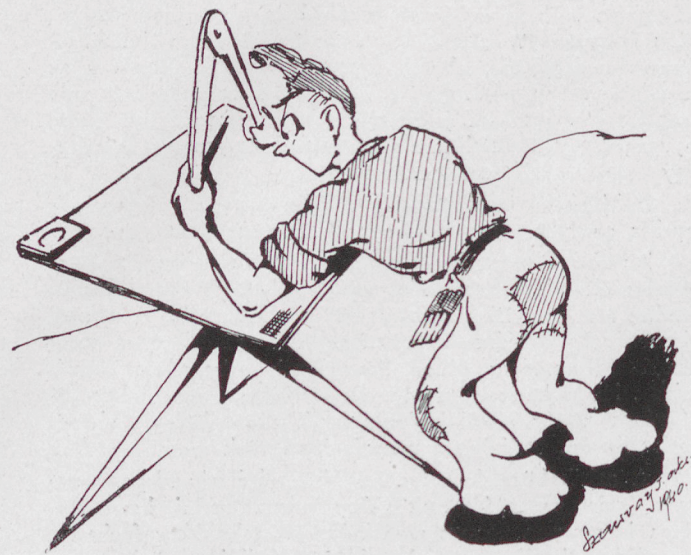
(Mindhárom menetelőt Kodály Zoltán gyűjtötte 1916-ban, Kassán. — Dallamuk megjelent Bárdos Lajos: 101 magyar népdal c. gyűjteményében. L. a 6., 28. és 98. sz. dallamokat!)

„Húzd meg!”

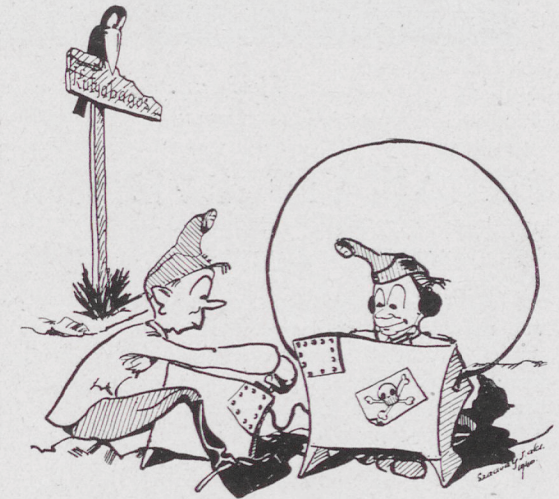
„Most! Jó!”

Kezdődik a „koppintás”

Hajnalban, délben, este.

„Halló kóbor cigány, halló kóbor cigány! . . .”

Búcsúcsók.

Képek az 1. évfolyam műszaki gyakorlatairól. Óbudai sziget, 1940. augusztus.

PILLANATFELVÉTELEK A NYÁRI GYAKORLATOKRÓL.

VESZPRÉM-JUTAS, 1940 JÚLIUS.

Az akadémikus zászlóalj egyik csoportja nagy kedvvel, még több elszántsággal a szó valódi értelmében szinte „átvágta“ magát a sűrű erdőn s így történt, hogy küssé szétzörtan, megtépázva, meglehetősen rendetlen ruházatban lépett ki az erdőből.

Régi katonaszokás, hogy ha előljáró tűnik fel a lát-határon, a katona rendbeszedi magát.

Most is ez történt. Az erdőből kilépve, a csoport parancsnoka a távoli dombtetőn egy nagyobb és tőle jobbra-balra egy-egy kisebb alakot lát. Szentül azt hitte, hogy az akadémia parancsnoka és két segédtisztje figyelik a jó kilátóhelyről az erdőből kibukkanó csoportokat.

Pár pillanat az egész, a csoport együtt van, kiki megigazítja a sapkáját, ránt egyet-kettőt a zubbonyán, a jellegzetes alkarnyomás a derék tájékán és az ezt kísérő gerincsavarás sem marad el. Most már a nadrág is rendez, — folytathatják a menetet.

A három alak mozdulatlanul áll a dombtetőn. A csoport továbbmenetel és csak akkor enged fel a nagy összeszedettségéből, amikor a dombhoz közelebb érve, egyikük felismeri, hogy bizony parancsnokuk helyett a veszprémfajszi kálvária fészülete, a két segédtiszt helyett pedig a latrok szemlélik némán fegyelmezett, katonás előnyomulását. V. F.

HAJMÁSKÉR, 1940 JÚLIUS.

Megyünk haza Hajmáskérre....

A fehérvárcsurgói teleptér merő sártenger. Óvatosan körülnézünk. Tulajdonképen nem volna szabad, mert a „Lóra!“ vezényszó elhangzása óta még nem volt „Pihenj!“ A többiek is álmos szemmel, de kihúzott felsőresttel, mozdulatlanul ülnek a lovon. A sárgáspiros háztetőkre felkapaszkodott nap csak félarcukat világítja meg, a lövegek ijesztő árnyéka mint nyolc fekete barázda húzódik egymás mellett. Most felhangzik az elnyújtott „Lééééépést indoooooolj!“ vezényszó, a parancsnoki szakasz huszonöt lova egyszerre előrelelendül. A tegnap gondosan letisztított és jókarba helyezett kerekek forogni kezdenek, hogy félperc leforgása alatt ismét telerakódjanak sárral.

Megyünk haza Hajmáskérre....

Már elhagytuk Ósküt is. A kapaszkodónál a kezelők nyujtogatják nyakukat. A mellettük lovagló lövegvezető a tapasztaltabbak öntudatával mutogat: — Az ott az E. 1. épület tornya!... Ne az Öreg Futónét nézed, ott hiába keresed! —

Valóban ott az E. 1., tőle jobbra az erdővel borított Bérhegy. Tavaly fogatolt hegyiágyúval másztuk meg. Emlékszem, akkor határoztam el, hogy Kecskemétre fogok pályázni. Itt balra, — igen, ez volt az a terület, amelyet tavaly bemértünk fél vonás pontossággal. Mert „a tüzértiszt 100 vonással tévedhet, de fél vonással soha!“

Már a juhakolnál vagyunk, közeledik a külső tábor. Itt mindjárt rövid pihenő lesz. A löveget s a szerkezatot letisztítjuk, ruházatunkat megigazítjuk, hogy rendeseink legyenek, amikor bevonulunk a táborba.

Mert hazamegyünk Hajmáskérre....

G. G.

BALATONKENESE, 1940 AUGUSZTUS.

Zúgva, dohogva álltak meg gépkocsijaink a balatonkenesei községháza előtt. Terepfelvételi gyakorlatra jöttünk ebbe a kies balatonparti községbe. Kíváncsian néztünk körül ezen a helyen, amely három hétig otthonunk lesz. Néhány gyerek és egy tehén bámult csak utánunk, amint legrágtunk a gépkocsikról és elindultunk berendezkedni szállásainkra. A balatonparti vendéglőben érkezünk. Még zene és napsütés is járt ehhez a fényűzéshez. Délutánra már teljesen berendezkedtünk, jöhetett a terepfelvételi gyakorlathoz szükséges anyag kiosztása. Küssé megilletődve bámultuk a soha sem látott, titokzatos jószágokat. Volt ott mindenféle. Hosszú, hegyes körzök, hatalmas táblák, háromlábú asztalok és napernyők. Az én tetszésemet különösen egy furcsa szekrény nyerte meg. Egészen olyan volt, mint az ókori frigyszekrény. A százados úr azt mondta, hogy az a „terepfelvételi gyakorlat lelke“ és szeretettel simította végig. (A következő napon aztán én vittem ki a terepre. Mondhatom: súlyos egy lélek volt!)

Másnap reggel kivonultunk a terepre rajztábláinkkal, a „frigyszekrényvel“ és a napernyőkkel egyetemben. Mindenkinek kiosztották a felvételre kerülő tereprészt. Nagy gyönyörűséggel néztük a Balaton pompás vidékét. Később azután megeredt az eső, kinyitottuk az ernyőket és alája bujtunk. Azonban — úgy látszik — nem cselekedtünk helyesen, mert a százados úr becsukatta az ernyőket, — no meg azokat is, akik kinyitották.

Halad a munka, nagyszerűen értjük a „tereprészt“. Rendre sorakoznak már rajztábláinkon a terep fontos pontjai. Gyönyörű ez a Balatonpart, csak azt találok,

hogy küssé sok fontos pontja van. Este ismerkedési est volt a parti vendéglőben. Megismerkedtünk Kenese lakóival. Hajnalig húzta talpunk alá a cigány. Hiába, nincs jobb dolog a világon, mint a terepfelvételi gyakorlat.

Már majdnem készen vannak a rajzok. Délelőttöntént a terepen dolgozunk, délután pedig a szálláson rajzolunk, utána fürdés. Ma délelőtt küssé lemaradtam a többiektől visszafelé jövet. Egy öreg néni megállított a község elején és így szólt hozzám:

— Ugyan lellem, fesse már le az unokámat is! — Mikor azután felvilágosítottam, hogy mi nem vagyunk festők, nem akarta elhinni.

— Iszen látom, hogy piktorok maguk, a füstéktáblája is ott van a hátán. — Végül, hogy megnyugtassam, megígértem, hogy majd beleveszem a rajz szélébe az unokáját is, mondjuk valami horhos mellé.

Elkészültek a rajzok. Gyönyörűség nézni őket. Mindenki sajnálta, hogy amint elkészültek, már el is vitték tőlünk. Nagyon a szívünkhez nőttek! Különben már izzig-vérig „topografusok“ vagyunk. Még társaságban is ilyen műszavakkal dobálódzunk, mint: teodolit, pont-oleáta, stb.

A gyakorlat vége felé körüljártuk a Balatont. Egész napos geológiai tanulmányutat tettünk és minden szép helyen megálltunk. Nekem különösen Badacsony és Tapolca környéke tetszett. Gyönyörű terepidomok vannak ott. Isten is arra teremtette, hogy az ember felvázolja őket.

No, de ennek is vége lett. Összecsomagoltunk és most itt állunk az állomáson. Három hétig voltunk itt, de szívünkbe zártuk a telepfelvételt, Kenesét és az egész Balatont. Pestre megyünk, a szabadság előtt állunk, de mégis nehezen válunk el ettől a szép helytől. És most nem akarok rossz lelkiismerettel eltávozni innét. Be kell vallanom egy szörnyű bűnömöt a százados úrnak. A rajzomból egy hegygerincet elsikkasztottam. De ígérem: jóváteszem. Legközelebb kettőt rajzolok helyette és ráadásul még egy kúpot is, csak egyszer, csak még egyszer menjünk terepfelvételi gyakorlatra.

T. J.

ÓBUDA, 1940 AUGUSZTUS.

Felszállt a pára, a felkelő nap sugari bevilágítják az aks-i hálókörletet.

— Ébresztő! Urak keljetek fel!

Mi az, talán rossz helyen járunk? Urak? Ja, persze, most már értem, hiszen az Óbudai szigeten vagyunk műszaki gyakorlaton és nincsenek — felsőbbvések.

Kezdődik a munka. Ma a ladikázás művészetét fogjuk elsajátítani. Unalmas, de annál hosszabb vakevezés következik. Mindenki únja már. Vonz a víz bennünket, csónakázni szeretnénk. Végre itt a felszabadulás! Elindul az első ladik. Irány fölfelé! Két könnyed lökés és már visz a ladik a szabad Dunán. Egészen jól halad, csak egy hiba van, hogy lefelé, pedig igazán olyan jól megy az evezés. A partról erőyes hang:

— Fölfelé, nem lefelé!

Mennénk, — de hogyan? Három akadémikus egyedül egy kis csónakban a nagy Dunán. Az idő múlik, a ladik — „csurog“. Ez a két mondat mindent megmagyaráz. A csónakban három csáklya, két evező, egy merítőkánál és mégis — „viszi a víz lefelé“. Megfeszülnek az izmok. Szégyenben nem maradhatunk. Erős el-

határozás és a megkezdett munkát befejezzük. Egy egész métert haladtak már előre és nem visszafelé! Ez is nagy eredmény! Mindenki tanácsot ad, utasít, veszekszik, végül is belátják, hogy csak egy ember vezethet és a többinek engedelmeskednie kell. Nagy az igekezet, csurog a vevajték, „lazsálni“ nem lehet. Nem ellenőriznek, de a Duna sodra minden megtakarított húzást elámul. Közeleg a tulsó part, lesz itt még partraszállás. A nehezen már túljutottak. — Elő a csáklyát, avval gyorsabban megy! — Nyúl is utána két izmos kar; bár ne nyult volna. Forogni kezd a ladik és még véletlenül sincs két másodpercnél tovább menetirányban. — Sebj! — szól az egyik — csak egy erős lökés kell ide a faráról. — A szót tett követte. Erős lökés, nagy kihajlás, majd még nagyobb csobbanás. Ring a kis ladik a nagy Duna közepén, két akadémikus-sal és sok evezővel a hátán. Úgy hat méterrel távolabb pedig szípig a harmadik a sok lenyelt víztől és úszik, ki tudja merre? A ladik menteni szeretne, de nem megy, az úszó menekülni szeretne, de nem megy. Fáradt már, rémeket lát, a víz sodra erős, a part még messze van. Jajkiáltás, vége mindennek! De mégsem! Beverte a térdét az anyaföldbe és a mentőladi majdnem elgázolta... Megmenekült, övé az élet... Félóra mulva már a parton áll a három bajtárs, most már veregetik egymás vállát, nevetgélnek, végül megszólal a „hajótörött“:

— Hiszen ez semmi sem volt, csak egy jó kis csónakkirándulás.

Hömpölyög az ár és mi küzdünk ellene, mert fel-felé törekszünk. Nagy céljaink vannak, az avatás csak az „élő vizek forrásainál“ érhet bennünket, amikor már győzelmeskedtünk a szennyes hullámok felett. Minden elmulasztott evezőcsapás az örvények felé fog húzni bennünket. Ó hányszor úszunk az árral, hányszor bújunk a felelőtlenség nyirkos homályába! Nem néznek, hát minek a munka, még meg sem dicsérik érte! Nem a szemnek, hanem magunknak dolgozunk! Jó tisztek akarunk lenni? Akarjuk, hát leszünk is! De akarjuk a munkát, szeressük a küzdelmet, mert csak így állunk meg a viharban, csak így nem sodor el az áradat. Mindent megteszünk, ami tőlünk telik és talán mégis vízbeesünk néha. Csapások érnek. Isten adja őket „hogy még jobban megacélozódjék két karunk és még jobban tudjunk harcolni eszményeinkért. Óbuda... Hajógyári sziget... ki tudja, talán már sohasem találkoznak, de szívbem mindíg élni fogsz, mert megmutattad: mi a kötelesség, megmutattad: hogyan úszik életünk ladikja a végtelen életvizeken.

F. G.

KOLOZSVÁR, 1940 SZEPTEMBER 15.

A díszfelvonulás izgatott hangulata fűti az utcákat. A csapatok végnélküli oszlopai úgy ömlenek egymásba és válnak széjjel a rendezői akaratnak engedelmeskedve, mint testünkben a vér.

Az akadémia díszszázada a jövő indulóját kopogja a kövezeten. Csordultig tele a szívünk az erő és a viszontlátás érzésével. Nem is a lábunk víz bennünket a felállítási helyre, hanem a sorfalat alkotók izzó szeretete hajt egyik szempártól a másikig.

Bakancsunk ütemesen koppan. Egyetlen óriási szív, egyetlen óriási harang szava gyűrődik tovább az ünneplők lelkében. Minden szem fényes, minden szív kitarul a nagy percekben.

Kolozsvár lelkesedése nem elszánt viharzásban nyilvánul meg. Sokkal mélyebb jelentőségű annál. Erdély kézfogója ez a mai nap a honvédséggel. A férfiak ázsiai méltósággal, csak katona által izlelhető ősi rártatással merednek szoborrá. Nincs rekedt üvöltés. Oly

hallgatag csodálattal veszik körül menetelő századun-
kar, mintha a Messiás születését várnák.

Igy érkezünk meg a felállítási helyre. Még két
óránk van hátra. Megoldjuk a sisakszíjunkt és beszéd-
beelegyedünk a körülállókkal. En is nekitámasztom a
cserkoszorús zászlót az egyik kapualjnak.

Pihenő közben vidáman szemlélem a színes képet,
mert sok nézője akad a „magyar zászló“-nak. Hirtelen
egy feketébe öltözött anyóka tör utat magának. Egy
szót sem szól senkihez, egyenesen a zászló felé tipeg.
Munkában elfáradt lábát huszonkét év bánata hajtja.
Odaérve könnyezve simogatja a zászlót, rövidlátóan
közel hajol a selyemhez. Először féltéken nyúl hozzá,
nem akar hinni a szemének.

— Uram Isten! — Magyar zászló, — igazi magyar
zászló — s nem kell rejtegetni, szabadon csókolhatja

a napsugár és szabadon lengetheti a szél — suttogja
maga elé. De még nem biztos a dolgában. Nem szokta
meg, hogy a szuronyos vitézek ilyen féltő gonddal öle-
lik magukhoz a testvért. Azelőtt a korbács járt együtt
a szuronyal. Kedves rebbenéssel fordítja felém az
arcát. Szinte kérdezi: — „Szabad-e?“ Nem tudok vála-
szolni, csak bólintok. Idegen uralom alatt megőszült
feje rácsuklik a lobogóra. Sírva csókolgatja és kimond-
hatatlan gyöngédséggel gyűrögeti a kezében. Az anya
játszik így gyermeke kezével.

Torkunkban dobog a szívünk. Az a csók Erdély
csókja. Az anyóka maga a munkában megöregedett, le-
szegényedett Erdélyország. Valamennyien érezzük: ez a
csendes ünneplés volt a legméltóbb és legszebb meg-
nyilatkozása e történelmi napon az örök és oszthatatlan
Erdélynek. B. Gy.

...Kelt Budapesten...

Irta: vitéz OSVÁTH TIBOR akadémikus.

Kedves Barátom! Jó ismeretlen!
Mai levelem kelt Budapesten...

Budapest... Fénylő nagy világváros...
Ismerhetetlen, örök talányos,
Titkokat rejtő, százcárú kristály
Fényt meg nem törő oldala nincs már...
Átlátni többé nem lehet rajta,
A bűn, a bánat, úgy lecsiszolta...

Egy szögletéből én e kristálynak
Elmondom, amit semeim látnak...

Budapest csillog, Budapest oly szép!
Mesekastélyként felragyogó kép,
Pestnél talán nincs szebb a világon,
Aranyba foglalt tündéri álom!...
De ha megcsillan a víz tükörén
Alig egy perc tán s már tűnik a fény!...
A csillogásnak külszíne alatt,
Hadakoznak a vad ember-balak,
Mint ahogy a rét friss pázsitja zöld,
Alatta mégis fekete a föld,
Fent világos, lent sötét Budapest,
Boldog lehetsz, csak a felszínt keresd!...
Mert aki mélyre, kutatón lenéz
Meglátja, hogy az élet mily nehéz!
Hogy szárazzá lesz a falat kenyér,
Míg szegény gyermek ajkához elér!
Hogy sehol sincs oly dermesztő hideg,
Mint amilyenek Pesten a szívek...
...Én nem tudom, hogy nálatok más-é,
De Budapesten mindenünk más-é.
E nagy városban minden csak üzlet
Élet, tisztaság, erény, becsület...
E nagy városban, Pesten a könnyek
Megrendelésre, parancsra jönnek...
Elpusztul minden, remény sincsen már
A fáradt ember megváltást sem vár...
Tüdőt elfojtó, lélekre káros,
Órjás tömegsír: ez a nagyváros.

És mégis élünk, mégis megvagyunk
Csak néha száll el egy-egy sóhajunk,
Csak néha keres utat a lélek:
„Erdemes élni, hát ez is élet!“
Gorombaságot és füstöt nyelni
Ne érjen napfény, boldogság semmi!
Ha utat tör a lázadó lélek,
Villámcsapásként arra eszmélek,
Hogy ezt a várost, mely szülöm nekem,
Füstben, bánatban, mégis szeretem!...

Kedves Barátom! Fogadj szót nekem,
Maradj örökre szülőföldeden!
Akárhová mégy, mindig ott maradj,
Véres szívedből egy égő darab!
Tengeren, földön, határokon át,
Hallod mindig a szülőföld szavát...

Tavaszi eső boldog idején
Felcsap a sár a szekér kerekén,
Nálatok mindig a csizmaig ér,
De a nedves föld bő termést ígér.
Mennyire másképp van ez minálunk!
Mi az utakra nagyon vigyázunk.
Az utca tiszta — a lélek sáros,
Könnyeiktől nedves. Ilyen a város!

Maradj csak otthon, maradj magyarom
Vér- és verejtékázott ugaron!
Szántsd a földet, arass gabonát,
De ha teheted ne hagyd el hazád!...
Máshol nem béget ballagó juhnyáj,
Pesten rohanó gépkocsi dudál,
Mi reggel, este mindig rohanunk,
Folyton korbácsolt rabszolgák vagyunk...
De... ragaszkodunk az utékekhez
Zajos, kegyetlen, mostoha Pesthez.
Mert ezt a várost, mely szülöm nekem,
Füstben, bánatban nagyon szeretem...
Este a Dunán, ha kigyúl a fény,
Feléled újra a hit, a remény...
Fejem lehajtom, ha eljön az est,
S álmodom rólad fénylő Budapest!...

Reggeli főd a Dunán.

Kéthely Walter akadémikus felvétele.

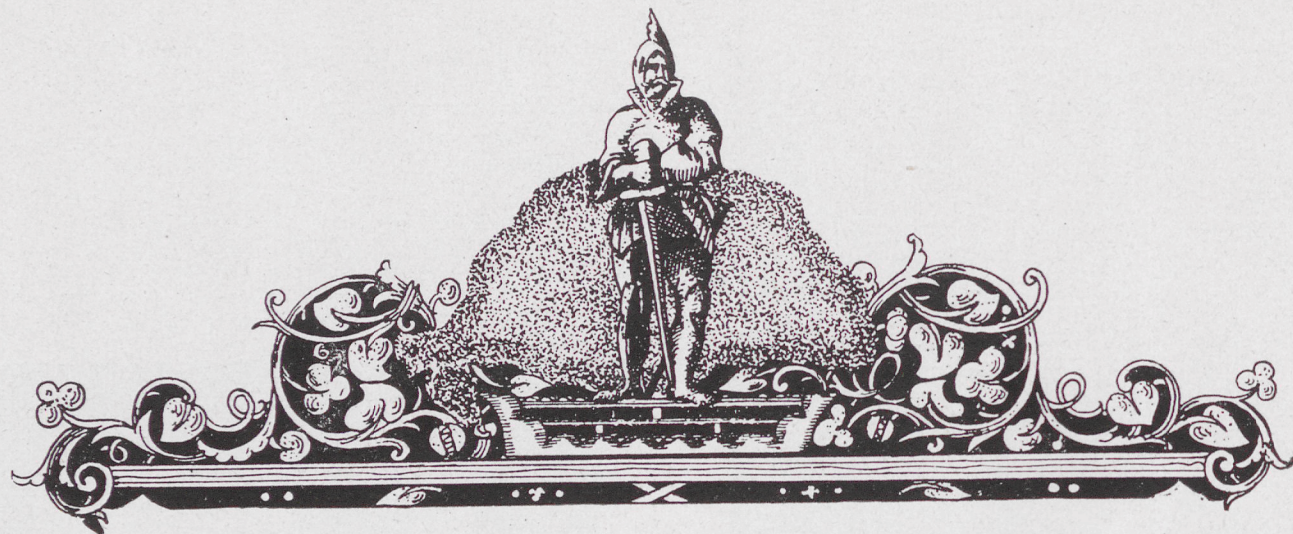
Budapest télen.

Gál Jenő akadémikus felvétele.

Régi dícsőségünk.

Kautny Károly akadémikus felvétele.

GONDOLATOK A MAI CSAPATÉLETRŐL.

Írta: Szönyi Miklós hadnagy, a Zrínyi-kör örökös tagja.

Másfél évvel ezelőtt, mikor felavattak, telve a „Ludovika“ akadémiában magambaszívott idealizmussal, valahogy egészen másképen képzeltem el a csapatéletet, mint akárcsak a jelentkezéstől számított két hét múlva is. És azóta egyre több lesz ezen a téren a tapasztalat s azt hiszem, hogy még újabb másfél év múlva is akad újság a számomra.

A csapatélettel kapcsolatban most csak azokra a dolgokra gondolok, amelyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy valakinek a munkája eredményes is, zökkenőmentes is lehessen. Arra célok itt, hogy mi szabad és mi nem a fiatal tisztnek, hogyan zajlik le a tisztgyűlés, egy-egy gyakorlat, milyen az egymás közötti érintkezésmód, a kiképzés menete, milyen feladatok elé kerül a fiatal tiszt, hol lehet elrontani, vagy megalapozni a pályáját. Nem érinti ez természetesen a lelkes, kötelességtudó munkát, ami mindennek az alapja, csak arról szeretnék egy-két gondolatot elmondani, ami ezenkívül mint kellék szerepel a megindulásnál. Azt a nagy célt akarja szolgálni ez a pár igénytelen sor, amelyet a katonai nevelés már régen feladatai közé iktatott: közelebb hozni a csapatot a tisztképző akadémiákhoz. Meg kell látnunk, hogy az elméleti és gyakorlati tudáson kívül, a nagy elveken és gondolatokon túl is van valami, ami szükséges a mindennapi élethez.

Talán mindjárt a *jelentkezésen* kezdhetjük. Az egyik magasrangú úr, aki a fiatal tiszteket a bemutatkozáson kívül alig látja, állapította meg:

— Úgy látszik az idei évfolyam sokkal jobb, mint a pár év előtti. Akik ma nálam jelentkezni voltak, mind ragyogó kesztyűben jöttek, míg akkor valamelyik már eléggé piszkosot húzott. Igaz, hogy lehetett már a harmincadik vizítje, de én még sem tudok szóbaállni azokkal, akik nem tudnak tiszta kesztyűvel jönni. Inkább mossa ki közben a kesztyűjét és jöjjön három nappal később!

Kiképzésnél vagy gyakorlaton sokszor megeskik, hogy az *előjáró* alig idősebb, mint az *alárendelt* s jaj annak, aki nem tud különbséget tenni a szolgál-

lat és szolgálaton kívüli helyzet között. Bár erre éppen a ludovikás élet a legjobb iskola, mégis előfordult, (vagy talán csak a legendák világában élt), hogy a felavatott tiszt így jelentkezett hadnagy századparancsnokánál:

— Kérlek szépen, hozzád osztottak be, én leszek a te alantostisztod.

Persze, most aztán jött a meglepetés, amikor a századparancsnok egészen más hangnemben folytatta...

De menjünk ki a gyakorlóterre!

Igen sokan az újonnan felavatottak közül mindjárt lovasított beosztásba kerülnek. Így hát a gyakorlóterreig is lovon mehetnek, amit bizony, akik sok évi gyaloglás után jutottak föl a ló hátára, nem mindig nyelnek le megjegyzés nélkül. Főleg, ha a kiképzés folyama alatt valaki körülvágtázza a gyakorlóteret.

— Persze inkább vágtazik, minthogy a kiképzéssel törődnek, — hallottam egyszer. S egy-egy ilyen megjegyzés sokáig elkísérheti az embert. A ló általában nagyon kényes kérdés. Századparancsnokom már a második napon figyelmeztetett:

— Nálunk a ló nem sporteszköz, hanem közlekedési alkalmatlanság: hordeszék.

Egyik legnagyobb bűn a csapatéletben, ha valaki alatt a ló lesántul, vagy feltörik. (Nem beszélve arról, ha kölcsön-ló volt és a századparancsnok járhat miatta gyalog!)

Pontosság! Mikor az első tisztgyűlésre szóló parancsot megkaptam, elhatároztam, hogy pontos leszek, sőt mint legfiatalabb, elsőnek akartam ott lenni. Oda is értem vagy negyed órával a kitűzött idő előtt. Nagv volt azonban a csodálkozásom, mikor a tisztikarnak a zömét együtt láttam. Viszont alig akadt olyan eset, hogyha valaki nagyritkán elkésett, az ne egészen fiatal tiszt lett volna. S míg az ember eljut egy tisztgyűlésre, annyi minden szokott történni, hogy mégis igen jó az a sokszor meggyűlölt „előretartás“.

Öntevékenység: Ezt bizony nagyon meg kell szokni az akadémiai évek után. A legtöbbször nincs támasz, nincs tanácsadó és nem mindig akad előjáró, aki határozott parancsot adna mindenre. A legénység pedig ott áll és nincs idő a habozásra. Itt aztán az az általános elv, hogy inkább többet, mint kevesebbet. S ha valakinél a „mit és hogyan“ eldöntésénél a kritika helyesen működik, csak nyerhet ezzel az elvvel.

Ügykezelés: talán a legfájóbb pontja az egész szolgálatnak. Mikor jelentkeztem a századparancsnokomnál, azzal fogadott, hogy miután most kerültem ki az akadémiáról, bizonyára nagyszerűen tudom az ügykezelés új szabályait, tehát mi sem természetesebb, mint hogy az egész iroda vezetése ezen túl az én kötelességem lesz. De ugyancsak meleg munka volt, amíg beletanultam, mert ha tudtam is a Szolgálati jegy, meg a Jegyzőkönyvek, stb. szerkesztését, nem ismertem az ügymenet *lelkét*. Az írónok eleinte sokkal többet tudott, mint én, mert tudta, hogy mit kell a levelező-könyvbe írni, mi a postázásnak a módja, mit hogyan kell elintézni, vettemezni, stb. Nem beszélve arról, hogy mikor a zászlóaljiroda vezetését bízták rám mint zászlóalj-segédtitestre, bizony sokáig kellett tanulmányoznom, hogy mi milyen könyvbe, előjegyzésbe kerül, hogyan kell megszerkeszteni ezt, vagy azt a beadványt, kimutatást, névjegyzéket, hányféle iktatás van, mi az a kiadványozás, és hogy történik. Nem tudtam a zászlóalj békeszervezését, bármilyen jól meg is tanultam a hadseregszervezést, csak felületesen tudtam, hogy mi a dolga az anyagi tisztnek, a visszamaradó különítményparancsnoknak, a pénztári ellenzárosnak és hogy a pénzkézelen kívül még mi minden tartozik a gazdasági hivatal főnökéhez, végül, hogy az ezreden belül milyen különleges beosztások vannak, stb., ami bizony az ügymenet szempontjából mind eléggé fontos.

Újdonság volt számomra az M ügymenet. Nem végigélni, hanem előkészíteni. Halvány fogalmam lehetett csupán a mozgósítás lefolyásáról, amikor egy hét alatt el kellett készítenem három alakulat mozgósítási előmunkálatait. Persze nemcsak én részesültem ilyen csapatiskolóban!

Nem szóbeszéd az, hogy a fiatal tiszt nagyon elfoglalt ember. Amit eddig elmondtam, az mind

csak a szolgálatnak a kelleke. Van aztán egy másik világ, legalább is megkövetelik, hogy legyen: a *társadalmi élet*. Igen gyakoriak a bajtársi vacsorák, ebédek, sörözések, kisebb összejövetelek, esetleg a nőtlen tisztek egymás között is rendeznek „teákat“ s bizony nagyon jó, ha az ember itt is, ott is megjelenik. Hogy táradhatatlan táncos, jó társalgó, sőt mindig jokedvü ember legyen a fiatal tiszt, az elemi követelmény.

Sajnos, a szolgálaton kívüli élethez tartozik nálunk a *sport* is. Sajnos, mert megkövetelhetné a szolgálat is, hiszen így jóformán semmi idő nem marad rá. A csapatéletben a sport szinte fényűzés, pedig talán jobban is föl lehetne karolni. Hiszen ha valaki komolyabb eredményt ér el valamelyik sportágban, igen gyümölcsöző hatását látja nemcsak a munkabírását és kedélyét illetőleg, hanem mind előjárói, mind alárendeltjei megbecsülésében is.

De ne csak ilyen hasznossági szempontokat vegyünk bonckés alá. Van ezenkívül a csapatéletnek sokkal szebb része és tere is: ez a *legénységgel való foglalkozás*. Téli kép: hideg, hófúvásos idő, kivonulás. A szakaszparancsnok gondol egyet és hirtelen elhatározással hócsatát rendez. Pillanatok alatt fölmelegszene, meghógolyózzák a hadnagy urat, akit azonban a saját csapata megvédelmez. Diadalmasan megverik az ellenséget — és még napok múltán is arról beszélnek, hogy is volt az, amikor a hadnagy úrral hócsatáztak... A tekintélyt pedig nem ilyenkor kell féltetni!

Egy-egy elejtett jó szó, megjegyzés kimondhatatlanul hálát tud kiváltani a legénységből, de persze azért hálátlanok mindig akadnak. Így a legcélszerűtlenebb hálára építeni valamit, hiszen az úgyszólván ott fizet, ahol az ember éppen nem várja.

A legénységgel való bánásmód úgyszólván az a terület, ahol mindenki a hajlamainak, belső tulajdonságainak megfelelően érvényesül; itt nincs újság a fiatal tiszt számára, hiszen ez az a szép hivatásterület, amelyre tulajdonképpen kezdettől fogva készült s ahol csak a személyesen átélt tapasztalatot tudja hasznosítani. A csapatnál a tiszt majdnem állandóan új, meg új feladatok elé kerül, a megoldást mindig meghozza maga a helyzet, csak erről a három dologról ne feledkezzünk meg soha:

jokedvü, munka, akarás!

Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor aks. linoleum-metszete.

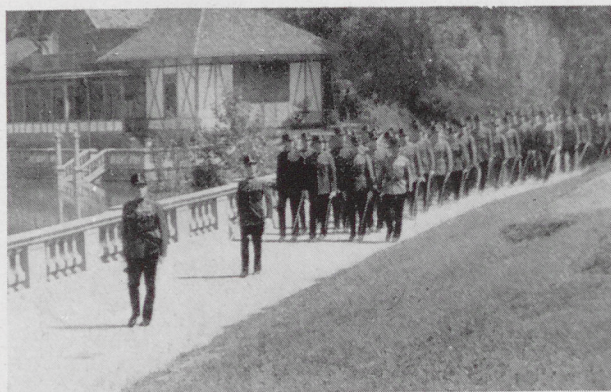
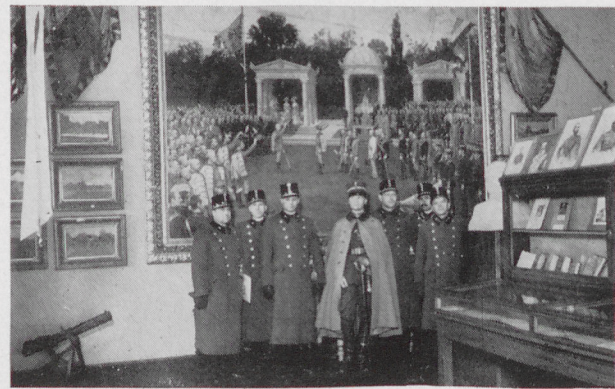
Képek az akadémia életéből

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága 20 éves országlásának emlékkünnpe. 1940. március 1.

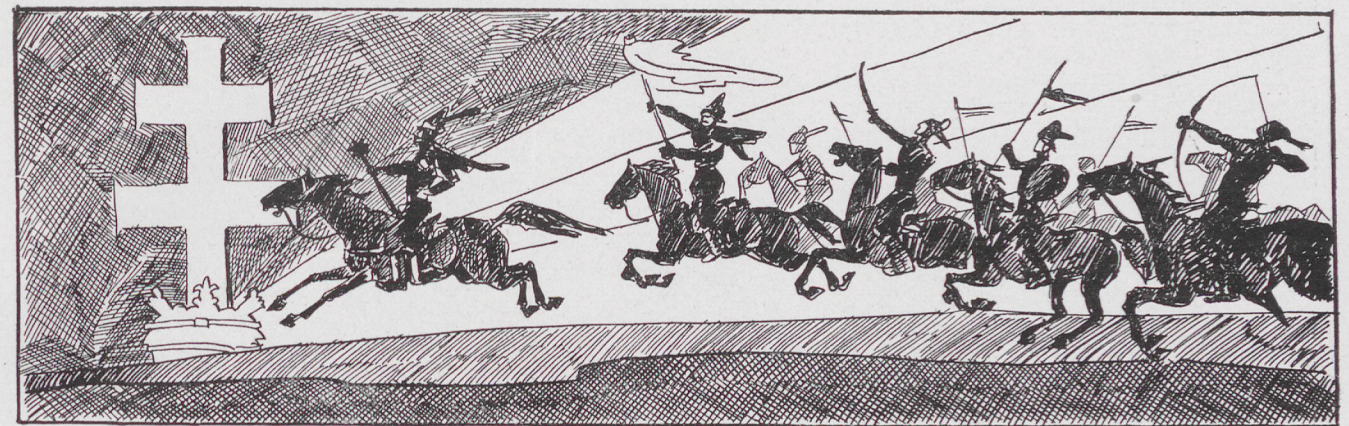
H. Wester svéd kir. őrnagy, katonai attasé látogatása az akadémiaán. 1940. március 8.

Díszmenet a hősi halált halt tisztek emlékműve előtt. 1940. május 26.

A Ludovikás ellenforradalom emlékkünnpe. 1940. június 23.

JERWÄÄN HADNAGY

Irtá: Dóczy Andor Gedeon akadémikus

A csikorgó hideg éjtszakában úgy bömbölt a végtelennek tetsző hómezőkön az északi szél, mintha valami örült zenész tépte, cibálta volna óriási hárfáját. Csak-hogy ez a hárfa akkora volt, hogy zúgó, üvöltő, sziszegő hangja sokszáz kilométerre megremegtette és betöltötte a levegőt. A kopasz, összefagyott testű, zörgő nyírfák panaszosan jajgatva hajoltak újra, meg újra a szél tépő ölelésébe.

S ebbe a kísérteties, félelmes hangorkánba, mint gigászi üstdobok dübörgése mordult bele valahonnan a sötét messzeségből az útegek hangja. Suomissalmi irányból felgyújtott tanyák lángja vörösölt.

A háború hatodik hete tartott akkor...

Jerwään hadnagy zúgó halántékára tapasztotta kezeit, s kimerülten dőlt egy magányosan meredező fa törzséhez. Lábai csaknem összeroskadtak a fáradtságtól, szemében lilászörös karikák cikáztak. Egész testén valami fáradt, fásult zsbabadság ömlött szét...

— Jó lenne most lefeküdni itt a fa tövében, nem tudni senkiről... semmiről. Aludni!... — Ez az érzés kerítette hatalmába egész valóját. Lefeküdni a jó puha hóba, hidegtől megdermedt tagokkal összekuporodni... Csak távolról, mintha nem is az ő gondolata volna, dörmögött agyában a rémes gondolat: ha itt lefekszik, órák alatt jéggefagy, nem éri meg a reggelt sem.

Ez a gondolat tartotta benne a lelket, mióta a mellébe hasított délután egy géppuska-golyó. Járőrben volt néhány bajtársával, s amint egy erdőnyúlvány mögül kiléptek, nem messze előttük kattogni kezdtek a géppuskák. Váratlanul jött a tűzcsapás. Nem is számítottak rá, hogy ilyen korán ellenséges állásokra bukkanak. Nem tudták eléggé gyorsan földrevágni magukat. A járőrt pillanatok alatt ronggyáolták. Az oroszok nem is rohantak rájuk, annyira biztosak voltak abban, hogy a géppuska jól végezte a dolgát. Vagy talán nagyobb erőt sejtettek a járőr mögött, s ezért nem mozdultak. Ez volt a hadnagy szerencséje.

Az est leszálltával, mikor az ellenség már nem láthatta, nagynehezen lábraállt. Ha ugyan lábraállásnak lehetett nevezni azt a félig ülő, félig fekvő csúszást, ahogy az első párszáz méteren tovább vonszolta magát félig fagyott karjával. S amint teljesen besötétedett, megkezdődött a rettenetes küzdelem a vérzéstől elgyöngült szervezet s a dermesztő, havas messzeség között. Jerwään hadnagy híres sportoló volt, a tiszti-iskola legelső atlétája. A hatalmas fizikum most is győzött. Ziháló

lélekzettel, pattanásig feszült aggyal, elboruló tekintettel, de előrebukdácsolt a hóban a beasott finn állások felé.

De most, mikor a fagyottágú nyírfá fehér törzséhez támaszkodott, egyszerre érezte: nem bírja tovább. Lába jéggefagyva, dermedten meredezett, s teste, mintha nem is az övé volna, nem engedelmkedett akarátának. Halálos kimerültség hatalmasodott el rajta. Bekövetkezett az a teljes lelki összeomlás, amely a megfagyás előtt utoljára megszállja a szerencsétleneket. Nem bánta, akármi történik is, pihenni akart. Itt, most, rögtön...

Amint ezzel a borzalmas, halálraszánt, fáradt nyugalommal állt ott a fának támaszkodva, egyszerre balról, a sötét facsoport felől panaszos kutyaugatás csapta meg a fülét.

Ez a váratlan hang, amely elárulta, hogy a közelben, ebben a rettenetes, sivar téli éjtszakában élőlények is vannak, megegyeszer felrázta a hadnagy kialvóban lévő életkedvét.

A kutyaugatás közeledett, s egy pillanat múlva egy kis fehér szőrösomó csapódott Jerwään térdéhez. A szőrösomóból gözölgő piros nyelv lihegett elő. A kutya türelmetlenül, szűkülve tépte Jerwään nadrágját, fehér hóköpenyét.

Ez a kutya akar valamit.

S amint a hadnagy visszatérő életkedve feltámadt, egyszerre egy gondolat villant meg benne. Ez az állat valami közeli tanyáról jött, segítséget akar vinni valakinek.

Bár sebe most újult erővel kezdett lüktetni, merev lábát arra kényszerítette, hogy roskadozva, bukdácsolva ugyan, de a most már vidáman ugrándozó kutya után induljon.

Mintegy tízpernyi kegyetlen erőfeszítés után megállt pihenni, de a kutya rögtön nyöszörögve, szűkülve kapaszkodott köpenyébe, s húzta, vonszolta előre.

Egyszerre, tizlépésnyire maga előtt a hóban, valami feketeséget vett észre. A kutya is előreszaladt és kétségbeesetten futkározott fel és alá.

Amint közelebb ért, megismerte.

Egy asszony fekvő, megdermedt teste összekuporodva, mozdulatlanul. Szegényes rongyait — ahol csak érte — befújta a hó. Hiszen ez az istenitéletszerű, rettenetes vihar még erős férfiakkal is elbánik, nem egy ilyen szerencsétlen, meggyötört, gyenge asszonykával.

Megemelte a hátát, hallgatta a szívverését. Semmi jel, hogy élne. Nagy erőfeszítéssel, a maga fájdalmát legyűrve, hozzáfogott, hogy a lehetetlent megtegye: dühöngő viharban, sebesülten, maga is segítségére szorultan, életet dörszöljön a boldogtalan asszonyba.

Levette hőköpenyét, beburkolta az asszonyt. Majd teljes erejéből dörszólni kezdte a szíve tájékát. Hosszú percekig, talán félóráig küzdött így, az iszonyatos hidegben is verejték ömlött a halántékáról.

Hiába, semmi eredmény. A kutya, mintha megveszett volna, szűkölve, vonítva rohant körbe-körbe körülöttük, meg-megállt, s olyan könyörgően, aggódva nézett Jerwäänre, hogy az akaratlanul is elmosolyodott:

„Ne félj, öreg fiú, megmentjük a gazdátat...”
A kutya, mintha megértette volna, vidámabban kezdte újból a körözést.

Végre, mintegy háromnegyedórás emberfeletti küzdelem után, mikor a hadnagy már-már összeesett a kimerültségtől, nyöszörgő, elcsigázott hangon dadogta az asszony:

— Vigyének... vigyének a kórházba... a gyerekek... jaj, a gyerek...

Jerwään boldogan sóhajtott fel:
— Hát mégis, mégis sikerült!

Mindjárt az első mozdulatnál észrevette, hogy az asszony nincs egyedül. A szíve alatt egy már-már megszületni akaró kis életet hordoz. Ez volt, ami különösen erőtt adott Jerwäännek, hogy a kilátástalan küzdelmet folytassa, szinte a megszakadásig.

Az asszony alig hallhatóan suttogetta:

— A házat... fel... gyújtottam... Az oroszok... ne... találjanak semmit... jaj, a gyerek...

— Ne féljen, lelkem, valahogy csak beérünk az állásokig, ott lesz kórház is.

Az asszony arcán mintha valami halk, boldog mosoly futott volna végig. Erőtlen hangon nyöszörögte ismét:

— A gyerek... a házat felgyújtottam... az oroszok...

A füttyölő szél füstszagot hozott feléjük. Távoli felgyújtott finn tanyák füstjét. Ez a szerencsétlen, meggyötört nép egész vagyonát, élete keserves munkájának minden gyümölcsét dobta martalékkul a tűznek, csak-hogy az átvonuló hordák üszkös falakon, elszenesedett élelmiszereken kívül mást ne találjanak. S ahol tegnap, tegnapelőtt, két hete még dolgos finn családok otthona állott, az ellenség ma nem talál buvóhelyet a borzalmas északi tél hidege ellen. Ez a nép saját otthonának lángjával torlaszolta el magát az erőszakot, a szolgásgót hozó csapatok elől.

Jerwään, — amint karjában tartotta ezt a gyöngestű, de hőslélkű asszonyt, — valami leírhatatlan erő töltötte el. És valami elszánt, megmérhetetlen gyűlölet azok iránt, akik beteg asszonyokat, ártatlan gyermeket űznek ki a hóviharba. Ennek az asszonynak a férje, apja talán éppen az ő állásaiban, s közelében harcol. Nem tudják, mi van beteg asszonyukkal, leányukkal, de panaszcso nélkül állják a kemény küzdelmet.

Átkarolta az asszonyt, s nagy erőfeszítéssel, a fájdalomtól föl-fölszisszenve húzni kezdte arrafelé, amerre a finn állásokat sejtette.

Szeme előtt elborult a világ, tagjait nem érezte az iszonyú fáradtságtól, melle erőtlenül zihált, de összehozott fogakkal, minden lépésnél vért köhögve, előre-küzdötte magát a hóban.

Lépésről-lépésre kellett harcolnia a rázuhanó kimerültséggel, s a kegyetlen hideggel. Minden perc egy órának tetszett ebben a kétségbeesett vergődésben. S minden percben fogyott alig-alig küzdő ereje, mellyel együtt fogyott a menekülés reménye is...

Végül is egy hatalmas szélroham döntötte el a harcot. A hős hadnagy eldőlt a hóban és nem volt többé ereje felemelkedni. Elsötétült a világ körülötte, agya, mint óriási kődarab nehezedett el, s többé nem tudott magáról...

A kutya kétségbeesett vinnyogással próbálta tovább-ráncigálni, de hiába.

Egy darabig még költögette, tépte Jerwään, aztán, mintha puskából lötték volna ki, eliramodott a messzeségbe. Az állatok finom, megmagyarázhatatlan ösztöne sügta talán neki, hogy itt valahol már embereknek kell lenniük. Csak annak az állatnak, amely sokáig él emberek között, van ilyen csalhatatlan ösztöne.

Csakugyan, a távolban mintha fények imbolyogtak volna...

... Jerwään temetésén az ezred egész tisztikara megjelent. Katonai pompával temették az állandó harcok ellenére a hőst, aki sebesülten, félig megfagyva is, teljesítette a kötelességét. Kötelességét, amelyre minden előljárónál hatalmasabb úr: a szív adott parancsot.

Az elesett Jerwään testével betakarta a szerencsétlen asszonyt, akit öntudatlanul is óva a szélről, hótól, a kutya után elindult különítmény még életben talált...

S kinn a hófödte pusztákon még sokáig tartott a vihar, a halál zenéjének félelmes dübörgése... Egy hős elment, de helyére állt a többi, hősi küzdelmek elszánt óriásai...

Mert félelmes bizonyossággal tudták, hogy addig nem halhat meg egy nép, amíg hősei vannak.

Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor a.k.s. linoleum-metszete.

HOGYAN KÉSZÜLJÜNK AZ AKADÉMIÁN NEMZETNEVELŐI HIVATÁSUNKRA?

Irta: Földi Gábor akadémikus.

Kevés élethivatás van napjainkban, amely olyan súlyos felelősséget jelentene egész nemzeti jövőnk szempontjából, mint a csapatbiztosító. Az az óriási fontosságú munkakör, amelynek felavatásunk után valamennyien osztályosai leszünk, ebben az egy szóban összpontosul: kiképzés. Mennyi minden fér bele ebbe az egy szóba! Az a távoli célkitűzés, amely szerint a kezünk alá kerülő magyar fiúkból hadrafogható katonákat kell nevelnünk, csak halvány körvonalakban jelzi ennek a sorsdöntő munkának igazi jelentőségét.

Kétségtelen, hogy csak úgy tudunk szembenézni a hivatásunkkal együttjáró, minden képzeletet felülmúló felelősséggel, ha tervszerűen készülünk már az akadémia padosaiban erre a gyönyörű, de mondhatatlanul nehéz és kényes élethivatásra. Valóságos munkatervet kell már most kidolgoznunk, hogy ha célhoz érünk és megkezdjük a honvédő magyar eszményi típusának kialakítását a rákbízott harmincegy-néhány emberrel, határozott léptekkel menetel-hessünk az első pillanattól kezdve az eszményi magasságok felé. Ezeket az eszményi magasságokat talán sohasem tudjuk elérni, mégis azt valljuk: becsutelen ember az, aki meg nem próbálja!

Bevonulnak az újoncok, megkapjuk első szakaszunkat. Honvédő magyarokat kell belőlük faragnunk, hogy a hazának derék harcos katonái és becsületesen dolgozó állampolgárai legyenek. Ha lelkiismeretesen végezzük el az akadémiai, kis gyakorlat után katonai ismeretekre, azt hiszem kiválóan tudjuk oktatni legénységünket. Ennek az ismeretanyag-nak a birtokában minden honvéd nemcsak jó katonája, hanem megbízható polgára is lesz hazánknak. A csapatbiztosító élethivatásnak azonban más feladata is van. Nemzetet kell nevelnünk, a népi műveltséget kell felemelnünk magasabb színvonalra, erényekben gazdagabb életformára kell szoktatnunk alárendeltjeinket. Erre a hivatásra nem készülhetünk eléggé lelkiismeretesen. Adni csak az tud, akinek van, nevelni csak az tud, aki elért az ismereteknek és az erkölcsi értékeknek arra a fokára, ahol már nemcsak gyűjteni, hanem kisugározni is lehet. Nem ismerjük eléggé fajtánkat, nem látjuk eléggé hibáinkat és így nem szoktathatjuk le róluk legénységünket sem. Készülnünk kell, olvasással, állandó önműveléssel, hogy adhassunk, hogy embereket emelhesünk fel, mert erre teszünk hitet, ez lesz a kötelességünk egy életen át.

Mi lesz hát voltaképpen a hivatásunk a nemzetnevelés terén? Mindenütt nevelnünk kell, ahol hibákat látunk, ahol munkánknak eredménye lehet, ahol a legkisebb jelét is látjuk a fejlődésnek. Az iskolai műveltség felújítása, a családi élet tisztaságának hangoztatása, egészséges életmód, okos szórakozások, — ezek azok a tényezők, amelyeknek a segítségével elindulhatunk hivatásunk betöltése felé.

Egészen természetes, hogy először saját magunk számára kell ezeket a tényezőket kiépítenünk, ha eredményt akarunk elérni. Nem végnélküli és kenetteljes rétori remekművekre gondolok a módszeres eljárással kapcsolatban. A figyelem gyors fáradása miatt hosszú előadásokkal sohasem érjük el a várt eredményt és ezért rövid, tízperces megbeszélésekre, kiképzés közben elejtett megjegyzésekre, oktató példák felhasználására, történetek elbeszélésére kell szorítkoznunk. Kiképzés közben beszélgetünk legénységünkkel, érdeklődünk sorsuk iránt, kikérdezzük őket bajaikról és közben önkénytelenül is nevelünk. A nőtlen tiszt azt is megteheti, különösen gyakorlatokon, hogy velük együtt ebédel, mindig más csoporttal. Ilyenkor mindig megnyílik a lélek rejtélyes zárja. Ilyenkor kerülhet sor az előbb említett megbeszélésekre és egyben saját hibáinkat, a kiképzés hézagait is meg fogjuk találni. Előre kidolgozott tervek nélkül, a legénységre szinte tudat alatt hatva érünk el ilyenkor észrevétlenül is komoly eredményeket. A fődolog az, hogy mindenekfelett ember-séges, igazságos, kemény, de szeretetteljes bánásmóddal bizalmat keltsünk a magunk személye iránt, mert enélkül nemhogy segítenénk, de sokat ronthatnánk is. Ezenkívül nagy súlyt kell helyeznünk a személyes jó példára, mert ennek hiányában kárba veszett munka erkölcsös és egészséges életmódról, családi életéről prédikálni.

Vizsgáljuk meg már most röviden az előbb felsorolt tényezőket:

1. *Az iskolai műveltség felújítása.* A tapasztalat azt mutatja, hogy az egyszerűbb emberek az iskola 4 vagy 6 osztályában tanultakat néhány év alatt elfelejtik, mert nem élnek benn ezekben a tárgyakban. A nemzet művelődésének érdekei viszont megkövetelik, hogy a legfontosabb tárgyak: a számolás, a kifogástalan írás, földrajz, történelem, stb. megmaradjanak minden ember emlékezetében. A katonaság az utolsó alkalom, ahol még felújíthatjuk az iskolában tanultakat. Adjunk minél több alkalmat arra, hogy a kiképzés során foglalkozhasson a legénység ezekkel a kérdésekkel és a saját hatáskörünkben is segítsük elő ezen a téren a folytonos fejlődést.

2. *Családi élet.* Rá kell mutatnunk minden alkalommal egyik legégetőbb problémánkra, az egy-kére. Részletesen ki kell fejtenünk, mi a kötelessége a családnak a nemzettel szemben. Országunk erősségét, hatalmát a magyarság száma szabja meg. Kevesen voltunk, ezért tett bennünket csúffá Trianon. Ha nem eszmélünk fel, újra végzetünk felé rohanunk. A házasság előtti józan megfontolás, az orvosi vizsgálat, a családi élet tisztasága, a nemi bajok elkerülése, mind olyan kérdések, amelyekről állandóan beszélünk kell legénységünk előtt.

3. *Egészséges életmódra való nevelés.* A legénységgel való bánásmód nagy előtanulmányokat köve-

tel. Ezeket mindenképpen el kell végeznünk, de hasznosításukhoz is értenünk kell. Mindámellett egyéb feladataink is vannak. Meg kell győznünk legénységünket a gyermeknevelés fontosságáról. A jövő katonáját és állampolgárát becsületos munkájukkal, igaz hazafihoz méltó lelkiismerettel ők hívják életre, ők nevelik és ezért nemzetünknek óriási felelősséggel tartoznak. Állandóan törődni kell a gyermekekkel, vigyázni kell, hogy csak jó hatások érhessek; a jellem, a természet nem magától, hanem nagyrésztben a környezet hatására alakul. Mindenkinek kötelessége, hogy derék hazafiakat adjon nemzetének. Szólnunk kell ezzel kapcsolatban, persze a legénység egyszerű nyelvén, az eugénikáról is. Meg kell kedveltetnünk a zöldkeresztes mozgalmat, bizalmat kell keltenünk az újabb kor szociális intézményei iránt. A bornak fiatal korban erősen romboló, butító hatását, a gyermekegészségtant, a korán végzett nehéz testi munka hátrányait és még sok idevágó problémát fogunk megvilágítani katonáink előtt, ha ki akarjuk használni azt a hatalmas nemzetnevelő hivatást, amit a tisztai ranggal együtt ránkbízta.

Ha bejárunk néhány magyar falut, vagy elolvasunk egy-két falukutató könyvet, elszörnyedünk a siralmas állapotokon. Hogyan kívánhatjuk, hogy egészséges legyen a jövő társadalmunk, ha a magyarság egyrésze a tudóész melegágyában nevelkedik? A földes, vizes, sötét szobákban sokszor nyolcantizen is alszanak, a tisztaságnak a legelemből követelményeit sem ismerve. Etkezésük értéktelen, egyáltalában nem tápláló és semmiképpen sem elég a szervezet egészséges fejlődéséhez. Új házat nem építhetünk, több fizetést senkinek sem adhatunk és mégis a segítség hatalmas eszköze van a kezünkben: a *nevelés*, főképpen ennek első fázisa: a *szoktatás*. A tisztasághoz, a szellőztetéshez, a tápláló értékben gazdagabb étkezéshez, rendezettebb, tervszerűbb életmódhoz nincs szükség sok pénzre, ezek megvalósíthatók a ránevelés segítségével is.

Hazánkban hál'Istennek mindegyre jobban terjed a vezetett, irányított gazdálkodás. Ennek a segítségével az állam egyetemes érdekei is könnyebben figyelembe vehetők és a gazdák is rendszerint jobb keresethez jutnak. Sajnos azonban falun nagy a bizalmatlanság. A gazdakörök megalapítását félelnek gyanakvással fogadják, pedig az tulajdonképpen érdekvédelmi közösség. Meg kell magyaráznunk mindkét intézmény szükségességét. Meg kell győznünk legénységünket, hogy ne csak dédapáinak korára nézzen vissza, hanem a fejlődést, haladást is kísérje figyelemmel. Az iparos tegye meg a kötelességét mindig, minden körülmények között, de ne hagyja magát kiuzsorázni. Szövetkezzék érdekeinek védelmére! Ébresszünk kedvet az önállósításhoz, a gazdasági pályákhoz. Hangsúlyozzuk, hogy mindenkinek dolgoznia és tanulnia kell szinte megállás nélkül, mert csak így tud fejlődni, lépést tartani a kor követelményeivel, újat adni önmagának és nemzetének.

4. *Okos szórakozások*. Nagy szükségünk van arra, hogy egyszerűbb társadalmunk egészséges, okos szórakozásokhoz jusson. A csapatnál meg kell mindenkinek tanulnia az egészséges időtöltés művészetét

is. Legénységi otthonokat kell létesítenünk, ahol pedig megvannak, fejleszteniük, csinosítaniuk. Ezek az otthonok biztosítják katonáink pihenését, szellemi fejlődését. Munka után mindenki megérdemli a nyugalmat, de azt ne a pálinkás üvegnél keresse, hanem a sportpályán, uszodában, a játékasztal mellett, vagy a szabad levegőn, könyvvel a kezében. Szórakozási, pihenési alkalomról mindig gondoskodnunk kell. Könyvtár, rádió, játék- és sporteszközök elengedhetetlenül szükségesek a laktanyában. Meg kell kedveltetnünk ezeket az intézményeket legénységünkkel. Állítsák fel otthon is a sportpályát, kaszinót, rádióval és játékokkal. Vigyük el katonáinkat kirándulni, nézzük meg a környék nevezetességeit. Így megtanulják és megszokják az egészséges szórakozás módjait. Ilyen irányú munkánkkal nagy szolgálatot tehetünk az egyszerűbb néposztályoknak.

Nemzetet keli nevelnünk, ez lesz egyik legfontosabb hivatásunk. Nagyon sok ezen a téren a megoldásra váró feladat, egy részét talán meg sem tudjuk valósítani, de meg kell kísérelnünk, mert kötelességünk. Akkor tettünk eleget kötelességünknek, ha avval a tudattal hajtuk le mindennap fejünket, hogy igyekeztünk mindent megtenni a nagy cél érdekében. Kemények voltunk, hogy neveljünk, de nem azért, hogy megöljük a lelket. Közvetlenek, kedvesek voltunk, hogy lelket nemesítsünk, de nem azért, hogy fegyelmet romboljunk.

Nagy hivatás, készülnünk kell rá. Az előbb felsorolt kérdésekhez csak akkor nyúlhatunk, ha mi magunk már kijártuk az önnevelés kemény iskoláját, mert megfelelő tapasztalat és tudás híján többet ártunk, mint használunk. Rövid az időnk, sok a tennivalónk, de mégis szakítanunk kell időt a készülésre, mert a magyar tisztnek mindig hivatása magaslátán kell állania.

Tudom, hogy mindössze csak pár gondolatot adtam, de többet azonban az egyéni tapasztalat fogja megadni, ha átérezzük, hogy az egyszerűhívással nemzetnevelő hivatást is vállaltunk és ha tudjuk, hogy mi a kötelességünk ezekben a sorsdöntő napokban Istenünk, hazánk és embertársaink színe előtt.

Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor ahs linoleum-metszete.

Nádas.

Vitéz nemes nagylaki RÁTZ TIBOR akadémikus
színes fényképe.

„Nem irt anyuka“

Akadélysálgán.

„Jön már apuka!“

Vitéz Magyar Lajos akadémikus képei.

Szent Borbála-himnusz.

(Mentes Mihály.)

MATHIA KÁROLY.

Maestoso

TENOR II

BASSUS II

ORGONA

mp

rit.

p

E-rőslelkű szűz, ma

hozzád járunk, s hódolva köszöntünk téged

Kin-ből, gyászból, vé-res ha-lál-ból

Kinos, sötét gyászból, rettentő ha-lál-ból

született magyar tü-zé-rek. Nem gyilkolás, nem rablás a harcunk, é-le-tet s jövődöt védünk.

f

Vil-lám-tű-zet az á-gyú-ink-nak adj é-gő lel-ke-t mi-né-künk És leszünk tüzes égvil-

Villámlo tüzet adj hát minden ágyúink-nak

mf

f

ff

p

f

lá-ma, zú-gó i-té-let, szent ha-rag, El-é-günk magunk is a tűz-ben, de hazánk esküszünk:

1. *ff* meg-mar-rad! És

2. *ff* meg-mar-rad!

ff

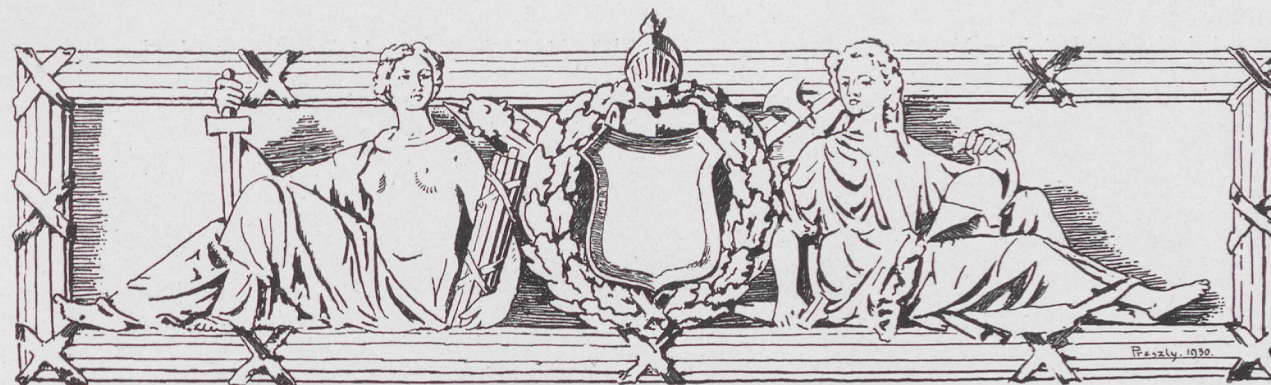
ff

Halálod árán, a villám tüzénél
Sarjadt ki szent, örök élted,
Halálmezőn életkirálynő:
Védője minden tűzérnek.

Nevedben állunk az ágyúink mellett,
Segíts meg, esengve kérünk:
Erőt, kitartást, égi áldást,
Adj bátor szívet minékünk!

És leszünk tüzes ég villáma,
Zúgó itélet, szent harag,
Elégünk magunk is a tűzben,
De hazánk - esküszünk - megmarad!

Jelenetek az aks. tüzérsztály nyári gyakorlatairól: 1940. július.

AKADÉMIAI ÉLET

HADNAGYAVATÁS.

1940. JÚLIUS 4.

A történelmi idők lázában a különleges helyzet parancsolta szükség és Legfelsőbb Hadurunk hívó szava ezidén másfél hónappal korábban szólította a III. évfolyam akadémikusait a zászlók alá, mint az eddigi szokásban volt.

1940. július 4-én 10 h-kor ünnepélyes istentiszteletet vezettek be az avatási ünnepségeket. A róm. kat. ünnepélyes szentmisét dr. Hász István táborigazgató mondta. A szentmise alatt a felavatásra kerülő hadnagyok énekkara énekelt. A protestáns istentiszteletet vitéz nemes bátorkeszi Kiss Sándor esperes, az akadémia prot. lelkesze tartotta.

Istentiszteletek után — a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt a szokásos sorrend felcserélődött, — avatási próba volt a nagyréten, majd 12 h-kor díszbéd az aks-i étteremben.

16 h-kor történt a díszteremben a hadnagyi kinevezésekről és az ifjú hadnagyok csapattest-beosztásáról szóló kormányzói kézirat kihirdetése, valamint az akadémia elvégzéséről szóló oklevelek átadása.

17 h-kor kezdődött a nagyréten a hadnagyavatás. Pontosan 17 h-kor érkezett a Kormányzó Úr Öfőméltósága képviselője: vitéz Littay András altábornagy, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese. A Himnusz hangjai mellett haladt el az avatásra kerülő hadnagyok és a nyári kihelyezésről berendelt aks-i küldöttség arcvonala előtt.

A fogadás után vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes, a „Ludovika“ akadémia parancsnoka mondta el a történelmi idők súlyához méltó búcsúbeszédét:

„Három évi kemény és kitartó munka után LEGFELSŐBB HADURUNK idő előtt díszített jel Benneteket az ábitott arany-csillaggal és a tisztí kardbajtjal.

Ez az ünnepélyes óra örök emlékeztető legyen Mindnyájatoknak arra a hálára, mellyel hazátok és a nemzet iránt viseltetni kötelesek vagytok.

Az akadémian megtanítottunk Benneteket a katonai tudományok minden törvényére és igazságára, kifejlesztettük Benneteket a fanatikus magyar faj- és hazaszeregetet. Harcos szellemben nevelkedtetek és most rendkívüli időkben komoly élethivatás, nehéz és küzdelem-

teljes pálya kezdetén álltok, amely önmegtadást és a férjias akaraterő teljes megfeszítését kívánja Tőletek.

Ne feledjétek, hogy az itt töltött idő mindössze az edzés időszaka volt, az igazi munka számotokra csak most kezdődik. Ez a munka amennyire nehéz, annyira felemelő és magasztos is. Mert mi lehet magasztosabb annál, hogy életünket és vérünket a régi haza visszaszerzésére szenteljük?

A gondtalan ifjúságnak a mai nappal vége. Mától kezdve a Ti utatok is a kemény, göröngyös magyar út. Tisztek, vezetők és nevelők vagytok!

Vezetétek és nevelétek tehát szívvel, szeretettel és sok megértéssel a derék magyar katonát harcos szellemben, magyar hitben és mély nemzeti öntudatban, hogy őket is az Isten keze által megvont örök és szent határokon 1000 éven át őrtálló magyar katona szelleme és harcos erénye irányítsa a kötelességérzet és felelősség-tudat útjain!

A szent magyar határok, hegyek, folyók, síkságok földrajzi fogalmát át kell eszményesítenünk, hogy a megismeréssel együtt a hazaszeregetet legszentebb tartozékává váljanak.

Az alap ehhez a hagyományos magyar élni- és küzdeniakarás, mely itt a Kárpátok övezte földön eddig is megtartott bennünket. Most ismét közel állunk ahhoz, hogy a megtépelt zászló becsületét újra helyreállítsuk. Fiatal zászlóvivők kellenek és ezek Ti vagytok. Legfelsőbb Hadurunk bizalmát mi sem jelenti ékezebben, mint hogy a zászlót a Ti kezetekbe adta. Vigyétek azt büszkén, jemen lobogtatva a régi határokig!

De vigyétek magatokkal az itt belétek szőtt férjias és friss szellemet is, amelyben még megerősít most leteendő esküötök!

Az eskü a katona egyenes útja, melyet sokszor keresztet az armány örvénye és letéreneni igyekszik az arra baladót. Ne térjetelek le az egyenes útról soha, ragaszkodjatok hozzá szent tüzzel és lelkesedéssel!

Az eskü emlékeztessen Benneteket az évszázados ősi falakra, erre a hagyományos nagyrétre és arra, hogy mindenkor a szerint éltek, amint itt esküvel megfogadtátok!

Búcsúzásul szokásomhoz híven utolsó parancsomként rendeltem Neketek, hogy kemény, elszánt, de a drága magyar vérről okoskodó harcosok legyetek, ha a történelmet ismét kardunkkal írjuk, de a mellett atyai nevelők, korszerű kiképzők és megértő lelkes vezetők az előkészítés idején.

Ebbez segítsen Benneteket a magyarok Istene!

A mélyhatású beszéd elhangzása után az emelvényre viszik az akadémia zászlaját. Az eskütétel következik. Bényey Zoltán százados, az akadémia első segéd tisztje olvassa az eskümintát. Mint szent fogadalom, harsán felzavari nyomán az eskü és száll titokzatosan északra, keletre, délre, mindenütt a vérről szerzett, vérről örzött ezeréves határokig.

Ezután nemes Csáthy Dénes rangidős hadnagy búcsúzott el beszédében az Alma Matertől és fejezte ki hódolatát a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője előtt:

„Alig másfél éve éltük át először — mondotta — itt, ezen a történelmi nagyreton a hadnagyavatás lélek-bemerkoló ünnepségét. Az akkori évfolyamelső a magyar tavasz katonáinak nevezte évfolyamát. Ha ez igaz, akkor mi a magyar nyár katonái vagyunk. A termés megérett az aratásra s már csak a kemény férfiak dolga, hogy a rendek ledőljenek s a szebb jövőendő erőforrásává váljanak. Boldogan rohanunk az aratók közé. A kaszánk éles, az izmunk acélos és szívünket hazánk iránti izzó rajongásunk pezsdíti munkára.

Első fobásunk a magyarok Istenéhez szálljon!

Uram! Köszönjük Neked a meg nem érdemelt kegyelmet, hogy mindjárt életünk hajnalán a legmagasztosabb feladattal tüntettél ki bennünket. Benned gyökeredző törhetetlen hitünk biztos záloga feladatunkat úgy oldjuk meg, hogy azzal nemzetünk boldogulását szolgáljuk.

Második gondolatunk Magyarország Főméltóságú Kormányzójához, Legfelsőbb Hadurunkhoz száll.

Váratlanul hívott a tettek mezejére, a legnagyobb kincset, a drága magyar vért bizva kezeinkre. Boldog örömmel és ragaszkodással lessük parancsait és hisszük,

hogy bizalmával nem hiába tüntetett ki bennünket. Be fogjuk bizonyítani, hogy nem vagyunk silányabbak az előző századok magyarjainál. Be fogjuk bizonyítani, hogy nemzetünk méltó az újabb ezredévre. Vele leszünk a harcban s ha Isten úgy akarja, Vele leszünk az újabb ezredév építő munkájánál is, mely biztosítja minden magyarnak az igazságosabb, emberibb, boldogabb életet.

Bajtársaim! Mi vagyunk most rettegett hadseregünk legfiatalabb tisztjei. Előjáróink tapasztalata és bölcsesége vezet bennünket a győzelem felé, de ennek a nagyszerű rohanásnak a mi fiatalágunk tüze adjon lendületet! Gyalogosaink céltudatos előretörése, gyorscsapataink elszánt rohanása, tüzeink romboló tüze rohanjon le minden akadályt! Jaj annak, aki valaha is magyar vért ontott, vagy magyar rögöt bitort! A gyermekévcinkben belénkégett fájdalom és gyűlölet s fegyvereink megalkuvást nem ismerő ereje biztosítja majd, hogy ez még egyszer meg ne történhessen. Ezután nem jöhet újabb Trianon! Nem bizzuk el magunkat, hanem tovább is őrt állunk az ezeréves határokon. Ilyen nagyszerű események küszöbén ősi akadémiánk jelmondata is nagyobb súllyal esik latba. Az időszereőség erejével nyugtassa meg nemzetünket és rettentse meg ellenségeinket, midőn kardot rántva egy szívvel, egy lélekkel kiáltjuk: „A Hazáért mindhalálig!”

A lendületes szavak nyomán kirántott kardok pengéjének csengése mellett dörögtek a szónok után a ludovikás jelmondatot az immár felavatott hadnagyok.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője szölt ezután az ifjú hadnagyokhoz. Bizalom és elszánt küzdelemre való buzdítás szállt szavai nyomán a fiatal katonalekkekbe a Legfelsőbb Hadúr üzenete kapcsán.

Mivel az akadémikusi alakulatok helyett a rendkívüli időpontban történt avatás miatt csak kislétszámú aks-i küldöttség vett részt az avatáson, a szokásos díszmenet elmaradt s az egyes fegyvernemek eszményképeinek szobrait koszorúzták meg befejezésül a honvédség legfiatalabb tisztjei.

Dr. M. K.

Simonyi- emlékvérseny. Díjugratás. 1940. május 2.

A Simonyi- emlékvérseny közönsége. 1940. május 2.

Hadnagy- avatás

Vitéz Littay András gytk., a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője beszél a felavatott hadnagyokhoz.

1940.
július 4.

A kinevezési rendelet kihirdetése.

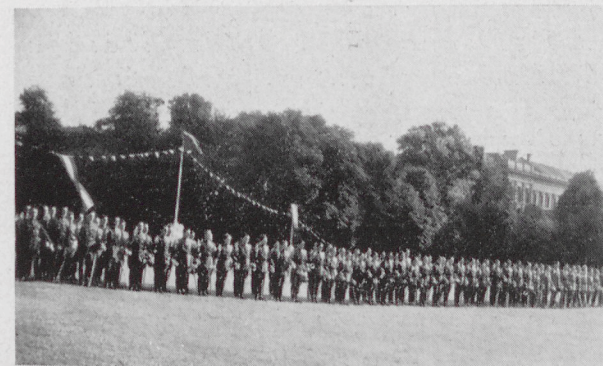
A kinevezési okmányok átadása.

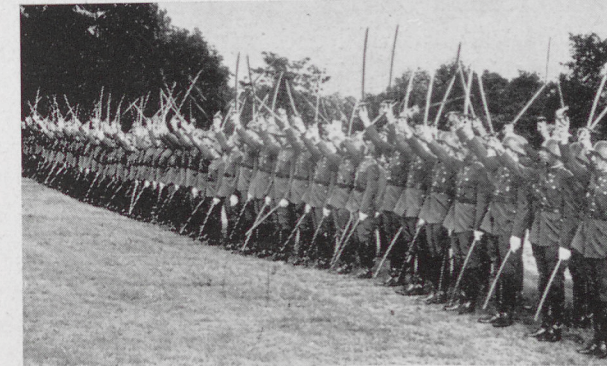
Az esküminta felolvasása.

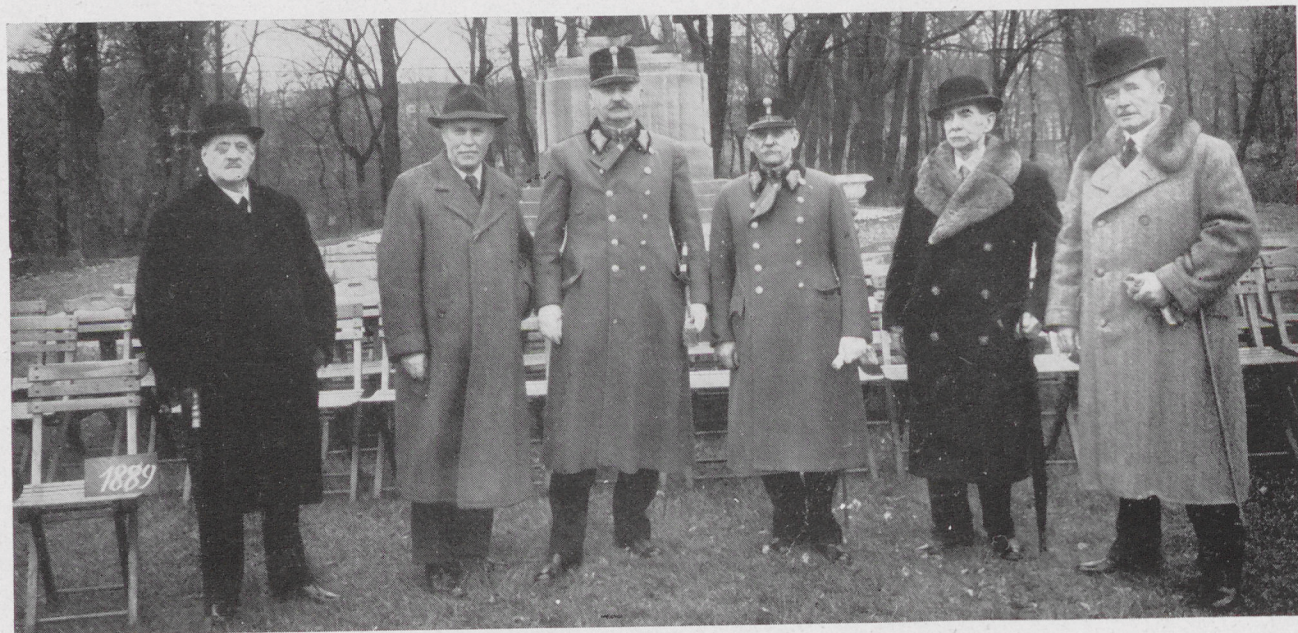
Meghívott előkelőségek az avatáson.

Eskü.

„A hazáért mindhalálig!”

A „Ludovika“ akadémiát 1889-ben végzettek 50 éves találkozója. 1939 november 5.

LUDOVIKÁS TALÁLKOZÓK.

Öt alkalommal tárta ki az elmúlt tanévben az Alma Mater kapuit, hogy viszontlássá és keblére ölelje hosszú évek multán régi, hű fiait.

1939. november 5-én az 1889, 1894., 1909., 1914., 1924. és 1929. években végzettek gyűltek össze 50., 45., 40., 30., 25., 15. és 10. éves találkozóra. 1939. november 18-án az 1904-ben végzettek tartották 35. éves találkozójukat, 1939. december 9-én az 1912-ben végzeteket hívta össze az akadémia parancsnoka, mint évfolyamtársai rangidőse találkozóra, 1940. április 20-án az 1905-ben végzetek 35. éves találkozója volt, végül 1940. augusztus 18-án az 1900-ban ezen a napon felavatottak rendezték 40. éves találkozójukat az akadémián.

Az ünneplő évfolyamokat minden alkalommal küldöttség fogadta a feldíszített előcsarnokban, a legidősebb évfolyamokat *vitész nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vk. ezredes, akadémiaparancsnok várta üdvözlő beszéddel a díszteremben. A felavatási csoportképek megtekintése után istentiszteleteken vettek részt a jubilánsok. 1939. november 18-án *dr. Hász István* tábori püspök, a többi találkozó napokon pedig az akadémia lelkeszei üdvözölték az istentiszteletek keretében az akadémia emlékezni jött hűséges fiait. A róm. kat. istentiszteleteken minden alkalommal az aks. énekkar működött közre.

Az 1889-ben felavatott és 1939. november 5-én 50. éves találkozóra egybegyűltek névsora:

Benefai Bacsák Pál ny. áll. ezredes, *Benczur László* ny. áll. ezredes, *Kapustyák Károly* ny. áll. altábornagy, *vitész Nagy Pál* ny. áll. altábornagy, *Segesváry Ödön* ny. áll. százados és *Ujfalussy Miklós* ny. áll. százados.

A 7 ünneplő évfolyam nevében *Kapustyák Károly* ny. áll. altábornagy hódoló táviratot küldött a Kormányzó Úr Ö Főméltóságához. A Legfelsőbb Hadúr főhadsegéde a következő választ juttatta el a távirat küldőjéhez:

Van szerencsém Nagyméltóságod nagybecsű tudomására hozni, hogy a „Ludovika“ akadémia 1889., 1894., 1899., 1909., 1914., 1924. és 1929. években felavatott hallgatóinak folyó évi november hó 5-én az ősi Alma Mater-ben rendezett találkozásjáról előterjesztett hódoló üdvözlését a Kormányzó Úr Ö Főméltóságának bemutattam.

A Kormányzó Úr Ö Főméltóság a jóleső érzéssel kegyeskedett azt fogadni és elrendelni méltóztatott, hogy Nagyméltóságodnak, továbbá a találkozáson résztvevő tiszteknek köszönetét és szívélyes üdvözlését tolmácsoljam.

Vitész Keresztes-Fischer altábornagy, főhadsegéd.

A jubilánsok az istentiszteletek után megkoszorúzták az akadémia emlékműveit. A Hősök folyosóján *vitész Hellebronth Vilmos* vk. ezredes (1914. ok-

tóberi évfolyam), az ellenforradalmi emlékoszlopnál *Hatz Ottó* vk. százados (1924. évfolyam), a Ludovika-szobornál *vitész Shvoy Kálmán* ny. áll. altábornagy (1899. évfolyam), végül a világháborúban hősi halált halt tisztek emlékművénél *vitész Fábry Dániel* tábornok (1909. évfolyam) helyezte el rövid beszéd kíséretében az emlékezés koszorúját.

1939. november 18-án, az 1904-ben végzett évfolyam 35. éves találkozásán *vitész nemes dálnokfalvi Bartha Károly* tábornaszernagy, honvédelmi miniszter is megjelent. Az évfolyamot volt tanáraik közül *Bozó Pál* ny. áll. ezredes és *Szentkeresztgyei Kratochvíl Károly* ny. áll. altábornagy tisztelték meg megjelenésükkel. Az évfolyam tagjai közül többek között megjelentek: *vitész nemes nagylaki Rátz Jenő* gytbk., volt honvédelmi miniszter, *Bangha Imre*, *vitész Kiss Kálmán*, *vitész Zách Emil*, *vitész Zákányi Győző* és *Zelenka Zoltán* ny. áll. altábornagyok, *vitész Baló Zoltán* ny. áll. ezredes, *Nelky Jenő* rendkívvüli követ és meghatalmazott miniszter, stb.

1940 április hó 20-án az 1905-ben felavatottak rendezték 35 éves találkozójukat. Ebből az évfolyamból került ki a mai honvédség vezetőinek jórésze: *vitész nemes nagybacsoni Nagy Vilmos* m. kir. titkos tanácsos, altábornagy, az 1. honvéd hadsereg parancsnoka, *vitész Győrffy-Bengyel Sándor* altábor-

nagy, a H. M. katonai főcsoport főnöke, *vitész Litay András* m. kir. titkos tanácsos, altábornagy, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese, tisztképzés- és nevelésügyi szemléző, *vitész Jány Gusztáv* m. kir. titkos tanácsos, altábornagy, a 2. honvéd hadsereg parancsnoka, *vitész Gorondy-Novák Elemér* altábornagy, a 3. honvéd hadsereg parancsnoka, *vitész Zay Ödön* tábornok, stb.

Az évfolyam volt tanárai közül a következők jelentek meg az eseményszámba menő ünnepségen: *Szentkeresztgyei Kratochvíl Károly* ny. áll. altábornagy, *Bozó Pál* ny. áll. tábornok, *Pogány Géza* ny. áll. ezredes, *Berthy László* ny. áll. ezredes és *nemes farkasfalvi Farkas Géza* cs. és kir. kamarás, ny. áll. alezredes.

Az 1900 augusztus 18-án felavatott évfolyam 40 éves találkozásán az avatás évfordulóján tartotta. Az ünnepségek a szokásos sorrendben folytak le. Az évfolyam tagjai közül többek között a következők jelentek meg: *vitész nemes ruhmwerti Rapaich Richárd* ny. áll. ltbk., *vitész Lipcsey Márton* ny. áll. altábornagy, *vitész Módly Zoltán* ny. áll. altábornagy, *nemes dormándi Dormándy Géza*, *Dobokay Béla*, *vitész nemes szarvaskendi és óvári Sibrik Sándor*, *nemes nagybacsoni Nagy Béla* és *vitész Báthory-Szűts Sándor* ny. áll. tábornokok.

Az 1905-ben végzett évfolyam a Ludovika-szobor előtt. 1940 április 20.

Az 1905-ben végzett évfolyam a hősök folyosóján. 1940 április 20.

Ludovikás találkozó:

Az 1894-es évfolyam 45 éves találkozója. 1939. november 5.

Vitéz Tábrý Dániel t.é. az 1909-es évf. nevében beszél a hősi halált halt tisztek emlékműve előtt.

Az 1924-es évfolyam 15 éves találkozója.

Az 1929-es évfolyam 10 éves találkozója.

A H. M. úr megérkezik az 1904-es évf. találkozására.

1939. november 5.

Az 1904-es évfolyam 35 éves találkozója.

1939. december 18.

Az 1912-es évfolyam találkozója. 1939. december 9.

Az 1900-as évfolyam 40 éves találkozója. 1940. aug. 18.

Az 1940 március 15-iki színdarab szereplői.

ÜNNEPSÉGEINK. I. AKADÉMIAI ÜNNEPSÉGEK.

1939. október 6. Az októberi gyakorlati időszakra Budapesten maradt gyorscsoporthoz és az aks. tüzérsztyál az aradi vértanúk ünnepén gyász-istentiszteletet vett részt, majd 10 h-kor az akadémia parkjában kegyeleti váltófutó versenyt rendezett. A versenyt a 2. aks. üteg csapata nyerte. A befutók a következő sorrendben értek célba: vitéz Major István aks. 2. üteg, Bánhidý János aks. 1. üteg, Scossa Pál aks. hu. század. Mindhármán egy-egy koszorút helyeztek el a világháborúban hősi halált halt magyar tisztek emlékművénel. Az emlékszó-édet Esztelneky Béla III. évf. aks. (kp. szd.) mondta:

— Damjanich, a hős tizenhármak egyike, halála előtt néhány órával ezt az imát vetette papírra: „Mindenható Isten! Nemsokára színed előtt leszünk. Te ismered vágyainkat és törekvéseinket: add, hogy Magyarország jobb, boldogabb jövőre virradjon!” — Bajtársaim! A mi életcélunk ugyanaz, amiért ők az életüket adták. Békében izmaink játékaival erre készülünk. Harcban, a jövőndő magyar harcában pedig önmagunk odadobásával ugyanezért fogunk harcolni. Ennek zálogául helyezzük el most koszorúinkat hőseink lábainál.

A rövid, de nagyhatású beszéd után a jelenlevők elénekelték a Himnuszt.

1939. november 10. A magyarlakta Felvidék hazatérésének első évfordulóját ünnepeltük ezen a napon az esti filmelőadás keretében, a vívóteremben. A Rákóczi-induló elhangzása után Bánhidý János III. évf. aks. mondta el ünnepi beszédét:

— Soha nem voltunk annyira büszkéek magyar voltunkra, — mondotta — mint akkor, amikor vírágerdő és örömkönnye jelezték a kassai bevonulás napján elszakított véreink törtetlen búségét és a magyar honvédségbe vetett bizalmát. De nem azért gyűltünk itt ma össze, hogy a mult szép emlékein elábrándozzunk, hanem azért, hogy erőt merítsünk a ránk várakozó küzdelmekhez. Ha azt akarjuk, hogy a kassai szép napok megis-

méltódnak, dolgozzunk is érte! Sokszor nehezebb becsületesen, kitarthatóan, önfeláldozóan élni a baza szent eszméinek szolgálatában, mint meghalni érte! —

A megkapó beszéd után tárogatószámok következtek, majd vitéz Mindszenty János I. évf. aks. szavalt el hatásosan vitéz Somogyváry Gyula: Kassa énekel című költeményét. Befejezésül az „Észak felé“ című film bemutatása következett.

1939. november 16. A nemzeti hadsereg bevonulásának 20. évfordulóján ünnepélyes istentiszteletet voltak az akadémia kápolnájában és imatermében. Az istentisztelet keretében az akadémia lelkészei méltatták a nap jelentőségét.

1939. december 5. Vitéz Mártonffy László százados rendezésében ezidén először volt a díszteremben Mikulás-est tiszteink és altiszteink gyermekei részére. Az ügyesen megrendezett Mikulás-est nagy örömet váltott ki a megjelent gyermekek lelkéből.

1939. december 6. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb névünnepe ezidén is ünnepélyes istentisztelettel kezdődött 9 h-kor az akadémia kápolnájában és imatermében. A róm. kat. istentiszteleten az aks. énekkar és a szimfónikus zenekar szerepelt és többek között Haydn: Teremtés című oratóriumából a dicsőség himnuszát adta elő. Az istentisztelet után az aks-i és legénységi alakulatok kivonultak a nagyrétre. Itt az akadémia parancsnok úr nagyhatású beszéde után először az I. évf. akadémikusaink eskütétele történt meg, majd a Felvidéki Emlékérem átadása azoknak a tiszteknek, akadémikusoknak, altiszteknek és legénységnek, akik az akadémia parancsnok úr parancsnoksága alatt csapatkötelékben vonultak be 1938. november 11-én Kassára. Ezt követően történt meg a legmagasabb helyről érkezett kiüntetések átadása. Vitéz Kovács Gyula vk. ezredes és dr. vitéz Mosonyi Sándor esperes a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét, vitéz Szarka István alezredes és Gálos-

jay Ede százados a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét, nemes dezséri Bacsbó László alezredes az újlágos Kormányzói Dícsértó Elismerés, Bényey Zoltán százados és vitéz Mártonffy László főhadnagy pedig a Kormányzói Dícsértó Elismerés látható jelét, végül Csákay Béla nyt. tisztviselő a Magyar Arany Érdemkeresztet vette át az akadémiaparancsnok úr kezéből. Csákay Béla nyt. tisztviselő egyébként ugyancsak az elmúlt tanévben, 1940. május 9-én kapta meg az egyik legritkább kitüntetést: a 35 évi hű szolgálatért kijáró díszérmet.

A kitüntetések átadása után az ünnepség befejezésül a kivonult alakulatok díszmenetben vonultak el az akadémiaparancsnok úr előtt.

13 h-kor a tisztú étkezőben és az akadémiaparancsnok úr a tábornoki kar díszbédjén vett részt, a tisztikar díszbédjén vitéz Madaras Béla ezredes köszöntötte fel Legfelsőbb Hadurunkat. Az akadémiakusok díszbédjén az osztályparancsnokok, a legénység ebédjén pedig a különítményparancsnokok mondtak felköszöntőt.

1940. január 24. Ezen a napon leplezte le az aks. tűzérosztály a szárnyépület II. emeletén létesített hősi folyosón elhelyezett tűzér hősi emlékművek (Csorba Géza: Hegyi tűzerek hősi emlékműve, Ligeti Miklós: Hősi halált halt magyar tűzerek emlékműve és a hátoldalán lévő dombormú) másolatát. Az akadémiaparancsnok úr megérkezése után a Magyar Hízek egy hangjai mellett hullott le a zászlólepel az emlékművekről. Ezután az aks. tűzérosztály szavalókórusa Petőfi Sándor: Csatadal című költeményét adta elő. Ezt követően vitéz Prónay Walter alezredes, az aks. tűzérosztály parancsnoka ismertette a tűzér hősi folyosó megalkotásának történetét, majd nemes alsódraskóci Morvay Zoltán őrnagy, a 2. aks. üteg parancsnoka emlékezett meg a Kárpátok hős tűzereiről. Ő helyezte el beszéde végén a tisztikar koszorúját az emlékművek előtt. A tűzér aks-ok és tanfolyamhallgatók koszorúját Szentistván József III. évf. aks. helyezte el nagyhatású beszéd kíséretében.

— Mi leszünk — mondotta többek között — a magyar ökölben a csont, hogy nagyot sujthasson vele a magyar őserő azokra, akik még mindig kétségbe merészelik vonni az ezeréves határokhoz való jogunkat.

Bánhid János III. évf. aks. szavalta el ezután Petőfi Sándor: Magyarok Istene című költeményét, majd vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes úr zárószavai után a tűzérakadémikusok énekkara énekelt el befejezésül a Szózatot.

1940. február 23. Mátyás király születésének 500. évfordulóján a Leventekör irodalmi csoportja rendezés keretében áldozott nagy katonakirályunk, a magyar humanizmus királyi alakja emlékének.

1940. március 1. Legfelsőbb Hadurunk kormányzóvá választásának 20. éves fordulóján ünnepélyes istentisztelet keretében adtuk hálát a Mindenhatónak, amiért 20 nehéz, magyar esztendőn keresztül megóvta a Kormányzó Úr Ő Főméltóságát minden bajtól és megtartotta e sokat szenvedett nemzet számára. Az istentisztelet után a belső udvaron sorakoztak fel az akadémiakus alakulatok. A Himnusz elnéklése után vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes, akadémiaparancsnok úr mondta az ünnepi megemlékezést a történelmi fontosságú jubileumról, majd leleplezte Maugsch Gyula szobrászművésznek a nemzeti hadsereg 1919. évi bevonulását ábrázoló és a főépület I. emeleti folyosóján elhelyezett domborművét.

Ugyanezen a napon vitéz Magyar Andor ezredes vezetésével 6 akadémiakus jelent meg Ő Főméltósága előtt a m. kir. honvédség küldöttségében, a királyi várban, a

Kormányzó Úr Ő Főméltóságának az örömműnnp alkal-mából felajánlott díszkard ünnepélyes átadásán.

1940. március 15. A magyar szabadság ünnepén nagyszabású ünnepélyt rendezett a Leventekör irodalmi, valamint ének- és zenecsoportja az akadémia vívótermében. A 11 h-kor kezdődő műsor első számaként az aks-i ének- és zenekar előadta a Szózatot, majd vitéz Mind-szent János I. évf. akadémiakus szavalta el Szabolcska Mihály: A hazaszeretetről című, mélyen átértett költeményét. A következő szám Bizet: Carmen című operájának nyitánya volt az aks-i szimfonikus zenekar kifogástalanul kidolgozott előadásában. Az ünnepi beszédet Bánhid János III. évf. aks. az irodalmi csoport csoportvezető akadémiakusa mondta. Mély gondolatokból szőtt beszédének szövegét az alábbiakban közöljük:

— Ezt a napot a század eleje óta minden évben megünnepeli a magyar nemzet. A letiportnak, meghaltnak, elveszítettnek vélt és újra feltámadott magyar szabadság napja ez. Minden nemzetnek szüksége van ezekre az ünneplésekre, ezekre a történelmi visszapillantásokra. Mert egy nemzet csak akkor lehet erős és egységes, ha egységes őseinek, hőseinek, hagyományainak tiszteletében és megbecsülésében.

Eddig is kigyúlt az arcunk, felvillant a szemünk a büszkeségtől, a lelkesedéstől ezen a napon, de ma százszorta büszkébbeknek, százszorta lelkesebbeknek kell lennünk, mert a mai március 15-e más évfordulót is jelent. Ma egy éve annak, hogy a magyar honvédek hidegben, télen, viharban, hófúvásban megkezdték Kárpátalja megszállását.

1848. március 15-ének hőseit, harcosait nem ismerjük, csak a legendákból és a történelemből. De a tavalyi március hőseit ismerjük. A mai nemzedék az. Mi vagyunk azok, — mostani magyarok.

Ez is azt bizonyítja, hogy a történelem nem más, mint az események megismétlődése más korban és más körülmények között. Eddig — akárcsak 1848-ban — azt hitték rólunk, hogy szegények, gyengék, halottak, tehetetlenek vagyunk.

De most is, — mint száz évvel ezelőtt — belekiáltottunk a sötét magyar éjszakába: „Talpra magyar! Ili a haza!”

És a magyar mind a két esetben megértette az időket szavát. Felemelt ökléről lepattogtak a bilincsek és szét-ütött maga körül. Megmutatta, hogy él és eléggé erős ahhoz, hogy számottevő tényező legyen Európa történelmének alakulásában.

Kossuth Lajos mondta a szabadságharc előtt: „Egységessé kell tenni a nemzetet! Egységessé. És az egység — erő.”

1848-ban is szükségünk volt az egységre, de most százszorta inkább. Akkor is egységes volt a magyar nemzet, most is az. Annak lell lennie. Mert csak akkor üthetünk erőt, ha mindnyájan egyszerre ütünk.

Bajtársak! Az egységességen kívül van még egy ehhez nagyon közelálló tulajdonság, amelyet bele kell nevelnünk önmagunkba és később alárendeltjeinkbe is, ha azt akarjuk, hogy a világ mostani zűrzavarában, forgatagában és zajában meghallják a maroknyi magyarság kiáltását és követelését. És ez: az áldozatkészség.

Katonának nem lehet nagyobb bűne előttem, mint az önzés. Katona nem lehet az, akire ezt a szót kimondják, hogy önző.

Ezt az egy szót ki kell törölnünk a magyar katonai szótárból.

Nekünk, akik nevelésre, emberek vezetésére készülünk, az áldozatkészséget, az önzetlenséget kell belenevelnünk minden egyes magyar katonába. Meg kell tanítanunk arra, hogy akkor, amikor a legnagyobbról, a hazá-

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legmagasabb névünnepének megünneplése:

Mikulás-est az akadémián a tiszték és altisztek gyermekei részére 1939. december 5.

A tisztú kitüntetések átadása 1939. december 6.

A Felvidéki Emlékérem kiosztása. 1939. december 6.

Az I. évfolyam esküdtétele. 1939. december 6.

Az aks. zászlóalj díszmenete. 1939. december 6.

ról van szó, akkor ő nem Kis Péter, vagy Nagy János, nem földesúr, vagy paraszt, gyárigazgató vagy munkás, háztulajdonos, vagy zsellér, aki a földjét, a gyárát vagy a házat félti, hanem csak egy: magyar honvéd, magyar katoná, aki szemrebbenés és gondolkodás nélkül a haza oltárára teszi mindenét, legdrágább kincsét, az életét is.

Kell-e nekünk ehhez szebb példa, mint a magyar szabadságharc?

Magyarország küzdelme az ókori Karthago heroikus küzdelméhez volt hasonló. A nők ékszereiket, a templomok harangjait, a parasztok egyetlen lovukat, a koldusok utolsó filléruket hozták a haza oltárára. És mind-egyikük arcán szent tűz, magasztos lelkesedés a hazaszeretet lángja égett.

Csak így volt lehetséges, hogy semmiből hadsereget, győzelmes hadsereget tudtunk előállítani. És miért? Mert egységes volt a magyarság és áldozatkész.

Ezt most is el kell érniük!

Ez a háborúra való felkészülés: lelkiileg előkészítem a nemzetet a háborúra. Mert a háborút meg lehet nyerni, vagy el lehet veszíteni már évtizedekkel a háború kitörése előtt is.

A muhi csatát már elvesztette a nemzet akkor, amikor nem állt egységesen királya mögött. A mohácsi csatát akkor veszítettük el, amikor Mátyás halála után elvetették az ő reformjait, hadseregét szétszűsztezték. Mert a magyarnak nem kellett akkor erélyes, okos, önálló uralkodó. Nekik olyan kellett, aki alatt ők uralkodnak. Aki alatt mindenki azt teszi, ami neki tetszik.

A világháborút is elvesztettük már a huszadik század elején, amikor a nyugatos, dekadens irányzat betört hazánkba, amikor a pacifista országrombolás utat talált egyesek lelkébe és ledöntött abban mindent, ami szent. Elsősorban a katonaszemélyt. Ezért veszítettük el a háborút.

Nem voltunk eléggé erősek lelkiileg a háborúhoz. Mert amíg a hős magyar katonák meg tudtak halni szemrebbenés nélkül a legnagyobb pokolban, addig idehaza nem tudtak lemondani a kényelemtől, nem tudtak nélkülözni és nem tudtak éhezni. Ennyi áldozatot sem tudtak hozni a hazáért!

Bajtársaim! Óseink — még mielőtt elfoglalták volna ezt a földet — szent pecséttel, vérszerződéssel fogadták meg, hogy ők is és ivadékaik is, mindig, mindenhol és minden körülmények között egyek maradnak.

Sokszor megszegtek ezt a vérszerződést. És ahányszor megszegtek, keményen megfizettünk érte!

Pedig hosszú ezer éven át hányszor ismételtük meg szóval, fogadkozással!

Muhi pusztánál, Mohácsnál, Szigetvárnál, Egernél, Drégely alatt, Buda ostrománál, Kápolnánál, Nagyszombatnál, Brassónál, ezer és ezer magyar ember vére ömlött össze sorsdöntő vérszerződésben, egyetlen hatalmas vér-folyóba. De amíg őseink kupából itták meg saját vérüket szentesítés gyanánt, addig itt ez a föld, a magyar rög, a haza földje szívta magába és pecsételte meg vérszerződésünket.

Ezek a vérszerződések — Bajtársaim — hármás szerződések voltak. Magyar katonák, magyar férfiak kötötték egymással és a magyar földdel, amely felszívta azt. Ez a vérszerződés köt minket ehhez a földhöz. Ezért jött a vérünk és ezért szorult ökölbe a kezünk most, mert testünknek egy darabját rabolták el tőlünk.

Bajtársaim! Tavaly elvégeztük munkánk egy részét. De a magyar eddig sem végzett, most sem vehet fel munkát. Most a szabadság, a felszabadulás ünnepén fogadjuk Petőfi, Irinyi, Vasvári és a többi márciusi ifjak emlékének, hogy elvégezzük a munka másik felét is.

Megvalósítjuk a most is időszerű márciusi tizenkét pont utolsó követelését: Az uniót Erdéllyel.

De addig, Bajtársaim — nem lehetünk nyugodtak. Nem hallgathatjuk tétlenül több millió testvérünk jankéntését és szenvedését. Nem nevetgetünk, nem mulatgatunk, nem énekelhetünk akkor, amikor több milliónyian vannak olyanok, akiknek nemhogy énekelniök vagy mulatniök, de beszélniök sem szabad magyarul.

Itt cselekedni kell!

És ha elvégeztük kötelességünket, akkor nyugodtan tiszta lelkiismerettel pihenhetünk meg és mondhatjuk a mult század nagy költőjének, Vörösmartynak szavaival:

„Előttünk egy nemzetnek sorsa áll.
Ha azt kivittük a mély süllyedésből,
S a szellemharok tiszta sugaránál
Olyan magasra tettük, mint lehet,
Mondhatjuk, térvén őseink porához:
Köszönjük élet, áldomásodat,
Ez jó multság, férfimunka volt.“

A lelkes, ünnepi hangulatot árasztó beszéd elhangzása után a Leventekör irodalmi csoportjának tagjai előadták Dr. Mathia Károly főtanár: Március című, 2 részből álló jelenetét. Petőfi Sándort Papp István II. évf. akadémikus, Jókai Mórt Vitányi Attila III. évf. akadémikus, Klauzál Gábort Tuzson István III. évf. akadémikus alakította. A darabot Vitányi Attila III. évf. akadémikus rendezte, a Pylvax-kávéház díszletét pedig vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor II. évf. akadémikus tervezte. Befejezésül a Jenő főherceg-indulót játszotta el az akadémikus szimfónikus zenekar.

1940. május 26. A világháborúban elesett hősök emléknapját ünnepeltük május utolsó vasárnapján. Ezen a napon avattuk fel a hősök folyosóján elhelyezett 8 új emléktáblát, az 1852-ben az akadémia belső udvarán vértanúhalált halt 3 hősslelkű magyar hazafi emléktábláját, az előcsarnokban az akadémia történetének főbb mozzanatait tartalmazó márványtáblát, végül a főépület I. emeletén elhelyezett ellenforradalmi festményeket és fényképeket. A felavatás után 8 h 30 I-kor ünnepélyes istentisztelet volt, majd 10 h-kor a világháborúban hősi halált halt magyar tisztnek az akadémia parkjában felállított emlékműve előtt hódolt az akadémia.

Fogadás után Faragó István III. évf. akadémikus a következő emlékbeszédet mondotta:

„A monda szerint Antheus a földből merítette erejét. Valahányszor harcai, küzdelmei közben lába a földhöz ért, új erőre kapott és friss lendülettel vetette magát a küzdelembe.

Bajtársak! Minden népnek, mely harcolni tud, minden népnek, mely harcolni akar, van ilyen erőforrása, melyhez vissza-visszatérhet erőt meríteni. S ez az erőt adó forrás: a hősök emléke.

Boldog az a nép, melynek hősei vannak! Boldog, mert ezeknek a hősöknek a példája tartalmaz, lendületet visz a nemzet életébe s mert ez a példa a nemzeti szellemnek minden háborúságában biztos támasza.

Olyan időket élünk, melyek minden eddiginél keményebb és fokozottabb hősiességet követelnek a nemzetből. De ne engedjük, hogy erőink legbiztosabb forrásától, harcaink legfőbb eszményétől az önzés és a felelősségérzet hiánya eltávolítson bennünket. Jaj annak a nemzetnek, amely hőseit nem tiszteli!

Ezekkel a gondolatokkal jöttünk most is, mint minden évben ehhez az emlékműhöz, melynek kő- és bronz-tömegéből a Ti lelketek árad felénk, hősi halált halt ludovikás bajtársak.

Színes szavak, koszorúk és virágok nem fejezhetik ki olyan híven hálánkat és tiszteletünket irántatok, hőseink, mint a hozzátok legméltóbb fogadalom és megemlékezés.

Vállaljuk és ígérjük, hogy amely percben a haza üdve, nemzetünk jóléte és népünk érdeke megkívánja, gondolkodás és mérlegelő habozás nélkül vesszük kezünkbe a megszentelt zászlót, mint Ti egykor!

Vállaljuk és ígérjük, hogy bármilyen feladatok várnak bennünket, bármilyen veszedelmeket kell is megismernünk, inkább megtérünk hozzátok, az anyaföldre, mintsemhogy méltatlansággal szennyezzük be emléketeket s ezt a bronzbaöntött szent emlékeztetőt!

Magyar hősök, hős ludovikás bajtársak! A Ti életek és halálotok példája vezessen bennünket a magyar igazság felé vezető útunkon!

A mélyhatású beszéd elhangzása után Faragó akadémikus elhelyezte az akadémia koszorúját a hősi emlékmű talapzatán, majd a kivonult akadémikus és legénységi alakulatok díszmenetben vonultak el az akadémiaparancsnok úr előtt.

1940. június 18. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága születése napját ezidén is hálaadó istentisztelettel és díszbédéllel ünnepeltük meg. A gyakorlati időszakra előírt kihelyezésen lévő akadémikusok fegyvernemenként külön-külön ünnepelték meg a napot, míg az akadémian az éppen itt tartózkodó honvéd középiskolai növendékek ünnepeltek. Ők énekeltek az ünnepélyes istentiszteleten is.

1940. június 23. Az 1919. június 24-i ludovikás ellenforradalom 21. évfordulóját ünnepeltük ezen a napon. A „Júniusi Bajtársak Szövetsége“ ellenforradalmi emlékünnepet rendezett az akadémian az ellenforradalmi emlékmű előtt. Az ünnepséget istentiszteletet előzték meg. A róm. kat. szentmisét az ellenforradalomban tevékenyen részt vett, ősz vitéz Dr. Mándoky Sándor ny. áll. tábori főesperes mondotta. Az ünnep szónoka Dr. Altenburger Gyula egyetemi tanár volt, aki megrázó élményszerű beszéde után megkoszorúzta az emlékművet. Utána még 12 egyesület és intézmény, köztük a m. kir. honvédség és a „Ludovika“ akadémia is koszorút helyezett az ellenforradalmi hősök emlékművére.

A megjelent előkelőségek sorában a következőket láttuk: özv. Lemberkovics Jenőné, özv. Csebi Pogány Kornélné, vitéz Bayor Ferencné, nemes bonyhádi Perczel Olivérné, vitéz Kozma Ferenc ny. áll. altábornagy, vitéz Zákány Győző ny. áll. tábornok, vitéz Bayor Ferenc ny. áll. tábornok, a Júniusi Bajtársak Szövetségének ügyvezető elnöke, nemes bonyhádi Perczel Olivér tábornok, a m. kir. államrendőrség küldöttségének élén: nemes székelyfővárosi főjegyző, stb.

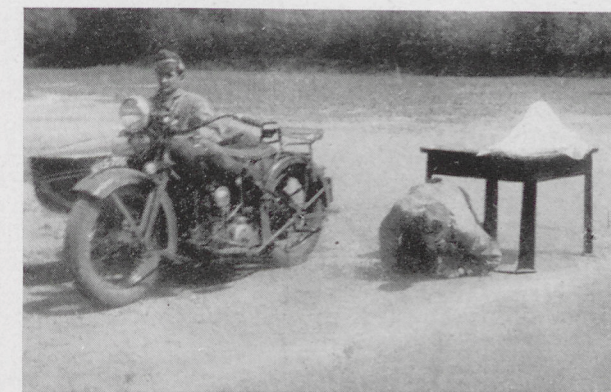
A megjelentek az ünnepség után megtekintették a főépület I. emeletén elhelyezett és az ellenforradalomra vonatkozó festményeket, fényképeket és a Kormányzó Úr Ó Főméltósága bevonulását ábrázoló művészi domborművet.

Borbála-est, 1939 december 3.

Az aks. páncélfárműves század harcócsi akadályversenye 1940 május 26.

Az aks. páncélfárműves század motorherékpar ügyességi versenye. 1940 május 26.

II. FEGYVERNEMI ÜNNEPSÉGEK. SZENT LÁSZLÓ-ÜNNEPÉLY.

(1940.)

A m. kir. honvéd „Ludovika“ akadémia gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusai 1940. évi június hó 27-én a gyakorlati kihelyezés helyén Jutason, az akkori komoly időkhöz illően szerény keretek között, de annál bensőségebb komolysággal ünnepelték meg a gyalogság eszményképének, Szent László királynak névünnepét.

Az ugyancsak gyakorlati kihelyezésen lévő testvérfegyveremek, valamint a jutasi csapataltiszt-képző iskola tisztikarát, altisztjeit és legénységét szeretettel hívta meg a gyalogság erre az alkalomra.

Az ünnepélyt 10 órakor vallásfelekezetek szerinti istentisztelettel előzték meg. A róm. kat. istentiszteleten *Esztergályi Dénes* 2. szd. II. évf.-beli aks. vallásos elmélyüléssel előadott hegedűszámmal szerepelt.

Istentisztelet után 11 órakor a jutasi altiszt-képző iskola fenyőfákkal beültetett kertjében, a következő műsorral zajlott le az ünnepség:

1. Szent László-induló. *Vitéz Szabó János* és *Böszörményi Árpád* 1. szd.-beli II. évf. aks-ok szerzeménye. Előadta az aks. zászlóalj énekkara.

2. Ünnepi beszéd. Elmondta *Zentay Ferenc* 1. szd.-beli III. évf. aks.

3. *Vitéz Rózsás József* őrnagy: „Honvédroham“

című költeményét szavalta *vitéz Bánáthy Béla* 1. szd.-beli III. évf. aks.

4. *Dr. Mathia Károly* főtanár *Szent László-himnuszát* énekelte az aks. zászlóalj énekkara.

12 órakor díszebéd volt a meghívott testvérfegyveremek és csapataltiszt-képző iskola küldött-ségeinek részvételével.

A komoly időkhöz mérten szerény keretek között megtartott ünnepség szép és felemelő volt. Az egyes műorszámok a gyalogságtól és a testvér fegyveremektől származó vendégek legnagyobb tetszését nyerték el.

Talán éppen ez a nehéz viszonyok és szerény keretek között megtartott ünnepség volt alkalmas arra, hogy a gyalogság harcos erőit és az ünnepség erkölcsi jelentőségét még jobban kidomborítsa.

Az ünnepség komoly értékű műsorának összeállítását, betanítását és zavartalan lebonyolítását *Báthly Nándor* százados mindenre kiterjedő, alapos munkájának, igazi gyalogos szellemtől áthatott, kimagasító hozzáértésének gyümölcse.

A gyalogos kiképzésű aks-ok erős akarással, szabadidejüket feláldozva, vállvetve dolgoztak az ünnepség sikere érdekében.

Fazekas Géza százados.

SIMONYI-EMLÉKVERSENY.

(1940.)

Az akadémikus huszárszázad 1940. május 2-án ünnepelte a lovasság egyik eszményképének, *Simonyi ezredesnek* emlékét.

Az ünnepségek reggel 8 órakor istentisztelettel kezdődtek, melynek végén *nemes Mihályi István* százados megkoszorúzta a lovasság védőszentjének, *Szent Györgynek* a kápolnában elhelyezett képét.

Ezt követte a hagyományos „*Simonyi-emlékverseny*“, mely a multtól eltérően ezidén nem a terepen, hanem a nyitott lovardában díjugratás keretében zajlott le.

A II. évf. aks-ok díjugratásánál a legjobb eredményt *Tersztyánszky Géza* aks. érte el *Takaros* nevű lován. Második *Detrich* aks. az *Istók I.-en*, míg a harmadik helyen *lovag Ahsbash* aks. végzett *Ambrus* nevű lován.

Ezután a III. évf. aks-ok 120-as díjugratása következett. Az összevetésben is hibátlan *Sónyi Walter* aks. érte el a legjobb eredményt *Huba* nevű lován. Második *gróf Königsberg* aks. az *Irányon*, harmadik helyen *Kállay* aks. végzett *Pardon* nevű lován.

A lovasmérkőzést *báró Kende*, *Meczner*, *vitéz Marjay* és *Fluck* I. éves akadémikusok voltizsálása fejezte be. Egyes és szép gyakorlataikkal nagy tetszést arattak.

A rövid kiképzési idő nehéz feladat elé állította az akadémikusokat, akik lendületes lovasszellemtől

és győzniakarástól áthatva készültek erre a lovasmérkőzésre és szép lovaglással kiérdemelték a nagyszámú közönség őszinte elismerését nemcsak maguk, hanem kiváló oktatójuk *Mészáros Zoltán* százados számára is.

12 óra 30 perckor kezdődött a „*Simonyi-díszebéd*“ az akadémia tisztiegyezményében. Ezt megelőzően osztotta ki az akadémiaparancsnok úr a helyezettnek a tiszteletdíjakat. Az ebéd folyamán elsőnek *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vk. ezredes úr, a „Ludovika“ akadémia parancsnoka üritette poharát a Kormányzó Úr Ó Főméltósága egészségére. Ezután *vitéz Magyar Andor* ezredes úr emlékezett meg *Simonyi* őbesterről. Végül *lovag Flandorffer Tamás* mint a rangban legidősebb huszár akadémikus mondotta el „*Simonyi-serlegbeszédét*“.

„*Bármennyire változzék is meg a hadviselés, — mondotta Flandorffer aks. — bármilyen gyilkos fegyverek kerüljenek is a küzdőterre, a győzelmet sohasem ezek fogják meghozni, hanem az a törhetetlen és elszánt lovasszellem, amely nagy eszményképünk, rajongott őbesterünk alakjából árad felénk.*“

Az ünnepi ebéd után még hosszú ideig maradtak együtt a meghívottak és a hagyományok ápolásában rejlő örökértékű erők tudatában raktározták el a szép ünnepnap emlékét.

Nemes tabódi és fekésházi Tabódy István akadémikus.

Ingovány.

Dunaparti füzes.

Kismaros.

GÁLHIDY KÁROLY akadémikus aquarelljei.

SZENT BORBÁLA-ÜNNEPÉLY.
(1939.)

Meghitt hangulatban és hagyományos tüzér-szellemben ünnepelték az aks. tüzérsztyály akadémikusai és az alantostiszi tanfolyam tüzér hallgatói védőszentjüknek Szent Borbálának ünnepét.

Az ünnepély 1939. december 3-án az akadémia parkjában lévő Szent Borbála-szobor megkoszorúzásával kezdődött.

Az esti félhomályban gyülekeztek az akadémia tüzértisztjei és a küldöttségként megjelent vendégtisztek a Borbála-szobor előtt. Az akadémia parancsnoka, *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vk. ezredes megérkezéskor harsány trombitajel csattant, a park útjain fellobbant a fáklyák tüze és az akadémikusok, tanfolyamhallgatók, valamint a különítmény legénysége fáklyásmenetben vonult a Borbála-szobor elé.

A rangidős tüzérakadémikus és tanfolyamhallgató rövid beszéd kíséretében megkoszorúzta a Borbála-szobrot, majd az aks. tüzérsztyály parancsnoka *vitéz Prónay Walter* alezredes a Borbála-kardot néhány buzdító szó kíséretében átadta a rangidős *nemes Csáthy Dénes* akadémikusnak és a legjobb tüzérlovas akadémikus jutalmazására alapított Borbála-sarkantyút *vitéz Várbogyay János* akadémikusnak.

Még el sem lobbant az utolsó fáklya eltűnő fénye az akadémia évszázados fáinak sötétjében s a Borbála-ünnepre meghívottak már gyülekeztek a fényárban úszó, karrikatúrákkal és tüzérjelvényekkel ötletesen és ízlésesen díszített vívóteremben.

A vacsora alatt az akadémia parancsnoka a Kormányzó Úr Ő Főméltósága egészségére ürítette poharát, az aks. tüzérsztyály parancsnoka a hagyományos tüzér-szellemről, a fegyverek együttműködéséről és az egymás iránti megbecsülés fontosságáról beszélt, felolvasta a tüzér-ségi szemlélőnek és a hadiműszaki törzskar főnökének Borbála-parancsát, majd *nemes Csáthy Dénes* akadémikus a Borbála-serleggel kezében lelkes szavakkal tett az összes tüzérakadémikusok nevében fogadalmat, hogy a fiatal tüzértiszt nemzedék minden tagja lelkes türelmetlenséggel várja Legfelsőbb Hadurunk parancsát.

— *Midőn Rákóczi városának virágba és zászló-díszbe borult utcáin végigvonulhattunk — mondotta — az egész életünket átszövő nagyszerű élménybe ifjú lelkünknek az a türelmetlen óhaja liktetett bele, hogy bárcsak mi is mielőbb tevékeny munkásai lehetnénk a magyar feltámadásnak! Azóta az erdélyi magyar is büszkébben és magasabban hordja a fejét, mert újra reménykedik, mert újra bízik és várja Horthy katonáit. Mi is fiatalos türelmetlenséggel várjuk az órát, lessük a percet, hogy lóra szállhassunk, megindulhassunk Kolozsvár felé, megszólaltathassuk tüzet és halált ontó lövegeinket, hogy mindazt, amit tanultunk, Nagy-Magyarországon lássuk beteljesedni!*

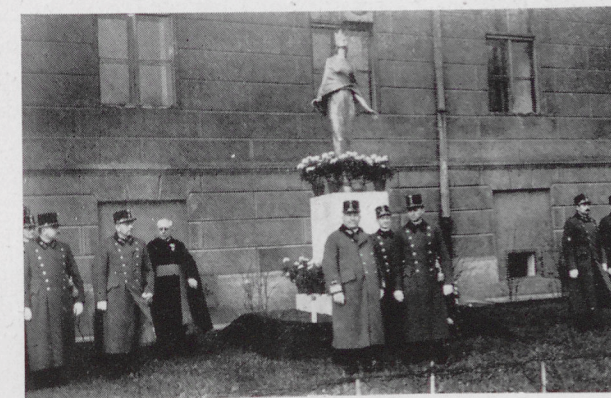
A beszédek elhangzása után az aks. tüzérsztyály parancsnoka a lögyakorlat alatt megtartott I. és II. oszt. irányzóverseny okleveleit és tiszteletdíjait osztotta ki, majd felszaladt a függöny és kezdetét vette a műsor, amelynek keretén belül a szellemes Borbálatekercs felolvasása, az újonc tüzérakadémikusok felavatása, karrikatúrák vetítése, zenekari számok, monológok, zongorasámok, jelenetek és rögtönzések tették kellemessé, vidámmá és igen soká emlékeztessé a tüzérök 1939. évi Borbála-ünnepét. A műsor zenei részét *vitéz Major István* II. évf. tüzér akadémikus „Tüzérinduló“-ja és más sikerült szerzeményei töltötték ki.

December 4-én az akadémia kápolnájában Borbála-mise volt, amelyet *Dr. Hász István* tábori püspök celebrált. A misén *Dr. vitéz Uhlyárik Jenő* őrnagy, *Jóny Imre* főhadnagy, valamint az aks. ének- és zenekar működött közre. Az énekkar ez alkalommal mutatta be *Dr. Mathia Károly* főtanár *Mentes Mihály* szövegére írt Szent Borbála-himnuszát *Robb Leó* főhadnagy művészi orgonakíséretével.

A protestáns imateremben ugyanakkor ünnepi könyörgés volt a protestáns vallású tüzértisztek, akadémikusok, altisztek és legénység részére.

Az ünnepélyes istentisztelet után az aks. tüzérsztyály akadémikusai, az alantostiszi tanfolyam tüzér-hallgatói és a tüzér-különítmény legénysége díszmenetben vonult el Szent Borbála szobra előtt.

Nemes barankai Barankay József főhadnagy.

Díszmenet Szent Borbála szobra előtt. 1939 december 4.

Megnyitó csárdás a Ludovikás Táncestélyen. 1940 február 1.

III. LUDOVIKÁS TÁNCSTÉLY.

Az elmúlt tanévben 1940. február 1-én rendezte meg a „Ludovika” akadémia a budapesti farsangban szinte egyedülálló szint jelentő, elmaradhatatlan táncestélyét.

A főépület földszintjének és I. emeletének több mint a felét, a tantermeket, az aks-i éttermeket, a tanári szobát stb. díszítette fel a Leventekör képzőművészeti szakosztálya színpompás díszítő rajzokkal, festményekkel és karikatúrákkal. Egyik táncterem ötlete sebb díszítésű volt, mint a másik. Nem csoda, hogy a vidám hangulatban alig akarta tudomásulvenni a táncoló fiatalság a hajnal közeledtét.

Az előkelő közönség soraiban igen sok magasrangú katonát láttunk. Megjelentek többek között: vitéz Zákányi Győző és Vincze András ny. áll. altábornagykok, vitéz Major Jenő tábornok, a budapesti gyorsdandár parancsnoka, vitéz Vattay Antal vk. ezredes, Magyarország Kormányzója katonai irodájának főnökhelyettese, Fehér Géza ezredes, a H. M. 9. osztályának vezetője stb.

A táncestély a nyitópároknak a díszterembe való bevonulásával 21 órakor kezdődött és másnap reggel 6 óráig tartott.

A megnyitó csárdást a következő párok táncolták: Adám Éva—Pöcze János aks., Benedek Éva—Nándorffy Oszkár aks., Berg Ágnes—Gunda Miklós aks., Bizony Mária—vitéz Bánáthy Béla aks., Buda Olga—Törzsök László aks., Bún Gina—vitéz Sugay Imre aks., Farnady Pirooska—nemes Csáthy Dénes aks., Gyulay Klára—Bakonyi Kálmán aks., Heyduck Zsuzsa—Esztelneky Béla aks., Homonnai-Perczel Angela—vitéz Várbogyay János aks., Juhász Eszter—Szepesy Artúr aks., Kacsóh Judit—Lászlófalvi András aks., Kézdivásárhelyi Csilla—Szepesvári Béla aks., Kézdivásárhelyi Pálma—Fornády Béla aks., Kiss Klára—vitéz Becskeházy Zoltán aks., Kovács Kató—Thimár János aks., László Mária—Vitányi Attila aks., Ocsodál Mária—Jászó Ferenc aks., Paulovits Márta—vitéz Kocsis László aks., Schäffer Aranka—Szolár Miklós aks., Vajda Magda—nemes fáji Fáy Jenő aks., Vattay Mária—Kissházy György aks., Veress Éva—Veress Jenő aks., Zakovszky Mária—Rajháthy Ferenc aks.

Képek a Ludovikás Táncestélyről: 1940. február 1.

Előbelsősek a díszteremben.

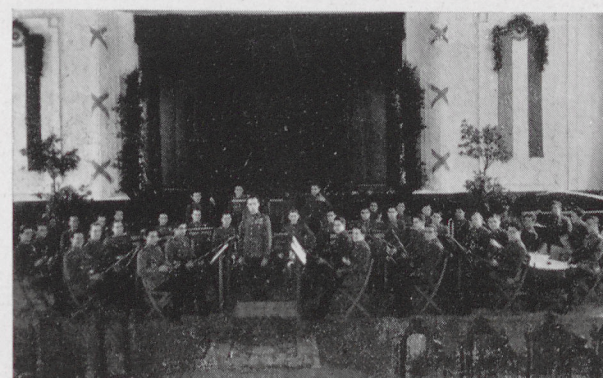
Nyitópárok csoportja.

Táncoló párok az egyik földszinti táncteremben.

Képek az 1940. március 15-i ünnepélyről.

Az aks. szimfonikus zenekar az ünnepély előtt.

Az aks. énekhar az ünnepély előtt.

Az ünnepelő közönség.

A „Március” c. szindarab egyik jelenete.

A „Ludovika” akadémia első parancsnokának mellszobra a szobor alkotójával.

Sigmond Olivér akadémikus szoborművei.

Vitéz báró uzsoki Szurmay Sándor gyűbk.

Vitéz nemes jákfai Gömbös Gyula gyűbk.

Seregy Sándor alezredes búcsúszavai a Leventekör évzáró díszülésén. 1940 május 24.

BESZÁMOLÓ A LEVENTEKÖR 1939–40. TANÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL.

I. A LEVENTEKÖR SZERVEZETE.

A Leventekör az elmúlt tanévben, 1939 október 1-én alakult meg, az őszi gyakorlati időszak miatt azonban csak november 8-án tarthatta első összejövetelét.

A vezetőség a következőképp alakult meg: Tanárelnök: *Seregy Sándor* alezredes, helyettese: *Somlyódy Árpád* őrnagy. Aks.-i elnök: *nemes Csáthy Dénes* III. Tü. B. aks., helyettese: *Zentay Ferenc* III. A. aks.

A Leventekör szervezetében mindjárt a megalkulásnál változás történt az előző évekhez képest, amennyiben ezidén már nem volt kötelező minden aks. részére a belépés. Így a Kör 8 csoportja az önként jelentkező aks.-okból alakult meg. A vezetőség felfogása szerint ugyanis az egyes csoportokban kényszerűségből működő tagok azoknak a munkáját is hátráltatják, akik önszántukból szeretnének képességeiknek megfelelően többletmunkát kifejtetni. Azonkívül a fölöslegesen nagy létszám a szakszerű irányítást és anyagi segítségnyújtást is megnehezíti. Így a csoportok az előbbi évekhez viszonyítva kisebb létszámmal, de bővebb munkatervvel indultak az új tanévnek.

A munkatervet nem sikerült minden csoportnál végrehajtani, erről azonban nemcsak a tagok tehetnek, hanem az a körülmény is, hogy a gyorsított kiképzés nemcsak az aks.-ok szabad idejének nagy részét kötötte le, hanem kénytelen volt a Leventekör mindössze heti kétórás munkaidejét is itt-ott megnyírni.

A vezetőségnek a kis létszámról és önkéntes jelentkezésről vallott nézetének helyességét bizonyítja azonban, hogy ha egyes csoportok külön-külön nem is, de az egész Leventekör eredményesebb munkát végzett az eddigieknél. Erről tanúskodik a kiírt pályázatoknak a továbbiak során ismertetésre kerülő eredménye is, mely szerint 82 pályamunka érkezett be az előző évi 49-cel szemben s ezek közül is 28-at találtak jutalomra alkalmasnak a tavalyi 16-tal szemben.

A Leventekör keretében az elmúlt tanév folyamán a következő csoportok működtek:

1. Irodalmi csoport	(34 aks.)
2. Nemzetvédelmi csoport	(74 aks.)
3. Képzőművészeti és iparművészeti csoport	(16 aks.)
4. Német nyelvcsoprt	(24 aks.)
5. Francia nyelvcsoprt	(20 aks.)
6. Olasz nyelvcsoprt	(22 aks.)
7. Fényképész csoport	(10 aks.)
8. Műszaki (rádió) csoport	(18 aks.)
9. Ének- és zenecsoprt	(106 aks.)

II. A CSOPORTOK MŰKÖDÉSE.

1. Irodalmi csoport.

Vezetőtanárs: *vitéz Rózsás József* őrgy.
Csoportvezető aks.: *Bánhidny János* III. Tü. A. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 16.

A csoport eszményképének *Zrínyi Miklóst* a költőt és hadvezért választotta és az ő szellemében tartotta meg összejöveteleit, melyeken a résztvevő tagok egyrészt az irodalmi és színpadi eseményekről számoltak be, másrészt saját költeményeiket és elbeszéléseiket olvasták fel. A csoport kettős céljával a magyar katonaszemély kidomborítását és az előadókésztség fejlesztését tűzte ki maga elé.

Az ének- és zenecsoporthal karöltve megrendezte a március 15-i ünnepélyt, melyen a csoport dr. *Mathia Károly*: „Március” című jelenetét adta elő.

2. Nemzetvédelmi csoport.

Vezetőtanár: *Szurmay Tibor* vk. szds.
Csoportvezető aks.: *vitész Bánáthy Béla* III. A. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 15.
A csoport évi célkitűzése és munkaterve három irányú volt:

- Megismerni az öntudatos magyar honvédtisztté való önévelés útját.
- Tárgyi ismeretek szerzése és gyakorlati közreműködés a haderőn kívüli kiképzésben.
- Megkeresni a helyes honvédő akadémikus szellem kialakításának útjait.

A csoport előadásai, megbeszélései, melyeket részint felkért vendég urak, részben maguk a csoport tagjai tartottak, ennek a munkatervezetnek a részleteit ölelték fel.

Magyarságtudományi, levante- és cserkészelőadások látogatásával, ezenkívül 2 vezetőképző cserkész táborban való részvétellel s ott a katonai kiképzés vezetésével a gyakorlati munkából is kivette részét a csoport. Az év második felében az összes akadémikusok és tanfolyamhallgatók előtt elhangzott előadások szintén a csoport munkatervét tárgyalták.

A csoport úttörő munkát végzett, jó munkát végzett és a fejlődés biztos ígérteit jelenti.

3. Képzőművészeti és iparművészeti csoport.

Vezetőtanár: *Szentneményi Béla* szds.
Helyettese: *Olcsvay Géza* iparművész, tart. hdgy.

Csoportvezető aks.: *Sigmond Olivér* III. B. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 17.
A csoport tagjai díszítették fel ezidén is a Ludovikás Táncestélyre a tánc- és éttermeket magyáros stílusban, kiérdemelve a vendégek őszinte tetszését.

A szobrászattal foglalkozó tagok a tantermek névadó eszményképeinek domborműveit mintázták meg. A meglehetősen nehéz feladat megoldásában *Oláh, Maugsch* és *Kovács* szobrászművész urak közreműködése segítette őket. *Sigmond Olivér* III. B. aks.-nak *Szurmay Sándorról*, az uzsoki hősről és *Gömbös Gyuláról*, *Bánó Zoltán* II. A. aks.-nak *Mátyás királyról* és *Kinizsiről*, valamint *Lehotay Ferenc* II. B. aks.-nak *Zrínyi Miklósról* készített domborműveit a róluk elnevezett tantermek méltó díszei lettek.

4. Német nyelvcsoporth.

Vezetőtanár: *Horváth Bálint* alez.
Csoportvezető aks.: *Koós Imre* III. A. aks.
Megtartott összejövetelek száma: 14.

A csoport 4 alkalommal — saját költségén — német hangosfilmelőadáson vett részt. 10 alkalommal összejövetelt tartott.

5. Francia nyelvcsoporth.

Vezetőtanár: *Krasznay Jenő* alez.
Csoportvezető aks.: *Csizi Molnár István* III. Tü. A. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 5.
A csoport célja az élő nyelv gyakorlása volt. Több francianyelvű hangosfilmet tekintett meg és ezáltal elősegítette a helyes francia kiejtés elsajátítását. Ez azért is vált szükségessé, mert már a kör valamennyi tagja beszélt franciául s így a csoport célkitűzése nem a nyelv megtanulása, hanem a tagok szóbőségének fejlesztése és kiejtésének tökéletesítése volt.

6. Olasz nyelvcsoporth.

Vezetőtanár: *Dr. vitész Zetelaky Károly* igazgatótanár.

Megtartott összejövetelek száma: 10.
A csoport célja az élő olasz nyelv gyakorlásán kívül a katonai kapcsolatok felvételéhez szükséges szókincs megalapozása és fejlesztése volt. A tagok igen szép eredményt értek el.

7. Fényképész csoport.

Vezetőtanár: *vitész Darvas István* alez.
Csoportvezető aks.: *Suhay Imre* III. pc. aks.
Megtartott összejövetelek száma: 12.

A csoport tagjai elsősorban irányítás és vezetés mellett az aks-i életéről készítették felvételeket. A tanév elején berendezett új munkateremben az aks-ok magukkészítette felvételeiket hívták elő, másolták, illetve nagyították.

8. Műszaki (rádió) csoport.

Vezetőtanár: *Dósa Kálmán* fhdgy.
Csoportvezető aks.: *Sönyey László* III. B. aks.
Megtartott összejövetelek száma: 19.

A csoport az év elején a helyiségkiutalás, leltározás és selejtezés nehézségei után teljes erővel látott munkához. Az akadémikusoktól és tanfolyamhallgatóktól összegyűjtött pénzen rendbehozatta az erősítőt, új pick up-öt és tánclemezeket vett. Az egész erősítőt átépítette a telefonközpontból a tanfolyam-étterem melletti kaszinóba és lehetővé tette az étkezések alatt tánclemezek közvetítését. A tél folyamán a csoport tagjai a rádiólehangelést tanulták meg. Készüléket a következő aks-ok építettek: *Pankotay Ferenc* és *Nagy Lajos* II. éves aks-ok 5 detektoros készüléket és a csoport részére készül nagyteljesítményű adó-vevő készülék építésén is dolgoztak. *Toporczy Károly* III. évf. aks. 2 lámpás teleskop koffer rádiót készített. *Sönyey László* III. évf. aks. egy 4+1-es váltóáramú hálózati sumpert, egy 3 lámpás teleskop gépet, egy 4+1-es háromhangoltkörös váltóáramú készüléket, egy 3+1-es

két-hangoltkörű gépet, egy 2 lámpás teleskop koffer rádiót, egy 3 lámpás teleskop, hangszóróval egybeépített koffer rádiót és egy gerjesztett dinamikus hangszórót épített.

9. Ének- és zenecsoporth.

Vezetőtanár: *Dr. Mathia Károly* főtanár.

Csoportvezető aks.: *vitész Deák János* III. kp. aks.

A csoport hetenként egyszer tartott ének-, illetve zenekari próbát a 42 tagú szimfonikus zenekarral és a 64 tagú négyzólamú férfikarral. Az ének- és zenekar művészi számokkal szerepelt a ludovikás találkozók alkalmával, azonkívül december 4-én, Szent Borbála ünnepén, december 6-án, a Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas névünnepe és július 4-én, a hadnagyavatás alkalmával tartott ünnepélyes istentiszteleteken, a március 15-i ünnepélyen, *Kodály Zoltán* április 18-i előadásán, végül május 24-én, a Levente-kör évzáró díszgyűlésén, minden alkalommal osztatlan tetszést és elismerést aratva.

Az aks. szimfonikus zenekar teljes névsora:

Vitész Deák János III. kp., *Rácz István* III. A., *Szepesvári Béla* III. C., *Esztergályi Dénes* II. B., *Kraft Péter* II. Tü. A., *Harsányi Sándor* Tanf. Tü., *Mikéta Dénes* Tanf. Tü.: *I. hegedű*;

Majsaj Zénó III. B., *vitész Magyar Lajos* II. B., *Kovács György* II. kp., *Hegedűs Frigyes* II. Tü. B., *Nagy-Varsányi László* I. B., *Kiss Péter* I. C., *vitész Mindszenty János* I. kp., *Merész Ervin* I. Tü. A.: *2. hegedű*;

Nemes Ödön I. A., *Russay Tamás* I. C.: *gordonka*;

Deák Gyula II. A., *Pankotay Ferenc* II. A., *Kovács Tibor* II. kp.: *nagybőgő*;

Sal Norbert II. B., *Tavy László* II. Tü. B.: *fuvola (piccolo)*;

Ráskay Pál II. Tü. A., *Szacsvay Imre* II. Tü. B.: *klarinet*;

vitész Szabó János II. A.: *oboa*;

Szentkirályi Miklós II. C.: *fagott*;

Sigmond Olivér III. B., *Bánhidny János* III. Tü. A., *vitész Major István* II. Tü. B.: *vadászkürt*;

Sáray Bertalan II. A., *Hernády Ferenc* II. kp.: *piston*;

Zsigmond Ákos II. C., *Zábory Sándor* I. pc.: *F-trombita*;

Csíky Imre III. C., *vitész Somoskéry Ernő* I. A.: *tenorpuvón*;

Csíky Rezső III. A., *Váradny Gábor* I. Tü. B.: *basszuspuvón*;

vitész Jankovich Ferenc II. Tü. A.: *kisdob*;

Korponay Dezső III. pc.: *nagydob és cintányér*;

Thold Miklós III. A.: *üstdob*;

Bodnár István Tanf. Tü.: *különleges ütőhangszerek*;

Táby Tibor I. C.: *zongora*.

III. A PÁLYÁZATOK EREDMÉNYE.

A kör az elmúlt tanévben a következő pályázati tetteket írta ki:

1. Az akadémia parancsnokság pályázati tetele:

„A helyes akadémikus szellem kialakítása különös tekintettel a főváros idegen szellemű, romlotabb erkölcsére.”

Beérkezett összesen: 9 pályamunka.

A bíráló bizottság jutalomra: *Ráskay Pál* II. Tü. A. és *Rhédey Ferenc* III. C. aks-ok, dícséretre: *vitész Bánáthy Béla* III. A. és *Tarcsay Ervin* II. A. aks-ok dolgozatát érdemesítette. A pályadíjnyertes *Ráskay Pál* akadémikus dolgozatát évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

2. Az aks. zászlóalj parancsnokság pályázati tetele:

„Harcgyakorlat éles löszrel.”

Beérkezett összesen: 4 pályamunka.

A bíráló bizottság jutalomra: *Aggteleky Béla* II. C. és *Györbíró Zoltán* III. A. aks-ok, dícséretre: *Thold Miklós* III. A. aks. gyakorlattervezetét fogadta el.

3. Az aks. tüzérszázalparancsnokság pályázati tetele:

„A gyalogság és a tüzérség együttműködése egy harcsoporton belül találkozóharcban.”

Beérkezett összesen: 16 pályamunka.

A bíráló bizottság jutalomra: *Kassay Albert* III. Tü. A. és *nemes Csáthy Dénes* III. Tü. B. aks-ok, dícséretre: *Bánhidny János*, *Kulifay András*, *Marton Endre*, *Csizi Molnár István* és *vitész Nagy Béla* III. Tü. A., valamint *Szentistvány József* III. Tü. B. aks-ok munkáját érdemesítette.

4. Az irodalmi csoport pályázati tetele:

a) „Tetszés szerinti tárgyú irodalmi értekezés.”

Beérkezett 3 pályamunka.

A bíráló bizottság jutalomra: *vitész Rátz Tibor* II. Tü. A. aks. „A nemzeti gondolat és a modern magyar irodalom” című értekezését, valamint *Merész Ervin* I. Tü. A. aks. „Az elszakított Felvidék irodalma” című értekezését, dícséretet pedig *Balogh Adám* I. B. aks. „Gyóni Géza emlékezete” című értekezését fogadta el.

Vitész Rátz Tibor aks. értekezését évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

b) Költeménypályázat. (Hazafias vagy katonai tárgyú költemény.)

Beérkezett 13 költemény.

Jutalmat: *Fehér Géza* zls. (alantostizti tanfolyam) „Méhek” és „Egy erdélyi magyar éneke 1939-ben” című költeményei, dícséretet: *vitész Ossováth Tibor* I. Tü. A. aks. „Kelt Budapesten”, valamint *vitész Uray Géza* I. kp. aks. „Szent szimfónia” című költeménye kaptak.

Vitéz Osváth Tibor aks. költeményét évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

c) Kis-elbeszélés-pályázat. (Tetszés szerinti tárgyú.)

Beérkezett 7 pályamunka.

Dóczy Andor Gedeon I. C. aks. „Jerwään hadnagy“, Tuzson István III. C. aks. „Janosi és Pista“, végül Rátky Frigyes I. C. aks. „Megtérés“ című kis-elbeszélése nyertek dícséretet.

Dóczy Andor Gedeon aks. elbeszélését évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

d) „Párhuzam Szent László és Bouillon Gottfried között.“

Ezt a pályatételt egy magát megnevezni nem akaró adományozó tűzte ki.

A 20 pengős jutalmat Balogh Ádám I. B. aks. nyerte el.

5. A nemzetvédelmi csoport pályatétele:

a) „A csapattiszt nemzetnevelési feladatai.“

Beérkezett 6 pályamunka.

Jutalmat: Csathó Egon III. A. aks. és Oravec Lajos zls. (alantostiszi tanfolyam) dolgozata, dícséretet: Bánhidy János III. Tü. A., Jászó Ferenc III. A., Burgyán Miklós II. C. és Kiss Péter I. C. aks-ok pályamunkája nyert.

Csathó Egon aks. értekezését évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

b) „Hogyan tehetjük népszerűvé a leventeintézményt?“

Beérkezett 5 pályamunka.

A bírálóbizottság jutalomra: Hruba György I. B. aks., dícséretre Kautny Károly I. C., Kiss Péter I. C., Buday Endre I. Tü. A. aks-ok és Tanos Ferenc zls. dolgozatát érdemesítette.

6. A képzőművészeti és iparművészeti csoport tagjai közül jutalomban részesültek:

Sigmond Olivér III. B. aks. Móricz Sándor ezredes mellszobrának, valamint Gömbös Gyula és Szurmay Sándor dombormű-képmásának elkészítéséért, Lehotay Ferenc II. B. aks. Zrínyi Miklós dombormű-képmásáért, végül Bánó Zoltán II. A. aks. Mátyás király dombormű-képmásáért.

Dícséretet kaptak: Csáthy Dénes III. Tü. B. aks. rajzáért, Gálhidy Károly II. Tü. A. aks. aquarelljeiért és vitéz Rátz Tibor II. Tü. A. aks. linoleum-metszeteiért.

7. A német nyelvgyakorló-csoport pályatétele:

„Der Karpathenraum und seine Probleme.“

Beérkezett 3 pályamunka.

A bíráló bizottság Thimár János III. Tü. A. és Ladó László II. Tü. A. aks-ok dolgozatát jutalomra, Barla-Szabó Péter II. Tü. A. aks. dolgozatát pedig dícséretre tartotta érdemesnek.

8. A francia nyelvgyakorló-csoport pályatétele:

„La situation militaire de la Hongrie.“

Beérkezett 2 pályamunka.

A bíráló bizottság mindkét pályamunkát (nemes Csáthy Dénes III. Tü. B. aks. és Csízi Molnár István III. Tü. A. aks.) jutalomra érdemesítette.

9. A fényképész-csoport pályatétele:

„Fényképfelvétel az akadémikusi életből.“

Beérkezett 11 pályamunka.

A bírálóbizottság Gál Jenő II. B. aks. és Cseresnyés Géza I. C. aks. képeit jutalomban, Lányi Tamás III. B. és Füzesséry György II. kp. aks. képeit pedig dícséretben részesítette.

10. A műszaki (rádió) csoport pályatétele:

„Koffer-rádió készítése.“

Beérkezett 2 készülék.

A bírálóbizottság mind a két készüléket jutalomra érdemesítette. Készítőik: Sönyey László III. B. aks. és Toporczy Géza III. C. aks.

Jutalmak:

A Magyar Katonai Szemle aranyplakettjét: Bánhidy János III. Tü. A. aks., az ezüstplaketteket: Ráskay Pál II. Tü. A. aks. és Tuzson István III. C. aks. nyerték el az irodalmi csoportban kifejtett értékes és eredményes munkásságukért.

A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának Zrínyi-veretét a következő aks-ok kapták:

Csathó Egon, Zentay Ferenc III. A., Sigmond Olivér, Sönyey László III. B., Rhédey Ferenc III. C., Kassnay Albert, Csízi Molnár István és Thimár János III. Tü. A., nemes Csáthy Dénes III. Tü. B., Bánó Zoltán II. A., Lehotay Ferenc II. B., Hruba György I. B. aks-ok, valamint Fehér Géza és Oravec Lajos zls-ok.

Könyvjutalomban a következő aks-ok részesültek:

A Zrínyi-veretet nyert összes aks-ok, ezenkívül: Györfbiró Zoltán, Rácz István és Thold Miklós III. A., Lányi Tamás és Majsay Zénó III. B., Palásthy László és Toporczy Géza III. C., vitéz Deák János III. kp., vitéz Korponay Dezső és Suhay Imre III. pc., Perey Miklós III. Tü. A., Gál Jenő II. B., Aggteleky Béla II. C., Ladó László és vitéz Rátz Tibor II. Tü. A., Cseresnyés Géza és Malonyay Dezső I. C. aks-ok.

IV. DÍSZ- ÉS ÖRÖKÖS TAGSÁGOK.

A Leventekör választmánya 1940. május hó 20-i gyűlésén egyhangú határozattal a kör dísztagjává választotta Seregdy Sándor alezredest, a Leventekör tanárelnökét.

Balaton táj.

Mátyás király várkastélya Várpalotán.

BÁSTHY NÁNDOR százados, a Zrínyi-kör örökös tagjának aquarelljei.

Seregdy Sándor alezredes nyolc éven át szolgált önzetlen munkájával a Leventekör céljait. 1932-től 1936-ig mint a gyors- és gépiró csoport vezetőtanára, 1936-tól 1938-ig mint a tanárelnök helyettese, 1938. december 1-től pedig mint tanárelnök irányította a kör belső életét. Áldozatos munkájának külső elismeréseképpen érte az akadémiától történt áthelyezése alkalmából a dísztaggá való választás. Neve valósággal összeforrott a Leventekör második évtizedének életével. A kör minden munkása fájó szívvel vesz búcsút a széles látókörű vezetőtől és a mindig megértő idősebb bajtárstól.

A tanári választmány javaslata alapján örökös tagok lettek a Leventekör aks-i vezetői: *nemes Csáthy Dénes* III. Tü. B. és *Zentay Ferenc* III. A. aks-ok, az egyes csoportoktól pedig a következő aks-ok:

a) Irodalmi csoport: *Bánhid János* III. Tü. A., *Kassay Albert* III. Tü. A. és *Tuzson István* III. C. aks-ok.

b) Nemzetvédelmi csoport: *Ajtay Ferenc* III. A., *vitéz Bánáthy Béla* III. A. és *Györbíró Zoltán* III. A. aks-ok.

c) Képzőművészeti és iparművészeti csoport: *Sigmond Olivér* III. B. aks. és *Kömlödy Imre* III. pc. aks.

d) Német nyelvgyakorló csoport: *Koós Imre* III. A. aks.

e) Fényképész csoport: *Subay Imre* III. pc. aks.

f) Műszaki (rádió) csoport: *Sönyey László* III. B. aks.

g) Ének- és zenecsoport: *Rác István* III. A., *Tbold Miklós* III. A., *Majsay Zénó* III. B., *Palásthy László* III. C., *Szepesvári Béla* III. C., *vitéz Deák János* III. kp., *Korponay Dezső* III. pc. és *Perey Miklós* III. Tü. A. aks-ok.

Akadémiaparancsnoki dícséretben részesültek:

Az 1. aks. századtól: *Csíky Rezső*, *Gunda Miklós*, *vitéz Kocsis László* és *Zentay Ferenc* III. évf., *Bánó Zoltán*, *Pankotay Ferenc*, *vitéz Szabó János* és *Székely Zoltán* II. évf., *Nagy Lajos*, *Nemes Ödön* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. századtól: *Iványi Illés*, *Sigmond Olivér* III. évf., *Esztergályi Dénes*, *Lehotay Ferenc*, *Sal Norbert* II. évf., *Nagy-Varsányi László* I. évf. aks-ok.

A 3. aks. századtól: *Csíky Imre*, *Meskó Imre*, *Rhédey Ferenc* III. évf., *vitéz Gallasy Béla* II. évf., *Malonyay Dezső* I. évf. aks-ok.

Az aks. huszárszázadtól: *Palugyay Ottó* II. évf. aks.

Az aks. páncéljárműves századtól: *vitéz Magyar Lajos* II. évf. aks.

Az 1. aks. ütegtől: *Bánhid János*, *Csizi Molnár István*, III. évf., *Gálhid Károly*, *vitéz Jankovich Ferenc*, *Kőszeghy Barnabás*, *Kraft Péter*,

Papp István és *Ráskay Pál* II. évf., *vitéz Osváth Tibor* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. ütegtől: *nemes Csáthy Dénes*, *Szentpétery G. Elemér* III. évf., *vitéz Major István*, *Szacsuay Imre* és *Tahy Ferenc* II. évf. aks-ok.

Leventekör-tanárelnöki dícséretet nyertek:

Az 1. aks. századtól: *Deák Gyula*, *Pankotay Ferenc* és *Sáray Bertalan* II. évf., *Földi Gábor* és *vitéz Somoskéry Ernő* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. századtól: *Hruby György* I. évf. aks.

A 3. aks. századtól: *Zsigmond Ákos* II. évf., *Dóczy Andor Gedeon*, *Kiss Péter*, *Russay Tamás*, *Táby Tibor* I. évf. aks-ok.

Az aks. kerékpáros századtól: *Hernády Ferenc*, *Kovács György*, *Kovács Tibor* II. évf., *vitéz Mindszenty János*, *vitéz Uray Géza*, *Siegler Egon* I. évf. aks-ok.

Az aks. huszárszázadtól: *vitéz Miklós Lajos* II. évf., *Konkoly-Thege Miklós* I. évf. aks-ok.

Az aks. páncéljárműves századtól: *Zábory Sándor* I. évf. aks.

Az 1. aks. ütegtől: *Merész Ervin*, *Simonffy Miklós* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. ütegtől: *Hegedűs Frigyes*, *Szentpétery Attila*, *Tavy László* II. évf., *Várady Gábor* I. évf. aks-ok.

V. A LEVENTEKÖR ÉVZÁRÓ DÍSZGYÜLÉSE.

A Leventekör 1940. május 24-én tartotta évzáró díszgyűlését az akadémia vívótermében a következő műsorral:

1. Nyitány Bizet CARMEN c. operájából.

Dr. Mathia Károly főtan. vezetésével előadta az aks-i szimfónikus zenekar.

2. *Csáthy Dénes* III. évf. aks. beszámolója a Leventekör működéséről.

3. „Egy erdélyi magyar éneke 1939-ben“ című pályadíjnyertes költeményt szavalta: *vitéz Mindszenty János* I. évf. aks.

4. a) *Mozart*: Ave verum,

b) *Mozart*: Menuetto a „Don Juan“ c. operából. Vonósnégyes. Előadták: *Esztergályi Dénes* II. évf., *Nagy-Varsányi László* I. évf., *Majsay Zénó* III. évf. és *Nemes Ödön* I. évf. aks-ok.

5. A pályázatok eredményét felolvasta *Zentay Ferenc* III. évf. aks.

6. A választmányi gyűlés határozatainak (dísz- és örökös tagságok) kihirdetése, eredménykihirdetés, jutalmak kiosztása.

7. *Seregdy Sándor* alez., a Leventekör vezetőjének záróbeszéde.

8. Részletek *Erkel Ferenc* „Hunyadi László“ c. operájából. Előadta az aks-i szimfónikus zenekar.

9. Az akadémia parancsnok úr zárószavai.

A Leventekör tanárelnökeinek záróbeszéde az évzáró díszgyűlésen:

*Méltóságos Ezredes Úr!
Mélyen tisztelt Uraim!
Kedves ifjú Bajtársak!*

Ismét elmúlt egy esztendő! Újra egybegyűltünk, hogy számot adjunk ez idő alatt végzett munkásságunkról, annak eredményéről és értékéről.

A Leventekör egész munkája arra irányult, hogy az akadémia szorosán vett tantervének keretein kívül is alkalmat nyújtson és irányt mutasson az önképzésre mindazoknak, akik önszántukból többet óhajtanak dolgozni, hogy Istentől nyert képességeiket, szellemi javaikat továbbfejlesztve, még inkább megfelelhessenek az egykor reájuk váró feladatoknak.

Az önképzés és az önevelés nélkülözhetetlen alapja a fejlődésnek nemcsak az egyén életében, hanem az egyének életén keresztül a nemzet életében is. Ez az önként vállalt munka adja az élet igazi nagy értékét, nemcsak az egyén, hanem a nemzet szempontjából is.

Az elhangzott beszámoló a Leventekör ezévi munkájáról adott tájékoztatást.

A kör működése, valamint a beérkezett pályamunkák alapján nyugodt lelkiismerettel tekinthetünk vissza az immár lezáródó esztendőre. Ezek a tanúi, hogy célunk elérésére mindent elkövettünk.

Amidőn ezt a jól végzett munka felemelő érzéssel megállapítjuk, elsősorban hálás és alázatos köszönetet mondunk az akadémia parancsnok úr ó méltóságának a szeretetért és a támogatásért, amelyben körünket részesítette.

Nemes Csáthy Dénes aks. beszámolója a Leventekör évzáró díszgyűlésén. 1940 május 24.

Hálás köszönetet mondunk továbbá a csoportvezető tiszt uraknak, akik céltudatos munkájukkal eredményeink elérését lehetővé tették. Elsősorban *vitéz Kózsás József* őrnagy és *Szurmay Tibor* vk. százados uraknak, akik más szolgálati beosztásuk mellett ezt a megterhelést önzetlenül és készségesen vállalták.

Hálásan köszönjük a *Magyar Katonai Szemle* szerkesztőségének, a *Vitézi Rend Zrínyi-csoportjának*, az aks. zászlóalj tisztikarának, *vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor* esperes és *vitéz Darvas István* alezredes uraknak nemes adományait, amelyekkel a jutalmak számát szaporították.

Végül köszönetet mondok a Leventekör akadémikus tagjainak, élükön *nemes Csáthy Dénes* és *Zentay Ferenc* aks-oknak munkájukért, szorgalmukért és kitartásukért, amely íme meghozta a gyümölcsöt.

Ezévi munkánkat lezárva, én is búcsúzom a Leventekörtől. Búcsúzólul kérem a jövő esztendőben is itt maradó aks-okat, tartsák meg munkakedvüket s folytassák majd a munkát ugyanazzal a szorgalommal és odaadással, amellyel azt eddig is végezték. A kilépő III. éves aks-ok pedig vigyék magukkal körünk emlékét, őrizzék meg azt a szellemet, amelyet körünkben ápolunk, az önzetlen, csöndes, a közös cél elérésére irányuló munka szeretetét és megbecsülését s hordozzák magukban a tudatot, hogy az életnek azok az igazi értékei, amelyeket a magunk verejtékes munkájával szereztünk.

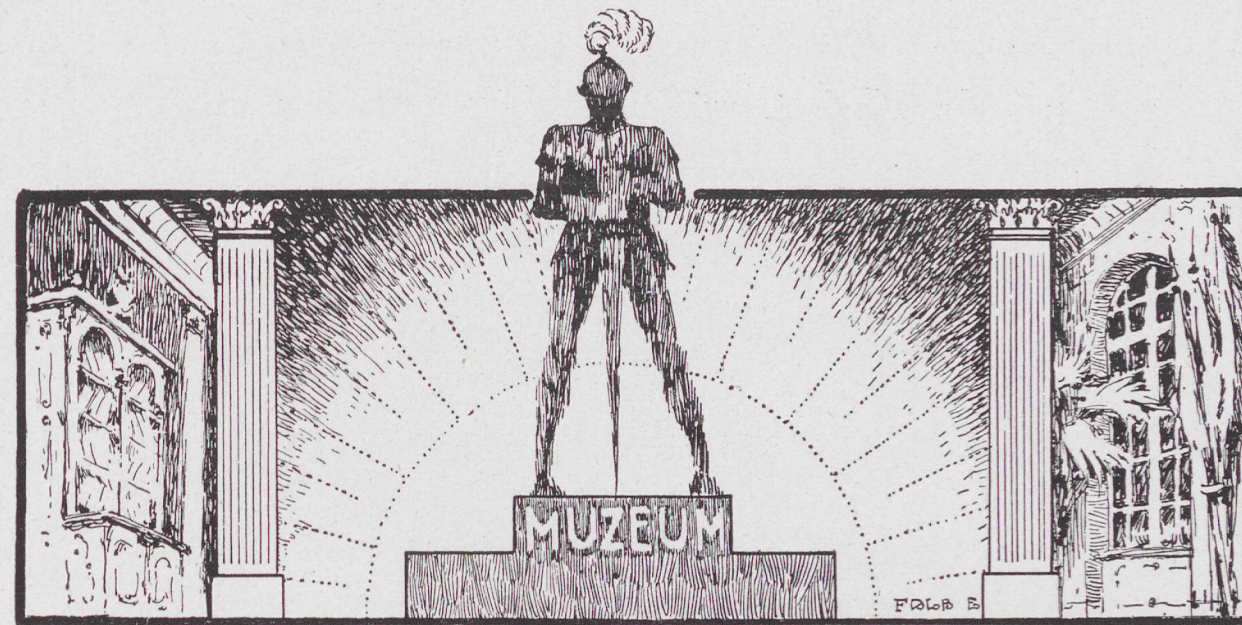
Ez a titka az egyéni boldogulásnak, de egyzersmind ez az alapja nemzetünk gyarapodásának és boldog jövődjének is.

Ehhez kérem a búcsú perceiben Isten bőséges áldását!

Seregdy Sándor alezredes,
a Leventekör tanárelnöke.

Díjkiosztás a Leventekör évzáró díszgyűlésén. 1940 május 24.

AZ AKADÉMIA MÚZEUMÁNAK GYARAPODÁSA.

Az akadémia múzeuma a legutóbbi két évben szokatlanul nagy mértékben gyarapodott. Az olasz katonai akadémia ajándékain, a felvidéki és kárpátaljai emlékek egész tömegén, az alapítványtevő *nemes naményi Koncz István* ny. áll. ezredesnek és hitvesének olajfestményén, valamint sok egyéb kisebb tárgyon kívül az elmúlt évben értékes vándordíjjal is gazdagodott.

A mai idők a kikerülő fiatal tisztekkel szemben, különösen a gyakorlati ismeretek terén állítanak fel fokozottabb követelményeket. Az egyik legfontosabb kiképzési ág: a lökiképzés az elmúlt évben jelentékenyen kibővült, mivel az akadémia parancsnokság nagy súlyt helyezett arra, hogy az akadémikusok a csapatnál rendszerezett fegyverek használatában és alkalmazásában minél tökéletesebb jártasságra tegyenek szert.

Ezt a célt szolgálták a nehézfegyver-lövésnyek, amelyek az elmúlt évben kerültek először az akadémia lebonnyoltására. A géppuskás, aknavető, páncéltörőágyús és nehézpuskás versenyszámokban legjobb átlageredményt elért csapat jutalmazására a m. kir. honvéd vezérkar főnöke értékes, művészi vándordíjat adományozott. A szép domborművekkel ékesített, márványtalapzaton álló szobormű *Oláh Sándor* szobrászművész alkotása.

A vándordíjat az 1940—41. kiképzési évre a 3. akadémikus század csapata nyerte el.

Az alábbiakban szószerint közöljük az alapító oklevél szövegét:

ALAPÍTÓ OKLEVÉL

a nehézfegyver összetett lövésny vándordíja számára.

1. *A vándordíj elnevezése:* „Nehézfegyver összetett lövésny vándordíja”.

2. *Alapítója:* A m. kir. honvéd vezérkar főnöke.

3. *A vándordíj leírása:*

Vörös márványtalapzaton, távcsővel figyelő tisztet ábrázoló, térdelő bronzalak. Mellette fekvő távbeszélő honvéd. A talapzat négy oldalán géppuskás, páncéltörőágyús, nehézpuskás és aknavető harcjelöneteket ábrázoló bronz domborművek.

4. *A vándordíj elnyerésének feltételei:*

Egy kiképzési év tartamára nyeri az az akadémikus alosztály, amely abban az évben megrendezett géppus-

kás, páncéltörőágyús, nehézpuskás és aknavető csapatversenyszámokban a legjobb átlaghelyezést éri el.

A versenyszámok terepen, harcszerű viszonyok között, éles löszerrel, tetszés szerinti feltételekkel rendezhetők meg. A versenyző csapatok legkisebb létszáma:

géppuska: egy teljes állományú raj,

páncéltörő ágyú: 1 pk. 3 fő,

nehézpuska: 1 pk. 2 fő,

aknavető: egy teljes állományú raj.

5. *Versenyszámok megváltoztatása:* Az akadémia parancsnok joga.

6. A versenyszám megszűnté esetén a vándordíjjal az akadémia parancsnokság rendelkezik.

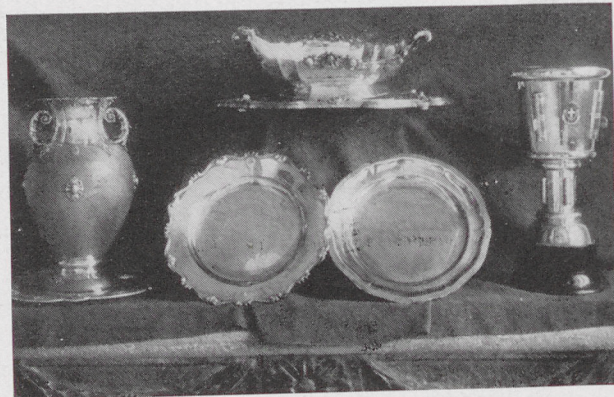
Budapest, 1940. augusztus hó 29-én.

vitéz Farkas ezds. s. k.,
akadémia parancsnok.

A honvéd középiskolai nevelőintézetek parancsnokainak látogatása az akadémia múzeumában. 1939 december 11.

Az akadémia múzeumának gyarapodása:

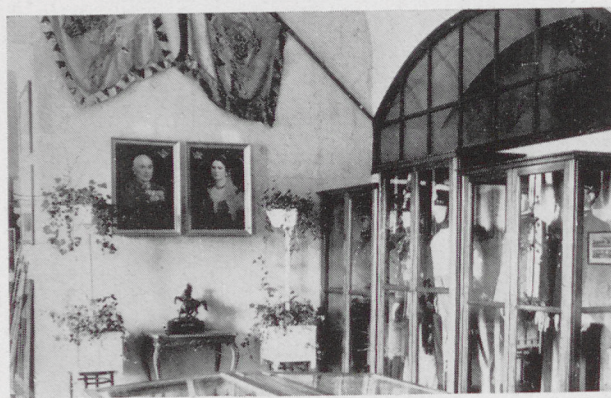
Az olasz katonai akadémiák ajándékai 1935-39-ből.

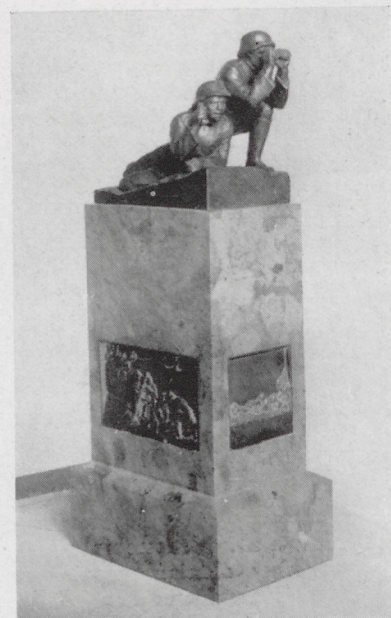
A Felvidék visszacsatolásának emlékei.

Kárpátalja visszafoglalásának emlékei.

*Nemes naményi Koncz István ny. áll. ezredesnek és hitvesének képmása.
(Berényi Félix festőművész olajfestményei.)*

*A nehézfegyver-vándordíj.
(Oláh Sándor szobrászművész alkotása.)*

**A nemes naményi KONCZ ISTVÁNNÉ,
nemes benedekfalvi KISZELY ILONA ANNA
ÖSZTÖNDÍJ-ALAPÍTVÁNYOK.**

A Honvédségi Közlöny 1940. évi május hó 1-i számában közzétett 15.607/eln. 18. — 1940. számú H. M. körrendelet mellékleteként akadémiánkat a legszorosabban érintő és a következő szövegű alapítólevél látott napvilágot:

ALAPÍTÓLEVÉL.

Én, nemes naményi Koncz István nyugállományú m. kir. ezredes, miskolci lakos ezennel tudtára adom mindenkinek, akit illet, vagy a jövőben illetni fog, hogy boldogult hitvesem elgondolásának megvalósulásaként és az Ő nemesen érző szívének, valamint nevének örök emlékezetére *öszöntődíj-alapítványt* létesíték és ez alapítványról az alábbi alapítólevelet állítom ki:

1.
Az alapítvány címe: „Nemes naményi Koncz Istvánné, született nemes benedekfalvi Kiszely Ilona Anna „Ludovika“ akadémia ösztöntődíj-alapítványa.“

2.
Az alapítvány célja: Az alapítvány célja, hogy az alapítvány vagyonának évi jövedelméből minden évben első sorban olyan, kizárólag az ősi Ludovika Akadémiát, vagyis ez akadémiának az 1938/1939. tanévtől kezdődően történt átszervezése folytán a „Ludovika“ akadémiát végző, lehetőleg más-más fegyvernembeli képzést nyerő és más-más alább felsorolt családbeli egy-egy akadémikus részesülőjén ösztöntődíjban, aki:

1. a benedekfalvi Kiszely,
2. a fájkiúrti és koltai Kürthy,
3. a naményi Koncz színmagyar családoknak leszármazottja, vagy akinek e családokkal a felmenők házassága révén vérszerinti kapcsolata vannak.

Aki a felsorolt családok neveinek viselésére örökbe fogadás útján jogosult, az előbb felsorolt családoktól vérszerinti leszármazó igény jogosultak után ugyan, azonban szintén első sorban igény jogosult az ösztöntődíjra.

Amennyiben a felsorolt és az ösztöntődíjra első sorban igény jogosult családok sarjadékai közül valamelyik tanévben a „Ludovika“ akadémiát végző és tekintetbe jövő akadémikus egy sem található, úgy másodsorban részesüljön az alapítvány jövedelméből ösztöntődíjban a „Ludovika“ akadémiát végző egy-egy, az egyik évben borsodvármegyei, lehetőleg Mezőcsát, Boldva, Miskolc vidéki, a másik évben hevesvármegyei, lehetőleg Atkár, Vámosgyörk vidéki, a rákövetkező évben beregvármegyei, lehetőleg Hettyen, Beregsom, Beregszász vidéki színmagyar családoknak akadémikus sarja.

Végül, amennyiben az akadémikusok között nincsenek olyanok, akik az alapítványi ösztöntődíjra első, illetve másodsorban figyelembe jöhetnek, úgy bármely a „Ludovika“ akadémiát végző, olyan két akadémikus is részesíthető az alapítványi ösztöntődíjban, akit az akadémia tanári kara arra érdemesnek tart.

Mind az első-, mind a másod- és harmadsorban igény jogosultak azonban keresztény származásukat mindkét ágbeli nagyszülőikig felmenőleg igazolni tartoznak.

9.
Az alapítvány vagyona: Az alapítvány vagyona jelenleg 20.000 P, azaz Húszezer pengő készpénz, amely egyelőre a mindenkori honvédelmi miniszter kezelésében levő és felügyelete alatt álló segélyezési és jutalmazási alapok és alapítványok 65.257. számú m. kir. postatakarékpénztári csekkszámán van elhelyezve. A jelen alapítólevélben kijelentem: hozzájárulok ahhoz, hogy amennyiben a m. kir. honvédelmi miniszter mind az alapítvány, mind az alapítványból ösztöntődíjra igény jogosult akadémikusok érdekében célszerűbbnek tartaná, hogy az alapítvány-tőke vagyona értékállóbb módon, esetleg a mai gazdasági viszonyok mellett értékállóan bizonyult értékpapírokba fektetessék, az alapítvány 20.000 P-t kitévő tőkevagyonán ilyen értékpapírok vásároltassanak.

4.
Az alapítványi segély odaítélése: Az alapítványi ösztöntődíjat a „Ludovika“ akadémia tanári kara ítéli oda az akadémia parancsnokának elnöke alatt tartott értekezlet határozata alapján. Az alapítványi ösztöntődíjból minden tanévben két akadémikus részesítendő ösztöntődíjban és pedig olyképpen, hogy ne számítson éppen csak a tanulmányi eredmény, hanem legfőképpen az egyéni derekasság és nem utolsósorban az akadémikusok anyagi helyzete. Az alapítványi tőke vagyonának évi jövedelme egyenlő arányban osztandó ki az ösztöntődíjban részesülő két akadémikus között. Az ösztöntődíjban bármely évfolyambeli akadémikus részesíthető.

A boldogult hitvesem emlékére létesített alapítványi ösztöntődíjban részesült mindgyék akadémikus kötelessége, hogy hitvesem emlékére és az Ő lelkiüdvéért engesztelő szentmiseáldozatot (rekviemet) tartasson és pedig az egyik ösztöntődíjban részesült akadémikus hitvesem elhalálása napjának évfordulóján, vagyis minden év augusztus hó 6-án a budapesti IX. ker., Bakáts-téri róm. kath. plébániatemplomban, ahol 1911. évi október hó 10-én esküvőnk volt, a másik ösztöntődíjban részesült akadémikus pedig minden év augusztus hó 18-án, megboldogult hitvesem nevenapján köteles ugyancsak a már említett plébániatemplomban engesztelő szentmiseáldozatot (rekviemet) bemutatni.

Az ösztöntődíjban részesült akadémikusok az általuk boldogult hitvesem lelkiüdvéért és emlékéért tartott engesztelő szentmiseáldozaton — amennyiben azt katonai tanulmányi körülményeik megengedik — résztvenni kötelesek. Ezúttal is külön hangsúlyozom, hogy az engesztelő szentmisén az ösztöntődíjban részesült akadémikusok kizárólag akkor kötelesek csak résztvenni, ha ezt tanulmányaik legkisebb megzavarása nélkül megtehetik. E kérdésben — természetesen — az akadémia parancsnoka határoz.

Az alapítványi-ösztöntődíjban az akadémia tanári kara által történő odaítélése alkalmával a tanári kar dönt e tekintetben is, hogy az ösztöntődíjban részesült akadémikusok közül melyik tartassa boldogult emlékü hitvesem lelkiüdvéért augusztus hó 6-án és melyik akadémikus augusztus hó 18-án az engesztelő szentmiseáldozatot.

Az akadémia parancsnoksága legkésőbb minden év szeptember hó végéig a mindenkori honvédelmi miniszternek jelentést tartozik tenni az ösztöntődíj odaítéléséről és igazolni tartozik, hogy az ösztöntődíjban részesült akadémikusok az alapítólevél szerinti engesztelő szentmisét az előírt időben és a plébániatemplomban megtartották.

5. Az ösztöndíj-alapítványt a mindenkori honvédelmi miniszter kezeli a kezelésében lévő többi ösztöndíj, segélyezési és jutalmazási alapokra és alapítványokra vonatkozóan fennálló kezelési szabályok és eljárások szerint, azonban az említett alapoktól és alapítványoktól teljesen elkülönítve.

6. Az ösztöndíj-alapítványt peres és perenkívüli jogügyekben a közalapítványi kir. ügyigazgatóság képviseli.

7. Az alapítólevél négy eredeti példányban állítatik ki, amelyből egy példány nekem, nemes naményi Koncz István nyug. áll. m. kir. ezredesnek, egy példány a közalapítványi kir. ügyigazgatóságnak, egy példány a m. kir. honvéd „Ludovika” akadémia parancsnokságának adatik ki, egy példány pedig a m. kir. honvédelmi minisztériumban őrzetik. Kelt Miskolcon, 1940. évi január hó 15. napján.

(P. H.)

Nemes naményi Koncz István s. k.,
nyugállományú m. kir. ezredes.

Pusztay Lajos, szék. őrnagy, s. k.,
mint tanú.

Szabó-Pap Károly ny. áll. ezredes, s. k.,
mint tanú.

Ezt az alapítványt elfogadom és alapítólevelét azzal hagyom jóvá, hogy az alapítólevelét 2. pontjának rendelkezései csupán az igényjogosultak körének kijelölésére vonatkoznak, az ösztöndíjban részesítendő száma tekintetében pedig egyedül az alapítólevelét 4. pontjának rendelkezései irányadók, vagyis az alapítvány két akadémikusnak ösztöndíjban való részesítését szolgálja.

Az alapítvány alapítólevelének 3. pontjában említett 20.000 P készpénzt kivevő vagyonából e pontban nyert felhatalmazás alapján Magyar Nemzeti Bank részvények vásároltattak. Budapest, 1940. évi április hó 1-én.

vitéz Bartha s. k.,
honvédelmi miniszter.

Rövid pár hónappal később, 1940 június 12-én, újabb 10.000 pengős alapítványt létesít nemes naményi Koncz István ezredes az elsőhöz hasonló feltételekkel, de azzal a megszorítással, hogy amíg áldottlelkű hitvesének féltestvére: nemes zalesieci és lubici Zaleski Edit úrhölgy él, az alapítvány évi tiszta jövedelme testvéri ajándékképpen őt illeti meg s csak az ő elhalálása után szolgál az alapítólevelét 2. pontjában foglaltak szerint évenként kijelölt akadémikus jutalmazására.

Ez az alapítvány tehát tulajdonképpen már a harmadik, mert az első alapítvány 2 akadémikus jutalmazására szolgál.

A honvédelmi miniszter úr Ó nagyméltósága 1940 június hó 24-én kelt 33.243/eln. 18. — 1940. sz. rendeletével ezt az alapítványt is elfogadta és az alapítólevelet jóváhagyta.

Az akadémia parancsnoka meglehangú levélben mondott köszönetet a nemesszívű alapítványtevőnek a mai nehéz időkben ritkaságszámba menő bőkezűségéért. Az alapító okleveleket, valamint az alapítványtevő és hitvese származási okmányait — életrajzi adatokkal együtt — az akadémia alapítványi irattára őrzi.

1940 június 18-án elkészült az alapítványtevőnek és hitvesének művészi képmása (Berényi Félix festőművész olajfestményei). A képek az akadémia múzeumában nyertek elhelyezést. E képek előtt fogja átadni az akadémia parancsnoka minden év június 24-én, az akadémia „intézetnapján” az érdemesnek ítélt akadémikusoknak az alapítvány kamatait, de megemlékezik az alapítványokról a hadnagyavatás reggelén is, amikor a többi jutalmat osztja ki a legkiválóbb III. évf. akadémikusoknak.

Megható és színes történet e három alapítvány keletkezésének lelki indítéka.

Nemes naményi Koncz István ezredes, az ősi, színmagyar családból származó, gavalléros, úri gondolkozású magyar huszártiszt igazi típusa. 1939 augusztus 6-án elveszti imádott hitvesét. 28 esztendő boldog családi élet omlik össze a sors kegyetlen csapásának súlya alatt. Gyermekeik nem maradtak. A megtört szívű férj, hogy időálló emléket állítson felejthetetlen hitvesének, az ő édesatyjától, nemes benedekfalvi Kiszely Gézától, a képviselőház volt gazdasági főtanácsosától örökölt nagyértékű műtárgyak egyrészét, olajfestményeket, drága porcellánokat, szőnyeget a Szépművészeti Múzeumnak, a kassai Rákóczi-múzeumnak, az Országgyűlési Múzeumnak stb. ajándékozta, nagyobbik felét pedig pénzzé tette, hogy a hatalmas összegből létesített 3 alapítvány az ő szavai szerint: „az áldottlelkű hitves sírhalmán álló gránit-obeliszknél is maradandóbban hirdesse az ő lelkének nemes jóságát.”

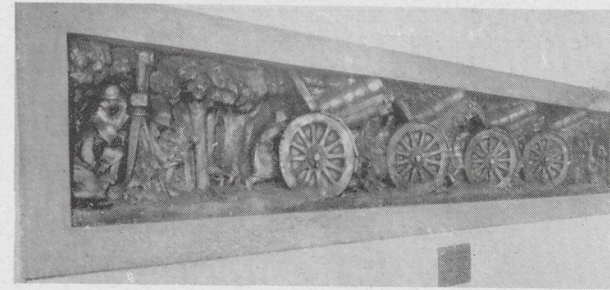
Akadémikusok!

Lehet-e ennél szebb, nemesebb példája a hitves iránti és a halál kapuján túl is lobogó, örök hűségnek, a vérbeli magyar úr előkelő gondolkozásának és gavalléros bőkezűségének?

Előttetek a példa, — kövessétek!

Dr. Mathia Károly

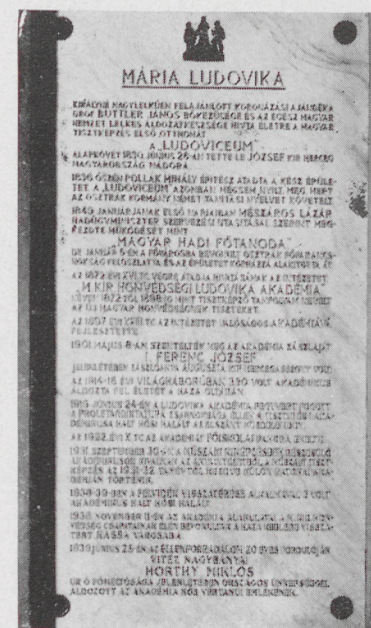
Az akadémia új domborművei és emléktáblái:

Hősi halált halt magyar tüzerek emlékműve. Ligeti Miklós szobrászművész domborművének másolata a szárnyépület II. emeletén.

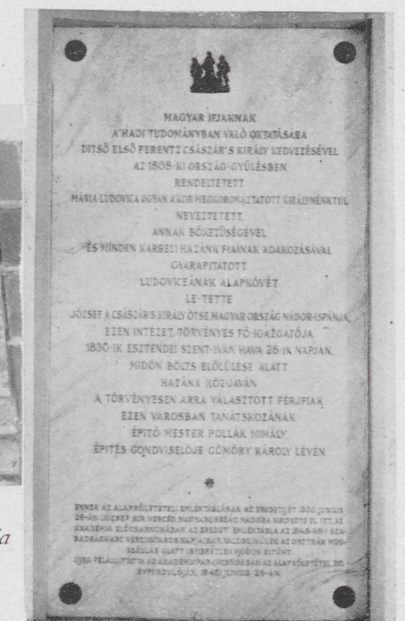
Hegyi tüzerek hősi emlékműve. Csorba Géza szobrászművész domborművének másolata a szárnyépület II. emeletén.

Az akadémia történetének főbb mozzanatait megőrkítő emléktábla az előcsarnokban.

Az 1852-ben bitófán kivégzett vértanúk emléktáblája a belső udvaron.

Az akadémia alapító oklevelének szövegét megőrkítő emléktábla az előcsarnokban.

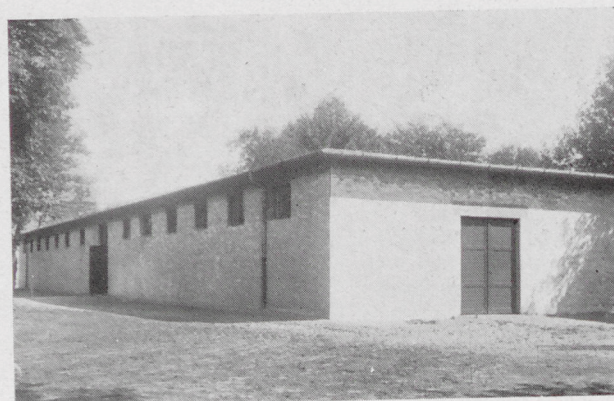

Zsázkodi Csiszér János: Gyalogsági roham című domborműve a főépület I. emeletén.

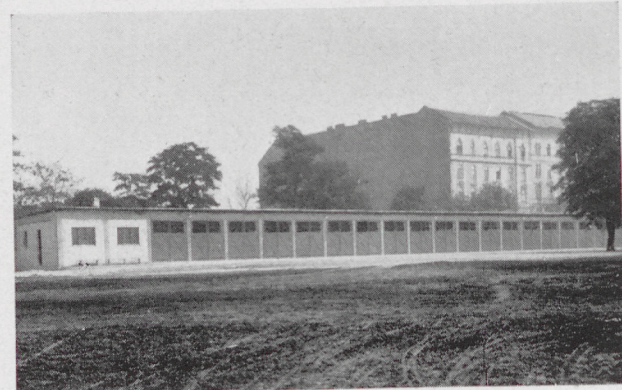
Az akadémia új épületei:

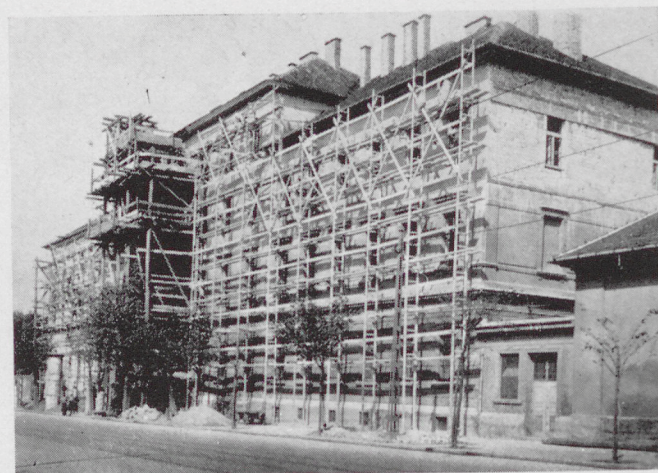
Az új kórházépület. 1939. november 28.

Az új istállóépület. 1940. augusztus 21.

Az új gépkocsiszín. 1940. augusztus 21.

*Az alantostizti tanfolyam épülete emeletráépítés közben.
(Elkészült: 1940. október 18-án.)*

**„A HAZÁÉRT MINDHALÁLIG”.
10 ÉVES A «LUDOVIKA» AKADÉMIA
JELMONDATA.**

Az 1928/29. tanévben *vitéz Szinay Béla* táborno­k parancsnoksága idején merült fel először az akadé­mia jelmondatának a terve. Az akadémia­parancsnok *vitéz Rózsás József* századost bízta meg a javaslat elkészítésével. A tisztgyűlés elé a magyar irodalom egész területéről összehordott többszáz mondatból kiválogatott 50—60 jelmondat került.

Hosszas vita után *Tolnay Dezső* vk. őrnagy javaslatát fogadta el a tisztgyűlés. A javasolt jelmondat így hangzott: „A hazáért mindhalálig!”

A Magyar Tudományos Akadémia véleményé­nek meghallgatása után 1929 tavaszán végleg el­fogadta az akadémia tiszti- és tanári kara a jelmon­datot, amelyet az 1929—30. tanévtől kezdve vall a magáénak a magyar tisztképzés ősi otthona.

Azóta szerepel ez a mondat a hadnagyavatáso­kon a kardrántás pillanatában, azóta látható az aka­adémia címerpajzsán és a ludovikás gyűrűn, de benne él azóta az Alma Mater fiainak lelkében is, mert beleégette az ősi falak között szétáradó hazaszeretet­nek és áldozatkészségnek soha ki nem alvó lángja.

**HAGYOMÁNYÁPOLÁS
A „LUDOVIKA” AKADÉMIÁN.**

Az 1939—40. tanévben az akadémia­parancsnok úr elgondolásainak megfelelően, 20 különböző emléktábla dombormű, szobor és egyéb emlékmű került felállításra az akadémia­án. Közülük az akadémia hősi halottainak nevét megőrkítő 8 fekete márványtáblát helyesbített adatokkal másodízben helyeztük el a hősök folyosóján 1940 április 25-én. A többi emlékmű adatait és elhelye­zésük időpontját a „*Krónika*” rovatban közöljük.

A hagyományápolás céljait szolgálta az akadémia­parancsnok úr másik intézkedése is, amellyel az egyes tantermeknek hadtörténelmi nagyjainkról való elnevezé­st rendelte el. A tantermeket e rendelkezés nyomán maguk az akadémikusok díszítették fel jórészt maguk­készítette képekkel, domborművekkel stb., hogy méltó keretben áldozhassanak eszményképük emlékének.

Az egyes domborműveket stb. rövid házi ünnepség keretében leplezték le.

A hagyományápolás állandóságának érdekében az egyes osztályok mindhárom tanévet ugyanabban a tan­teremben töltik.

A tantermek elnevezése az elmúlt tanévben a követ­kező volt:

I. A.: <i>Kimizsi Pál.</i>	I. Gyors: <i>Béri Balog Adám.</i>
II. A.: <i>Mátyás király.</i>	II. Gyors: <i>Simonyi őbester.</i>
III. A.: <i>Görgey Artúr.</i>	III. Gyors: <i>Hadik András.</i>
I. B.: <i>Lehel vezér.</i>	I. Tü. A.: <i>Losonczy István.</i>
II. B.: <i>Zrínyi Miklós.</i>	II. Tü. A.: <i>Gábor Aron.</i>
III. B.: <i>Szurmay Sándor.</i>	III. Tü. A.: <i>Bercsényi Miklós.</i>
I. C.: <i>Toldi Miklós.</i>	I. Tü. B.: <i>Bem József.</i>
II. C.: <i>Rákóczi Ferenc.</i>	II. Tü. B.: <i>Szondi György.</i>
III. C.: <i>Gömbös Gyula.</i>	III. Tü. B.: <i>Klapka György.</i>

Az egyes osztályok évenként egyszer bensőséges házi ünnepség keretében emlékeznek meg névadó eszményké­pükről s így hathatós tényezői a hagyományok átkap­csolódásának.

ÚJ ÉPÜLETEINK.

Az 1939—40. tanév folyamán 3 új épülettel és 1 nagyobbarányú kibővítéssel növekedett akadémia­nk épü­letállománya.

Az *intézeti kórház* elhelyezése, fölszerelése stb. sem­miképen sem felelt meg már a mai egészségügyi köve­telményeknek. Régi óhaj­tás vált tehát valóra, amikor 1939 tavaszán a park egyik legszebb helyén, a tó kö­zelében megkezdődött az új kórház építése. Akadémiku­saink — mint később a harckocsi-akadálypálya építésé­nél — önként vállalt „munkaszolgálat­tal” állnak az építómunka rendelkezésére. Kb. 300 m² földet mozgat­nak meg az épülő kórház helyén, rendbehozzák az épü­let környékét s útépítéssel, díszítő-munkával stb. az aka­adémia egyik legszebb parkrészletét varázsolják a kórház köré.

1939. november 28-án már készen áll a hatalmas, egyemeletes épület és hamarosan meg is kezdi működé­seit. A minden ízében korszerű, központi fűtéssel ellá­tott, tágas kórházépületben 13 betegszoba van 60 ágy­gyal, elkülönített fertőző-osztállyal, 2 kád-, 1 zuhany­fürdővel, az orvosi és ápolónői szobákon kívül orvosi és fogorvosi rendelővel, röntgenlaboratóriummal, quarz­diathermiával, gyógyszerházzal stb.

Nem kell ezentúl beteg akadémikusaink nagyrészt a csapatkórházakba beutalnunk. Csak a súlyosabb vagy különleges kezelést igénylő betegeinket vagyunk kény­telenek a honvéd helyőrségi kórházakba küldeni, a leg­jobb beteg itt az intézeti kórházban is megtalálhatja teljes gyógyulását, a nyugalmat, napfényt, tisztaságot árasztó falak között.

Az új *gépkocsiszín* a parknak az Örömvölgy-utca felé néző részén, a kertészkapu közelében épült fel 1940. augusztus 21-én 20 gépkocsi-hellyel, 2 iroda- és 1 raktár­helyiséggel. A régi gépkocsiszín épületében most 7 gép­kocsihely és a műhely van.

Az új *istálló* a tüzerkülönítmény körletének közelé­ben épült fel ugyancsak 1940. augusztus 21-én 28 lóál­lással, 1 zaboskamrával, 1 nyergeskamrával és 1 agyag­állással.

Az *alantostizti tanfolyam* (volt kórházépület) eme­letráépítési munkálatai 1940. július hó 15-én kezdődtek meg. Az Üllői-út mentén elhelyezett egyemeletes épü­letre a munkálatok során még 2 emelet került.

1940. október 28-án lett készen az immár három­emeletes épület, amely most már kényelmes elhelyezést biztosít földszintjén 6 hálóteremmel, 2 tanteremmel és irodahelyiségeivel a tanfolyamparancsnokságnak s a tan­folyamütegnek, — I. emeletén 7 hálóteremmel és 2 tan­teremmel az 1. tanf. századnak, — II. emeletén 6 háló­teremmel és 2 tanteremmel a 2. tanf. századnak, — vé­gül III. emeletén 2 hálóteremmel és 2 tanteremmel a tanf. gyors századnak. A tantermek tágasak és világosak, a hálótermek 9 és 32 ágy között váltakoznak.

Az emeletráépítés minden bizonnyal hosszú időre megoldotta az alantostizti tanfolyam elhelyezésének kérdését.

METEOROLÓGIAI ÁLLOMÁS A „LUDOVIKA” AKADÉMIÁN.

Az időjárás az ember életének minden megnyilvánulására erős befolyással van és így gyakran döntő tényezővé válik nagy horderejű tevékenységek végrehajtásában. Különösen áll ez a honvédelmi szempontokra.

Az időjárás jelenségeit megfigyelni és törvényszerűségeit ellesni, az ezekből nyert fontos tapasztalatokat a köz érdekében felhasználni ma már elengedhetetlen követelmény.

Mint mindenütt, nálunk is létesítettek úgynevezett meteorológiai állomásokat, amelyeken rendszeres műszermegfigyelések folynak. Ezek az állomások a m. kir. meteorológiai és földmágnességi intézettel közlik észleleteiket, ahol e jelentések felhasználásával időjárási térképek készülnek. A prognózis-osztály ezeknek a térképeknek a segítségével az időjárást előre jelzi.

Háborúmentes időben természetesen egyszerűbb a prognózis, mert a különböző államok időjárás-jelentéseiket egymással is közlik rádiójelentések formájában. Ma azonban az időjárás adatait honvédelmi titokként kezelik és így az egyes államok csupán saját állomásaikra vannak utalva.

Az időjárás előrejelzése nem jóslás, hanem a meglévő állapot, a fizikai törvények és leszűrt tapasztalatok folytán létrejött következtetés.

Különböző okok, így a szomszédos államok időjárásjelentéseinek teljes elmaradása, a rádiójelentésekben beálló üzemzavarok, stb. folytán az időjárás előrejelzése nem 100%-os, hanem csupán 80—90%-os

értékű. A honvéd időjelzőállomásokon is folynak a rendszeres észlelések és jelentésadások, amelyeknek különösképpen a repülőharcra, de a tüzérség lövéseire, a gáz- és köd alkalmazására is döntő fontosságú van.

A honvédség szempontjából oly fontos tudománynak az akadémikusok által való részletes megismerése érdekében az akadémiaparancsnokság meteorológiai állomásnak a létesítését rendelte el.

Az állomás 1940. október 2-án az akadémia parkjában nyert elhelyezést. A levegő hőmérsékletét és nedvességét mérő hőmérőket redőnyös angol hőmérőházikóban helyeztük el. Mellette van a napi csapadékot mérő esőmérő. A magas árbocon a szél irányát és erősségét mérő Wild-féle nagy nyomólapos szélzászló és az intézeti kórház folyosóján a légnyomásíró (barograph) van elhelyezve.

Meteorológiai állomásunk naponta pontosan a meghatározott középeurópai zónaidőnek megfelelően reggel 6 óra 44 perckor, 12 óra 44 perckor és 20 óra 44 perckor végzi, és észleléseit rendszeresen közli a meteorológiai és földmágnességi intézettel.

Az akadémiai meteorológiai állomás felállítása kapcsán *dr. Réthly Antal* a m. kir. meteorológiai intézet főmeteorológusa szerzett elévülhetetlen érdemeket. Az akadémia tisztikarából *Czelnai Rezső* százados és *Balászházy Imre* tü. műszaki tv. yettek részt az előkészítő munkában. Az észleléseket *vitéz Szűts Gábor* alhadnagy, épületkezelő végzi.

Cz. R.

Az akadémia parkjában felállított meteorológiai állomás
Dr. Réthly főmeteorológussal.

C.R.

Kifőtő. *Czelnai Rezső* százados, a *Zrínyi-kőr* örökös tagjának *finóceum*szete

TEST-EDZÉS

BESZÁMOLÓ A „LASE” 1939–40. TANÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

Akadémikusaink az elmúlt tanévben is nagy lelkesedéssel, igaz magyar sportszeretettel dolgoztak az akadémiai Sportegyesület kebelében. Eredményeiket az alábbiakban foglalom össze:

1939. nov. 26-án: a „József nádor” kardvívó emlékversenyen VIII. Szentistvány József III. Tü. B. aks.

1940. jan. 6-án: a HTVK II. o. országos párbajtőrversenyén IV. Karácson László III/Gy., VIII. Orley Zoltán III/3.

1940. febr. 2-án: a BSE II. o. országos törversenyén I. Szentkirályi János II/2.

1940. febr. 2–4-én: a magyar síbajnokságok hadsereg-számában Mátraházán:

- a) 18 km-es futásban: V. Laczkó Károly III/2., IX. Sönyey László III/2.;
- b) Lesiklásban: IX. Szalay László II/2.;
- c) összetett versenyben: V. Sönyey László III/2.

1940. febr. 8-án: az országos főiskolai síversenyen:

- a) 8 km-es futásban: III. Sönyey László III/2., IV. Laczkó Károly III/2., V. Sárny Bertalan II/1., IX. Orley Zoltán III/3.;
- b) lesiklásban: I. Sönyey László III/2., III. Sárny Bertalan II/1., IV. Laczkó Károly III/2., VI. Deczky Jenő II. Tü. B.;
- c) műlesiklásban: IV. Sönyey László III/2., VI. Laczkó Károly III/2.

1940. febr. 10. és 11-én: az országos főiskolai síbajnokságokban:

- 16 km-es sífutócsapatban, bajnok a LASE csapata;
- a) egyéni sífutóversenyben: IV. Sönyey László III/2.; V. Laczkó Károly III/2., VII. Szalay László II/2., X. Orley Zoltán III/3.;
- b) lesiklóbajnokságban: VII. Sönyey László III/2., X. Deczky Jenő II. Tü. B.;
- lesikló-csapatban: II. a LASE csapata;
- műlesiklásban: X. Laczkó Károly III/2.

1940. febr. 25-én: a GTE IV. o. országos kardversenyén: VII. Szentistvány József III. Tü. B.

1940. febr. 24. és 25-én: a HTVK öttusa részversenyén: (vívás és pisztolylovás), 29 induló között:

- IV. Sebeők Endre II/2., X. Bánhidny János III. Tü. A., XII. Csáthy Dénes III. Tü. B., XIII. Karácson László III/Gy.

1940. márc. 3-án: a BEAC II. o. országos párbajtőrversenyén:

- II. Csáthy Dénes III. Tü. B., IX. Sebeők Endre II/2.

1940. márc. 15-én: a MAFC III. o. országos kardvívóversenyén:

- II. Kisházy György III/1., III. Buocz Zoltán II/Gy.

1940. márc. 30. és 31-én: a HTVK öttusa részversenyén (epéevívás, pisztolylovás és mezei futás), 27 induló között:

- IV. Csáthy Dénes III. Tü. B., VI. Karácson László III/Gy., VIII. Berthy László I/2., IX. Sárny Bertalan II/1.

1940. ápr. 28-án: a „József nádor” kardvívóversenyén:

- I. Németh Dezső II/1., IX. Szentkirályi János II/2.

1940. máj. 8-án: a főiskolai párbajtőrbajnokságban:

- IV. Csáthy Dénes III. Tü. A., V. Karácson László III/Gy.

1940. máj. 11-én: a főiskolai tőrbajnokságban:

- V. Pongrácz István II/1., VII. Szentistvány József III. Tü. B., IX. Buocz Zoltán II/Gy.;

főiskolai tőrcsapatbajnokságban: II. a LASE.

1940. máj. 11. és 12-én: a HTVK öttusa részversenyén: (vívás, pisztolylovás, mezei futás és úszás), 22 induló között:

- IV. Karácson László III/Gy., IX. Csáthy Dénes III. Tü. B., X. Majláth György I/Gy.

1940. máj. 26-án: a MAC „Hősök kardvívóversenyén” országos kardválogató verseny:

- VII. Németh Dezső II/1.

A LASE házi sportbajnokságok eredményei:

Sí-lesiklásban:

- I. Deczky Jenő II. Tü. B., II. Sárny Bertalan II/1., III. Laczkó Károly III/2.

8 km-es sífutásban:

- I. Laczkó Károly III/2., II. Szalay Lóránt I/3., III. Papp György II/1.

Tornászajnokság:

- I. Sönyey László III/2., II. Sántha Ferenc III. Tü. B., III. Thoroczky Antal III. Tü. B.

Tornász-csapatbajnokság:

- I. a Tü. oszt. csapata, II. a 2. szd. csapata, III. az 1. szd. csapata.

Mezei futóbajnokság:

- I. Csáthy Dénes III. Tü. B., II. vitéz Berthy Károly I/2., III. Thold Miklós III/1., IV. Mindszenty János I/Gy., V. vitéz Szabady Jenő II. Tü. B., VI. Bánhid János III. Tü. A., VII. Hegedűs Frigyes II. Tü. B., VIII. Laczkó Károly III/2., IX. Tóth Zsigmond III/2., X. Meskó Imre III/3.

Mezei futó-csapatbajnokság:

- I. a Tü. oszt. csapata, II. a 2. szd. csapata, III. a 3. szd. csapata.

Törvívó bajnokság:

- I. Szentkirályi János II/2., II. Buócz Zoltán I/Gy., III. Németh Dezső II/1., IV. Pongrácz Jenő II/1., V. Szentistvány József III/Tü. B., VI. Beleznay Győző II/3., VII. Csáthy Dénes III/Tü. B., VIII. vitéz Mindszenty János I/Gy.

Kardvívó bajnokság:

- I. Németh Dezső II/1., II. Buócz Zoltán I/Gy., III. Kisházy György III/1., IV. Szentistvány József III/Tü. B., V. Szentkirályi János II/2., VI. Kautny Károly I/3., VII. Iványi Illés III/2., VIII. Veres Jenő III/2., IX. Tölgyessy László II/1.

Kardcsapatbajnokság:

- I. az 1. szd. csapata, II. a Tü. oszt. csapata, III. a 2. szd. csapata.

Teniszbajnokság:

- I. Koós Béla I/1., II. Bernáth István II/1., III. Bánhid János III/Tü. A.

Páros teniszbajnokság:

- I. Kállay—Scossa Gyorscop., II. Bánhid—Szentpétery III/Tü., III. Bernáth—Szentgyörgyváry I. szd.

Kézilabdabajnokság:

- I. a 2. szd. csapata, II. a gyorscop. csapata, III. a 3. szd. csapata.

Atlétikai bajnokságok:

100 m-es síkfutás:

- I. vitéz Mindszenty János I/Gy. 11.5 mp., II. Marjay Valér I/Gy. 11.6 mp., III. Szilassy Péter I/1. 11.7 mp.

200 m-es síkfutás:

- I. vitéz Mindszenty János I/Gy. 24.4 mp., II. Koós Béla I/2. 24.5 mp., III. Zentay Ferenc III/1. 24.8 mp.

400 m-es síkfutás:

- I. Csáthy Dénes III/Tü. B. 55.0 mp., II. Zentay Ferenc III/1. 55.4 mp., III. Szentiday László II/3. 56.3 mp.

800 m-es síkfutás:

- I. Karácson László III/Gy. 2 p. 11.7 mp., II. Szabady Jenő II/Tü. B. 2 p. 14.8 mp., III. Berthy László I/2. 2 p. 16.2 mp.

1500 m-es síkfutás:

- I. Berthy László I/2. 4 p. 32.6 mp., II. Hegedűs Frigyes II/Tü. B. 4 p. 34.0 mp., III. Thold Miklós III/1. 4 p. 39.9 mp.

Súlylökésben:

- I. Szemlaky György I/2. 13.16 m., II. Zólomy Ferenc I/2. 11.71 m., III. Mányoky István II/Tü. B. 11.42 m.

Diszkoszvetésben:

- I. Faragó István III/1. 44.48 m., II. Zólomy Ferenc I/2. 39.44 m., III. Kőszeghy Barnabás II/Tü. A. 37.97 m.

Gerelyhajításban:

- I. Zólomy Ferenc I/2. 43.05 m., II. Faragó István III/1. 41.83 m., III. gr. Kornis Boldizsár I/1. 39.96 m.

Kézigránát dobásban:

- I. Szendrői Kovács Imre III/Tü. A. 82.10 m., II. Faragó István III/1. 77.36 m., III. Zólomy Ferenc I/2. 75.82 m.

Magasugrásban:

- I. vitéz Rátz Tibor II/Tü. A. 166 cm., II. Csáthy Dénes III/Tü. B. 164 cm., III. Marjay Olivér I/Gy. 160 cm.

Távolugrásban:

- I. Marjay Valér I/Gy. 607 cm., II. Csáthy Dénes III/Tü. B. 584 cm., III. Benkovicz Béla II/1. 557 cm.

Rúdugrásban:

- I. Duka Miklós I/2. 310 cm., II. Sönyey László III/2. 310 cm., III. Orosz Tamás I/3. 290 cm.

4x100 m-es váltófutásban:

- I. a Tü. oszt. csapata 46.09 mp., II. a Gyorscoport 47.02 mp., III. a 2. szd. csapata.

Növekvő váltófutásban:

- I. a Gyorscoport 3 p. 39.1 mp., II. a Tü. oszt. csapata 3 p. 43.0 mp., III. az 1. szd. csapata 3 p. 51.0 mp.

Atlétikai tömegpontverseny vándordíját nyerte:

- I. a 2. szd. 94 p., II. a Tü. oszt. 69.5 p., III. a Gyorscoport 57 p., IV. az 1. szd. 50.5 p., V. a 3. szd. 25 p.

A Katonai Szemle vereteit az alábbi aks-ok nyerték:

- Arany öttusa-veret: Csáthy Dénes III/Tü. B.
Ezüst öttusa-veret: Karácson László III/Gy.
Bronz öttusa-veret: Bánhid János III/Tü. A.
Bronz sport veretet nyertek: Sönyey László III/2. (tornász, síelő, atléta), Németh Dezső II/1. (vívó), vitéz Mindszenty János I/Gy. (atléta, öttusázó).

Akadémikusok! Fialat bajtársaim! Kilenc éven át voltam nevelőtök és tanárotok. Erre a kilenc évre azzal a tudattal tekintek vissza, hogy minden erőmmel és tudásommal szent hivatásomat igyekeztem szolgálni.

Hat év óta mint az akadémia testnevelés-vezetőjének, sok örömben volt részem. Ezt a sok örömet Ti és az előző évek akadémikusai szereztétek nekem

azzal, hogy a magyar tisztisarjadék kiváló fizikai adottságait a legkülönbözőbb versenyeken igazolták.

Volt idő, mikor éveken át rettegtek a „Ludovikás” versenyző nevét. Ez a büszke név főleg a főiskolai sportversenyeken egyenértékű volt a győzelemmel.

Fanatikus híve vagyok annak a gondolatnak, hogy egy nemzet életében létkérdés a faj fizikai ereje és az erkölcsi nevelés után minden mást megelőző a testi erő nevelése. Erre kétségenkívül a legalkalmasabb eszköz a sport és a sporton belül a nemes versengés, mely a férfiúi erények egész tömegét fejleszti ki az emberben. Ezek közül a legfontosabbak az önmegtartóztatás és a küzdeniakarásón keresztül — a győztnitadás.

Ha a mai, mindennél időszerűbb és forrásban lévő európai helyzetet nézzük, akaratlanul is elgondolkozunk azon, minek köszönheti Németország ma már köztudatban lévő „villámháborús” sikereit. Ezt a hihetetlen sikert, a félvilág legyőzését a politikai helyes kül- és belpolitikának, a nevelő a tökéletes lelki előkészítésnek, a katona a fölényes hadvezetésnek, a technikus a mindig újabb meglepetéseket hozó technikai fölénynek köszönheti.

Eszembe jut az 1936. évi berlini olimpiász. Magam előtt látom azt a hihetetlen lelkierőt, amellyel a német atléták és versenyzők testük izmait mozgatták és olyan lehengerlő győzelemhez vezették, amelyre a világversenyek történetében nem volt még példa.

Látom a német gyakorló táborokat és a stadion Mars-mezejét, ahol minden rendű, rangú és életkorú emberek ezres tömegei edzették testüket.

És most már tudom, hogy a német „villámháború” zuhanó-bombázói, ejtőernyős vadászai, harcokcsi-kezelő legénysége, az egész német hadsereg és az egész német nép hogyan tudja azokat az emberfeletti fizikai teljesítményeket végrehajtani, amit Vezére megkövetel tőle.

Úgy, hogy az emberi agy nagyszerű elgondolásait a lélek erejével hajtott, tökéletesen kiegyensúlyozott emberi fizikai erő hajtja végre.

Ez sem véletlen. Az emberanyagában oly kiváló sportnemzet, a rokon finn nép is a sportnak köszönheti, hogy az óriási technikai fölényben és számbeli túlsúlyban lévő orosz tömegek sem tudták megverni.

Gondoljatok arra, hogy nagyraihavott nemzetünknek sorsdöntő feladatokat kell a közeljövőben megoldania. Bízom bennetek, hogy minden elképzelhetetlennek látszó fizikai fáradságot legyőzve, lelketek összeszedett erejével akartok és tudtok is küzdeni a végső győzelemig.

Most, mikor elbúcsúzom az Alma Mater szent eszméket sugárzó falaitól, arra kérem a Mindenható: adjon minden most és a jövőben itt nevelődő akadémikusnak a szent eszmék megvalósításához akarat erős magyar szívet és szívós, egészséges testi erőt.

Maszlaj Lajos százados,
a „Ludovika” akadémia testnevelés-vezetője.

Képek az akadémia sportéletéből.

Kegyeleti staféta. 1939. október 6.

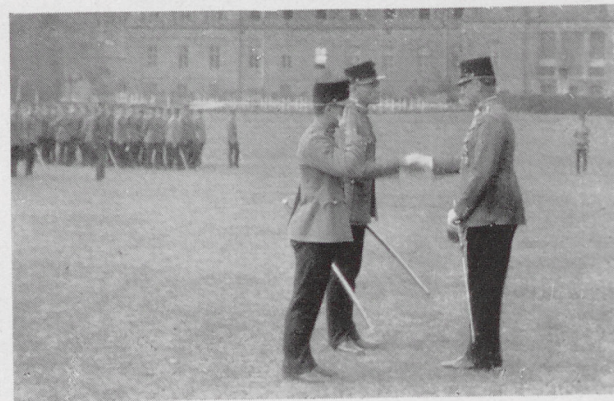
Kézilabda házbajnokság.

*Mezei futóbajnokság.
1940. április 28.*

*Díjkiosztás.
1940. április 28.*

*Sportdíjkiosztás a tanévzáró ünnepségen.
1940. augusztus 15.*

KRÓNIKA. AZ AKADÉMIAI ÉLET KIMAGASLOBB ESEMÉNYEI.

Ez évben folytatjuk a tavalyi évkönyvünkben első ízben megjelent krónikát, az akadémiai élet kimagaslóbb eseményeinek foglalatát. A hadnagavatásról, a ludovikás találkozóról, különböző ünnepeinkről, a ludovikás táncestélyről, a Levente-kör munkásságáról és a LASE sportéletéről ez évben is külön, önálló cikkeiben számolunk be.

A teljesség kedvéért e helyütt is megemlíjtjük az évkönyv más helyén részletesen ismertetett eseményeket.

1939.

Szeptember 13—14. A polgári életből pályázók felvételi vizsgája.

Szeptember 27. Az I. és III. évf. aks-ok bevonulása.

Szeptember 28. A II. évf. aks-ok bevonulása.

Szeptember 28. A gyorscsoporthoz (aks. kerékpáros, huszár- és páncélműves század) megalakulása.

Szeptember 29. A csendőrkiképzésben részeseülő II. és III. évf. aks-ok útbaindítása a II. főcsoportozhoz.

Szeptember 29. Pót- és javítóvizsgálatok.

Október 1. Az I. és II. főcsoport elnevezés megszűnik.

Az akadémia új neve: M. kir. honvéd „Ludovika” akadémia.

Október 1. Tanévnyitó istentisztelet. (Veni sancte.)

Az istentisztelet után vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes, akadémia parancsnok a törzsepület belső udvarán üdvözli a tiszti- és tanári kart, valamint az aks-okat.

Ugyanekkor és ugyanitt történt ez évben a Levente-kör megalakulása és csoportbeosztása is.

Október 1. Dr. Molnár Gyula ny. áll. ezredes Gorodok-Satanov című huszár-domborművének elhelyezése a szárnyépület I. emeletén.

Október 2. Az aks. zászlóalj indulása az őszi kihelyezésre. (I. évf. Jutas, II—III. évf. Veszprém.)

Október 6. Az aradi vértanúk emlékűnepe. Gyászistentisztelet. A nap jelentőségéről az istentisztelet keretében emlékeztünk meg. Az istentisztelet után az akadémia parkjában kegyeleti stafétát rendeztek az aks-ok.

Október 9—10. Az alantostizszi tanfolyam felvételi vizsgája.

Október 21. A gyorscsoporthoz búcsúvacsorája Dépold Miklós ezds-nek a m. kir. I. Ferenc József Jászkún 1. honvéd huszárezred parancsnokává történt kinevezése alkalmából.

Október 22. Az alantostizszi tanfolyam tanévnyitó istentisztelete.

Október 25. Légvédelmi készség, légtalmi riadó.

Október 27. Az aks. zászlóalj bevonulása a jutasi, ill. veszprémi kihelyezésről.

November 1. A „Ludovika” akadémia előtti téren felállított „Névtelen hősök” emlékművet tiszti és aks-i küldöttség megkoszorúzza. Tiszti küldöttség képviseli az akadémia a Hősök emlékkövének megkoszorúzásán, valamint a hősök temetőjében tartott délutáni gyászszolozsmán.

Az akadémia halottainak sírját (Lemberkovics Jenő szds. és Papp László honvéd főrealisk. növendék: Kerepesi-út melletti temető; vitéz Paál Dénes esperes: Farkasréti temető; Koschowitz Gyula ny. alez. és Pogány Jenő aks. Rákoskeresztúri új köztemető; Horkay Lajos fsz. thts.: Pestszent-

erzsébeti temető; dr. Kvacsák Lajos főesperes: Csepeli új temető) rendbehozatta és tiszti küldöttséggel koszorút küldött kegyeletes megemlékezése jeléül sírjukra.

November 2. Az elméleti kiképzés kezdete.

November 5. A „Ludovika” akadémia 1889., 1894., 1899., 1909., 1914., 1924. és 1929. években végzetek 50., 45., 40., 30., 25., 15. és 10. éves találkozója.

November 10. Az aks. tüzérszázály lögyakorlata Esztergom-táborban.

November 10. Ünnepe a kassai bevonulás első évfordulóján a vívóteremben. Az ünnepség keretében került bemutatásra az „Észak felé” című film is.

November 15. Az alantostizszi tanfolyam lögyakorlata Esztergom-táborban.

November 16. A nemzeti hadsereg bevonulásának 20. évfordulója. Ünneplés istentisztelettel.

November 18. A „Ludovika” akadémia 1904-ben végzetek 35 éves találkozója. A találkozón résztvett vitéz nemes dálnokfalvi Bartha Károly tábornagy, honvédelmi miniszter úr Ó nagyméltósága is.

November 22. Rádióközvetítés a „Ludovika” akadémia-ból „Séta a honvédtisztjelöltek otthonában” címen.

November 26. Az akadémia Múzeumának ezévi megnyitása. Dr. Mathia Károly főtan. a múzeum őre ismertette az akadémia történetét és bemutatta a gyűjtemény jelentősebb darabjait az I. évf. aks-oknak.

November 28. Az új intézeti kórház megnyitása és üzembehelyezése.

December 3. Az aks. tüzérszázály Borbála-ünnepélye a vívóteremben.

December 4. Borbála-istentisztelet. Az aks. tüzérszázály díszmenete Szent Borbála szobra előtt.

December 5. Mikulás-ünnepély a díszteremben a tisztek és az altisztek gyermekei részére.

December 6. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb névünnepe. Ünneplés istentisztelettel. 10 h 30 I-kor díszkivonulás. Az I. évf. aks-ok eskütétele. A Felvidéki Emlékem átadása a kassai bevonuláson résztvett tiszteknek, aks-oknak, altiszteknek és legnek. Díszében.

December 9. A „Ludovika” akadémia 1912-ben végzetek találkozója. (vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezds. akadémia parancsnok évfolyama.)

December 11. A honvéd középiskolai nevelőintézetek parancsnokainak látogatása az akadémia-n.

December 17. A LASE házi tornaversenye a nagy tornateremben.

December 22. A karácsonyi szabadság kezdete 12 h-kor.

December 24. Karácsonyfa-ünnepély a szabadságra visszamaradt 5 aks. részére az aks. zlj. kaszinójában 16 h-kor, a legénységi különítményeknek 16 h 30 I, 17 h és 17 h 30 I-kor.

1940.

Január 7. A karácsonyi szabadság vége 24 h-kor.

Január 8. Az akadémia korcsolyapályájának megnyitása a tavon.

Január 10. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal keskenyfilm-vetítő előadása „Egy hét Magyarországon” és „Szent István éve” címen.

Január 11. Az aks-i szimfónikus zenekar résztvesz a Turáni Társaság Finn Hangversenyén a Pesti Vigadóban.

Január 13—23. A m. kir. honvéd térképészeti intézet jubileumi kiállítását megtekintik az összes aks-ok és tanfolyamhallgatók.

Január 15. Hetz Imre ezds. áthelyezése a m. kir. honvéd tüzér- és fegyverszertár, Baló Zoltán őrgy. áthelyezése a H. M. 8. osztály állományába.

Január 15. Naményi Koncz István ny. áll. ezredes 20.000 P-s ösztöndíjalapítványt létesít az aks-ok számára felesége, szül. benedekfalvi Kiszely Ilona Anna emlékére.

Január 17. Dr. Éry Emil gimn. igazgató „A magyar szent korona” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 1. sz.)

Január 18. Az aks. zászlóaljhoz beosztott III. évf. aks-ok, valamint az alsóbb évfolyamok versenyszíjói megkezdik az edzést.

Január 24. Három különböző tüzér hősi emlékmű (relief-másolat) leleplezése a tüzér-szárnyépület II. emeletén.

Január 25. Vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv ltbk. tisztképzés- és nevelésügyi szemléző szemléje az akadémián.

Január 29. Az aks-i szimfónikus zenekar résztvesz a „Magyar anyák a finn gyermekekért” hangversenyen a Pesti Vigadóban.

Január 31. Dr. Kádár László egyet. magántanár „A magyar föld” és dr. vitéz Rosztóczy Ernő ezredorvos, egyet. magántanár „A magyarság faji összetétele” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 2. sz.)

Február 1. Ludovikás táncestély.

Február 1. Vitéz Madaras Béla ezds. áthelyezése és kinevezése a m. kir. székesfehérvári II. honvéd hadtest közigazgatás-vezetőjévé.

Február 7. Hübner József tanár „A legénységgel való helyes bánásmód” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára.

Február 10. Vitéz nemes gyergyócsomafalvi Rokay Imre alez. áthelyezése az I. honvéd hadtest állományába.

Február 13. I. félévi osztályértekezlet.

Február 14. Dr. Mády Zoltán tanár „A magyar nép élete, társadalmi és gazdasági tagolódása” címen, dr. Karacsony Sándor tanár „A magyar lélek” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 3. sz.)

Február 15. I. félévi főértekezlet.

Február 20. Vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv ltbk. tisztképzés- és nevelésügyi szemléző úr Ö nagyméltósága búcsúja nyugalombavonulása alkalmával a „Ludovika” akadémia tiszt- és tanári karától.

Február 23. Mátyás király születésének 500. évfordulóján a Leventekör irodalmi csoportja rendes gyűlés keretében emlékezett meg nagy katonakirályunkról.

Február 24. Az aks-i szimfónikus zenekar tagjai kincstári költségen megtekintik a m. kir. Operaház Carmen előadását.

Február 24—27. A LASE házi sibaajnokságai a budai Harangvölgyben.

Február 28. Dr. Kovács László tanár „Magyar tárgyi néprajz” és dr. Bálint Sándor „Magyar szellemi néprajz” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 4. sz.)

Február 29—Március 2—3. A róm. kat. vallású tisztek, aks-ok, tanfolyamhallgatók és altisztek lelkiigyakorlata. A lelkiigyakorlatos szentbeszédet Jandik József a Regnum Marianum igazgatója mondta. (Minden nevelés — lélekkiáradás. Akadályaink az eszményi férfijellem kialakításában. Minden belső és külső győzelem alapja az akarat. A küzdelmes ember és a Megváltó. Krisztussal a hősök nyomán.)

Február 29—Március 2—3. Csendes órák a protestáns vallású tisztek, aks-ok, tanfolyamhallgatók, altisztek és hozzátartozóik számára. (Vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor: Feladattaink. Dr. Incze Gábor, ref. hitoktatási igazgató: Hivatás és élet. Vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor: A lélek vezetése mellett. Morvay István, a Soli Deo Gloria diákszövetség lelkesze: Bizonyosságátétel.)

Március 1. Legfelsőbb Hadurunk kormányzóvá választásának 20 éves fordulója. Ünneplés istentisztelet után az akadémia parancsnok a belső udvaron felállított alakulatok előtt ünnepi beszéde tmondott, majd leleplezte Mangsch Gyula szobrászművésznek a főépület I. emeletén elhelyezett domborművét, amely a nemzeti hadsereg bevonulását ábrázolja.

Március 1. A m. kir. honvédség különtársulatában vitéz Magyary Andor ezds. és 6 aks. jelenik meg a Kormányzó úr Ö Főméltósága előtt a díszkard-átadáson.

Március 1. Vitéz Kovács Gyula vk. ezredes, AK tanulmánycsoportvezető áthelyezése és kinevezése a m. kir. szombathelyi III. honvéd hadtest vk. főnökévé.

Március 6. A japán katonai attasé látogatása az akadémián. Az attasé meghívta az akadémiát a „Sanghai harcok” című film előadására.

Március 8. H. Wester svéd kir. őrnagy, katonai attasé látogatása az akadémián.

Március 13. Dr. Csüry Zoltán egyet. tanár „A magyar népnyelv” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 5. sz.)

Március 14. A LASE házi tornászajbnoksága (egyéni és csapatverseny) a nagy tornateremben.

Március 15. A magyar szabadság ünnepe. 11 h-kor ünnepély a vívóteremben.

Március 15. A húsvéti szabadság kezdete 15 h-kor.

Március 27. A húsvéti szabadság vége 24 h-kor.

Április 1. Törpényi József fővivőmester, az akadémia vivőmestere 35 évi szolgálat után nyugalomba vonul.

Április 3. Dr. Gönyey Sándor tanár „A magyar tánc” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 6. sz.)

Április 3. Az aks. kp. szd. harcszerű lövészete Esztergom-táborban.

Április 4. Dr. Sepsiszentgyörgyi Móricz Károly ny. jogakadémiai tanár, a „Ludovika” akadémia első parancsnokának fia, múzeumunk gyarapítójának temetése a rákoskeresztúri új köztemetőben.

Április 8. A nyári napi- és tanórarend életbelépése.

Április 8. 325 aks. és tanfolyamhallgató megtekintik a Városi Színházban vitéz Somogyváry Gyula: Frontharcosok c. színművét.

Április 9. A német-magyar barátság-kupa (négyes tör és kardcsapat) német versenyzőivel meglátogatják az akadémiát.

Április 10. Az alantostiszti tanfolyam harcszerű lövészete Esztergom-táborban.

Április 11. Büky Béla tanár „A magyar népszínművészet” és vitéz Faragó Ede orsz. gyűl. képviselő „A magyar

népművelés” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 7. sz.)

Április 18. Dr. Kodály Zoltán egyet. tanár „A magyar népdal” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 8. sz.)

Az előadást az aks-i és tanfolyam énekkar dallampéldákkal szemléltette.

Április 19. Vitéz Littay András altábornagy úr Ö nagyméltósága, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese megsejleli az akadémiát.

Április 20. A „Ludovika” akadémiát 1905-ben végzetek 35 éves bajtársi találkozója mindhárom hadseregpk., a m. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese és a H. M. közg. főcsoport-főnökének részvételével. Ünneplés istentisztelet után megkoszorúzták a világháborúban elesett évfolyamtársaik emléktábláját, az ellenforradalmi emlékoszlopot, a Ludovika szobrot és a világháborúban hősi halált halt tisztek emlékművét.

Április 25. Dr. Cser János tanár „Népi művelődés és nemzetnevelés” és Varga László főtanár „Katonanevelés — népnevelés” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 9. sz.)

Április 25. Az aks-i teniszpályák ezévi megnyitása.

Április 25. A 8 új márványtábla elhelyezése a hősök csarnokában.

Május 2. Simonyi emléknapi. A lovas kiképzésben részvevő aks-ok istentisztelet után megkoszorúzzák Szent György képét, majd „Simonyi díjugratást” rendeznek a nyitott lovardában. A díjugratás után Simonyi díszbéd volt a tisztí étkezdeben.

Május 5. Az aks-i szimfónikus zenekar tagjai résztvesznek a Zeneművészeti Főiskolán Haydn: Évszakok c. oratóriumának előadásán.

Május 9. Kőszeghy László ny. igazgató művészettörténeti vetítettképes előadása a Leventekörbe nem tartozó aks-ok számára a vívóteremben.

Május 9. Az akadémiaügyeletes tiszt aks-i szolgálat helyett zlj., illetve osztályügyeletes tiszt aks-i szolgálat rendszerezése.

Május 11. Harcos József lövészbemutatója a házi lötéren.

Május 15. Az akadémia történetének főbb mozzanatait tartalmazó márványtábla elhelyezése az előcsarnokban.

Május 20. Légvédelmi riadó-gyakorlat az akadémián.

Május 22. Az alantostiszti tanfolyam feloszlata.

Május 23. Tisztai tolmácsvizsgák az akadémián.

Május 23. 300 budapesti cserkészorsvezető látogatása az akadémián.

Május 24. A Leventekör évrő díszgyűlése a vívóteremben. Pályadíjak, jutalmak és a Vitézi Rend Zrínyi csoportja könyveinek kiosztása.

Május 25. 200 vitézi várományos megtekintik az akadémiát.

Május 25. Az akadémia belső udvarán 1852-ben vértanúhalált halt 3 hősléklő magyar hazafi emléktáblájának elhelyezése.

Május 25. A harckocsi akadálypálya elkészül az új kórház mögött.

Május 25—26. A páncélos kiképzésben részesülő III. évf. aks-ok összetett mkp. versenye a budai hegyekben és az akadémia sportpályáján, ill. harckocsi akadályversenye az akadémia harckocsi akadálypályáján.

Az új emléktáblák és az ellenforradalmi képek felavatása.

Május 26. A világháborúban elesett hősök emléknapi. Istentisztelet. A hősi halált halt magyar tisztek és a névtelen hősök emlékművének megkoszorúzása.

Május 27—30. Atlétikai házbajnokságok az akadémia sportpályáján.

Május 28. Repülőbemutató a III. évf. aks-ai részére Budaörsön.

Május 28. A m. kir. honvéd térképészeti intézet megtekintése. (II. évf.)

Május 29. Puskás löverseny Esztergom-táborban.

Május 30. Évrő osztályértekezlet.

Május 31. Évrő főértekezlet.

Június 2. Az aks. páncéljárműves század indulása Lajosmizsére, a m. kir. 101. páncélvonat századhoz kihelyezésre.

Június 4. Indulás a nyári kihelyezésre. (Aks. zászlóalj és aks. huszárszázad gyalogmenetben és gk. szállítással Jutasra, aks. tüzérszázad gyalogmenetben Hajmáskérre.)

Június 8. Az aks. páncéljárműves század bevonulása a lajosmizsei kihelyezésről.

Június 10. Az 1838-i pesti árvíz emléktáblájának elhelyezése a főlépcsőház feljárójánál.

Június 10. Az aks. kerékpáros század indulása Rétságra, a m. kir. 11. honvéd kp. zlj.-hoz kihelyezésre.

Június 12. Nemes naményi Koncz István ny. áll. ezredes újabb ösztöndíj-alapítványt létesít az akadémikusok számára.

Június 13. Az aks. páncéljárműves század indulása Kál-Kápolnára a m. kir. 2. honvéd lovassandár páncélgépkocsi és könnyű harckocsi-századhoz kihelyezésre.

Június 15. Csebi Pogány Jenő aks-nak, az 1919. június 24-i ludovikás ellenforradalom hősi halottjának ünnepélyes exhumálása a rákoskeresztúri köztemetőben. Földi maradványait Budapest Székesfőváros Hősök Temetőjének Felügyelősége az akadémia kérésére a Hősök temetőjébe, a 6. sz. sírhelytábla köröndjébe helyezte át.

Június 16. Honvéd középiskolai nevelőintézeti növendékek érkezése az akadémia központi orvosi vizsgára.

Június 18. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb születése napjának megünneplése.

Június 18. Naményi Koncz István ny. áll. ezredes és megboldogult hitvese: benedekfalvi Kiszely Ilona Anna képeinek elhelyezése az akadémia múzeumában. (Berényi Félix festőművész festménye.)

Június 20. Az aks. légvédelmi tüzér gyakorló csoport indulása Hajmáskérre.

Június 23. A „Júniusi Bajtársak Szövetségé”-nek ellenforradalmi emlékünnepe az akadémián. Istentisztelet után dr. Altenburger Gyula egyetemi tanár ünnepi beszéd kíséretében megkoszorúzza az akadémia parkjában lévő ellenforradalmi emlékművet, amelyre 12 egyesület (intézmény) többek között a m. kir. honvédség és a „Ludovika” akadémia is koszorút helyezett.

Június 27. A gyalogság eszményképének Szent Lászlónak az akadémia parkjában lévő szobrát születése 900. évfordulója alkalmával tíztagú tisztí különttség megkoszorúzza. A kihelyezett aks. zászlóalj ünnepi istentisztelettel és bensőséges ünnepéllal áldozott a nagy király emlékének.

Június 28. Zsákodi Csizsér János: Gyalogsági roham című működomborművének elhelyezése a főépület I. emeleti folyosóján, az aks. zászlóalj körletében.

Június 29. Az aks. páncéljárműves század bevonulása a kál-kápolnai kihelyezésről.

Június 29. Az aks. légvédelmi tüzér gyakorló csoport bevonulása a hajmáskéri kihelyezésről.

Július 1. Vitéz Pócze Dezső alez. áthelyezése és kinevezése a 47. honvéd gyalogezred parancsnokává.

Július 3. A III. évf. aks-ok bevonulása a nyári kihelyezésről.

Július 4. Időelőtti hadnagyavatás.

Július 6. Gyalogsági tömegverseny (gyorsasági) az aks. századok között Jutason.

Július 6. Az aks. kp. század bevonulása Rétságáról.

Július 8. Az aks. kp. és pc. század útbaindulása Jutásra kihelyezésre.

Július 8. Az akadémia nyári uzodájának megnyitása.

Július 9. Sabi Sabew bolgár kir. alezredes érkezése Jutásra az aks. zlj-hoz.

Július 15. Az alantostizti tanfolyam építkezési munkálatai (emeletráépítés) megkezdődnek.

Július 18. Az aks. zászlóalj célfelderítési és megjelölési versenye Várpalotán.

Július 18—19. A polgári életből pályázók központi orvosi vizsgája.

Július 22—augusztus 14. Az I. évf. műszaki gyakorlaton Jutason, illetve az óbudai vízi gyakorlótéren, a II. évf. terepfelvételei gyakorlaton Balatonkenesén, a tűzér kiképzésben részesülő aks-ok 10 napos felváltással tü. bemérő gyakorlaton Hajmáskéren.

Július 31. Erzsébet királyné mellszobrának (Stróbl Alajos alkotása) a park ÉNy részéről a tisztú kertbe való áthelyezése.

Augusztus 1. Szemenyey László alezredes, aks. zászlóaljparancsnok áthelyezése a m. kir. 1. honvéd hegyi dandár állományába, Ungvárra. Dr. Leitner Ferenc 2. oszt. főtörzsorvos, akadémia-vezetőorvos áthelyezése a m. kir. 10. sz. honvéd helyőrségi kórházba, Budapestre.

Augusztus 4. A Júniusi Bajtársak Szövetségének hálaladó istentisztelete és Perényi-émléksereg vacsorája. Az ünnepségeken az akadémia képviselőjében vitéz Révbegyí Ferenc ezds. jelent meg.

Augusztus 14. Az aks-i kihelyezett alakulatok bevonulása Budapestre. (Az I. évf. gk. szállítással, a II. évf. vasúti szállítással, a II. évf. tü. aks-ok menetben.)

Augusztus 15. Tanérvzáró istentiszteletek. Sportdíjkiosztás a nagyréten.

Augusztus 15. Csebi Pogány Jenő aks. a ludovikás ellenforradalom hősi halottja új síremlékének felavatása a Hősök Temetőjében, a 6. sz. sírhelytábla köröndjében.

Augusztus 16. Nyári szabadság kezdete 12 h-kor.

Augusztus 18. Az 1900-ban felavatott ludovikás tisztek 40 éves találkozója az akadémian.

Augusztus 20. Szent István király ünnepe. 10 h-kor szentmise az akadémia kápolnájában.

Augusztus 21. Az új gépkocsiszín és az új istállóépület elkészülte.

Augusztus 23. Tanérvzáró tisztú gyűlés.

Szeptember 4—6. A honvéd középiskolai nevelőintézetbe pályázók központi felvételi vizsgája az akadémian

Szeptember 10. A kolozsvári bevonuláson résztvevő aks-ok bevonultatása az akadémiaira.

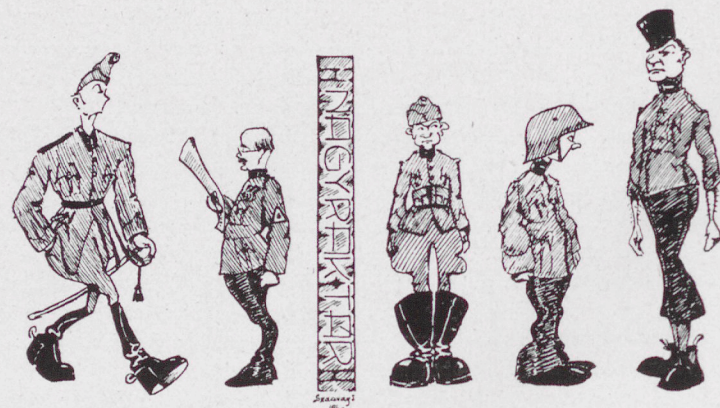
Szeptember 13. Az aks. díszszázad indulása a kolozsvári bevonulásra a ny. p. u.-ról.

Szeptember 15. Ünnepléses bevonulás Kolozsvárra.

Szeptember 23. A csapattól származó karpaszományos pályázók központi orvosi vizsgája a 10. sz. honvéd helyőrségi kórházban.

Szeptember 24. A csapattól származó karpaszományosok felvételi vizsgája az akadémian.

Szeptember 26—27. A polgári életből pályázók felvételi vizsgája az akadémian.

Metamorfózis.
Nemes esztétikéi Szacsavay Imre aks. karikatúrája.

TARTALOM

Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc tábornok: Búcsúznak vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv lovassági tábornok, m. kir. titkos tanácsos, tisztképzés- és nevelésügyi szemlélnöktől		3
Halottaink. Síremlékavatás a Hősök Temetőjében		5
Dr. Mathia Károly főtanár: Mátyás, a katonakirály. (Születésének 500. éves fordulójára.)		7
Dr. Mathia Károly főtanár: A „Ludovika“ akadémia a kolozsvári bevonuláson		11
SORAKOZÓ!		
Dr. Mathia Károly főtanár: Leventekör — Zrínyi-kör, Ludovikás Levente — Ludovikás Évkönyv		19
Ráskay Pál akadémikus: A helyes akadémikus szellem kialakítása		21
Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus: A nemzeti gondolat és a modern magyar irodalom		23
Csathó Egon akadémikus: A csapattiszt nemzetnevelési feladatai		25
A „Ludovika“ akadémia menetelői. (Szöveg.)		27
Pillanatfelvételek a nyári gyakorlatokról Vitéz Osváth Tibor akadémikus: Kelt Budapesten. (Költemény.)		30
Szőnyi Miklós hadnagy: Gondolatok a mai csapatéletről		32
Dóczy Andor Gedeon akadémikus: Jerwán hadnagy. (Elbeszélés.)		34
Földi Gábor akadémikus: Hogyan készülünk az akadémian nemzetnevelői hivatásunkra?		37
.		38
AKADÉMIAI ÉLET.		
Hadnagyavatás		45
Ludovikás találkozók		48
UNNEPSÉGEINK.		
I. Akadémiai ünnepségek		51
II. Fegyvernemi ünnepségek:		
a) Szent László-ünnepély		56
b) Simonyi-émlékverseny		56
c) Szent Borbála-ünnepély		57
III. A Ludovikás Táncestély		58
LEVENTEKÖR.		
Beszámoló a Leventekör 1939—40. tanévi munkásságáról.		
I. A Leventekör szervezete		61
II. A csoportok működése		61
III. A pályázatok eredménye		63
IV. Dísz- és örökös tagságok		64
V. A Leventekör tanérvzáró díszgyűlése, a tanárelnök záróbeszéde		65
MÚZEUM.		
Az akadémia múzeumának gyarapodása. A nehézfegyver-vándordíj		67
A nemes naményi Konecz Istvánné, nemes benedekfalvi Kiszely Ilona Anna ösztöndíj-alapítványok		69
„A hazáért mindhalálig!“ 10 éves a „Ludovika“ akadémia jelmondata		73
Hagyományápolás a „Ludovika“ akadémian		73
Új épületeink		73
Meteorológiai állomás a „Ludovika“ akadémian		74
TESTEDZÉS.		
Beszámoló a „LASE“ 1939—40. tanévi működéséről		77
KRÓNKA.		
Az akadémiai élet kimagaslóbb eseményei		81

MŰMELLÉKLETEK.

HÁROM SZÍNEN :

<i>Bényey Zoltán</i> százados: Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc tábornok, a „Ludovika“ akadémia parancsnoka. (Olajfestmény.)	16—17
Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus: Csendélet. (Színes fénykép.)	24—25
Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus: Nádas. (Színes fénykép.)	40—41
<i>Gálhidy Károly</i> akadémikus: Ingovány, Kismaros, Dunaparti füzes. (Aquarell.)	56—57
<i>Básthy Nándor</i> százados: Balatoni táj, Várpalota, Mátyás király várkastélya. (Aquarell.)	64—65

EGY SZÍNEN :

Szent Borbála-himnusz. <i>Mentes Mihály</i> szövegére írta <i>Mathia Károly</i>	42—43
<i>Sigmond Olivér</i> akadémikus szoborművei	60

SZÖVEGOLDALON ÉS SZÖVEG KÖZÖTT :

<i>Bánó Zoltán</i> akadémikus: Mátyás király. (Dombormű.)	10
<i>Nemes esztelneki Szacsвай Imre</i> akadémikus: „Húzd meg!“, „Most! Jó!“, „Kezdődik a koppintás!“. (Karikatúrák.)	28
<i>Nemes esztelneki Szacsвай Imre</i> : „Hajnalban, délben, este“, „Halló, kóbor cigány, halló kóbor cigány!“, „Búcsúcsók“	29
<i>Kéthely Walter</i> akadémikus: „Reggeli köd a Dunán“, <i>Gál Jenő</i> akadémikus: „Budapest télen“, <i>Kautny Károly</i> akadémikus: „Régi dicsőségünk“. (Fényképfelvételek.)	33
Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus: Ex libris. (Linoleum-metszet.)	35
Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus: Szent Péter. (Linoleum-metszet.)	38
Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus: Ex libris. (Linoleum-metszet.)	40
Vitéz <i>Magyar Lajos</i> akadémikus: „Nem irt Anyuka!“, „Akadálypályán“, „Jön már Apuka“. (Fényképfelvételek.)	41
<i>Czelnai Rezső</i> százados: Kikötő. (Linoleum-metszet.)	75

Az évkönyv jelen kötetét az akadémia parancsnok úr irányításával Dr. Mathia Károly főtanár szerkesztette.

A címlap (az akadémia főhomlokzatát ábrázolja) vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus színes fényképe.

Fényképtudósító: Harsányi Gyula, a „Ludovika“ akadémia szerződött fényképésze.

A kislék id. Weinwurm Antal cinkografiai műintézetében készültek.

Az évkönyv ára: 4 pengő.

Az előfizetési díjat a Ludovikás Évkönyv 25.748. sz. csekkszámlája javára kell befizetni.

BUDAPEST, 1940.

A M. KIR. HONVÉD „LUDOVIKA“ AKADÉMIA KIADÁSA.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. KER., ÜLLŐI-ÚT 80. SZÁM.

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R.-T.

FELELŐS: GYÓRY ALADÁR IGAZGATÓ.

